This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

KC
6117
HN 5Z6K K

~~Gt 55.117~~
KC 16117

SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL: 1650.
CHRISTO ET ECCLESIAE

THE GIFT OF
THE HEIRS OF
CORNELIUS C. FELTON
(Class of 1827),
LATE PRESIDENT OF
HARVARD COLLEGE.

Received 21 January,
1885.

Joseph Willard's

Sidney Willard

Ὁ ΤΟΥ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΣ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ.

THUCYDIDIS
BELLUM
PELOPONNESIACUM.

Ex editione WASSII et DUKERI.

TOM. V.

GLASGUAE:
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUDEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
MDCCLIX.

KC16117
Gt55.117

1885, Jan. 21,

Gift of

The Heirs of C. C. Felton.

ΤΗΣ ΤΟΥ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ,
ΤΟΥ
ΟΛΟΡΟΥ,
ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ, ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

THUCYDIDIS
OLORI FILII,
HISTORIAE
LIBER QUINTUS.

ΤΗΣ ΤΟΥ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ,

ΤΟΥ ΟΛΟΡΟΥ,

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ, ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΤΟΥ δ' ἐπιγιγνομένȣ θέρȣς, αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων· κ̀ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ, Αθηναῖοι Δηλίȣς ἀνέςησαν ἐκ Δήλȣ, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν ȣ̓ καθαρȣ̀ς ὄντας ἱερῶσθαι· καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ᾗ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων, ὀρθῶς ἐνομίσαν ποιῆσαι. κ̀ οἱ μὲν Δήλιοι Ατραμύττιον, Φαρνάκȣς δόντος αὐτοῖς, ἐν τῇ Ασίᾳ ᾤκησαν, ȣ̓́τως ὡς ἕκαςος ὥρμητο.

β'. Κλέων δὲ Αθηναίȣς πείσας, ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Αθηναίων μὲν ὁπλίτας ἔχων διακοσίȣς κ̀ χιλίȣς, κ̀ ἱππέας τριακοσίȣς,

THUCYDIDIS OLORI FILII, HISTORIAE

LIBER QUINTUS,

SEQUENTI aeſtate, induciae, quae in ſpatium annuum ad Pythia uſque, factae fuerant, ſolutae ſunt. Ac per illud induciarum tempus, Athenienſes e Delo Delios ſummoverunt, quod exiſtimarent, ipſos, quamvis ob quoddam vetus *piaculi* crimen polluti eſſent, Deo tamen eſſe conſecratos. Simul etiam ſibi reſtare hanc partem expiationis, quae a me ſuperius eſt declarata, qua ſublatis defunctorum monumentis, ſe recte feciſſe cenſuerunt. Atque Delii quidem Atramyttium in Aſia ſitum, quod Pharnaces ipſis dedit, incoluerunt, prout unus quisque *eo* proficiſcebatur.

2. Cleon vero poſt exactas inducias, cum rem Athenienſibus perſuaſiſſet, in Thraciam navigavit, ſecum ducens mille et ducentos gravis armaturae milites Athenienſes,

et trecentos equites, et ex ſociis *longe* plures, et triginta naves. Cum autem primum ad Scionen appuliſſet, quae adhuc obſidebatur, et cum illinc gravis armaturae milites ex praeſidiariis aſſumſiſſet, in Colophoniorum portum, a Toronaeorum urbe non multum diſtantem, navigavit. Cum autem hic intellexiſſet ex transfugis, neque Braſidam Toronae eſſe, neque eos, qui intus erant, ad reſiſtendum pares eſſe, cum exercitu quidem ad urbem itinere pedeſtri contendit; decem vero naves circummiſit, ut *Torones* portum circumveherentur. Ac primum quidem ivit ad munitionem, quam Braſidas urbi circumdederat, quod ſuburbana includere vellet. et diruta veteris muri parte, unam urbem effecit.

3. Cum autem Athenienſes *eam* adorti fuiſſent, Paſitelidas Lacedaemonius dux, et praeſidium, quod *illic* aderat, *ei* ſuccurrens, *hoſtibus* reſiſtebat. ſed cum repelleretur, et ſimul naves, quae circummiſſae fuerant, in portum circumveherentur, Paſitelidas veri-

τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους, ναῦς δὲ τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον, ἔτι πολιορκουμένην, καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κολοφωνίων λιμένα, τῶν Τορωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ᾽ αὐτοῦ αἰσθόμενος ὑπ᾽ αὐτομόλων ὅτι οὐδὲ Βρασίδας ἐν τῇ Τορώνῃ, οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα τὸν λιμένα. περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάστειον· καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους, μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν.

γ΄. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ, προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων, ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι,

δείσας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἔρημον τὴν πόλιν, καὶ τοῦ τειχίσματος ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ, δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην, καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπώμενος αὐτοβοεὶ, κατὰ τὸ διῃρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί· τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον, καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν, ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών. ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν, κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ, πρὸς τῷ τειχίσματι· καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ, καὶ Πελοποννησίους, καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαντας ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθή-

tus, ne naves urbem deſertam praeoccuparent, et munitione capta, *ipſe quoque in ea* caperetur; ea relicta, curſu ad urbem contendit. Sed et Athenienſes, qui navibus vehebantur, Toronem praeoccuparunt, et peditatus cum vociferatione e veſtigio inſequutus, *et* ſimul irrumpens per illam veteris muri partem, quae diruta fuerat. Et Peloponneſios quidem, ac Toronaeos, qui repugnabant, ſtatim interfecerunt: alios vero vivos ceperunt, *inter quos* et Paſitelidam ducem. Braſidas vero profectus eſt quidem ad opem Toronae ferendam: ſed cum in itinere *eam ab hoſte* captam intellexiſſet, ſe *illinc* recepit, quod quadraginta circiter ſtadiis *ab ea* abeſſet, ita ut *hoſtem* praevenire non poſſet. At Cleon et Athenienſes duo trophaea erexerunt, unum quidem, in portu, alterum vero, ad munitionem. et Toronaeorum quidem uxores et liberos in ſervitutem abstraxerunt, ipſos vero, et Peloponneſios, et ſi quis alius Chalcidenſium *illic* aderat, cunctos ad ſeptingentos numero, Athenas

miſerunt. Atque Peloponneſii quidem poſtea, quum foedus initum eſt, ab ipſis dimiſſi fuerunt, caeteri vero facta capitum permutatione, ut ſingula pro ſingulis darentur, ab Olynthiis redemti fuerunt. Sub idem tempus Boeoti Panactum Athenienſium caſtellum per proditionem ceperunt. Cleon autem, praeſidio Toronae impoſito, motis *inde* caſtris Atho claſſe circumvectus adverſus Amphipolin ivit.

4. Phaeax vero Eraſiſtrati *filius* cum duobus collegis, ab Athenienſibus miſſus, in Italiam atque Siciliam legatus ſub idem tempus cum duabus navibus transmiſit. Cum enim Athenienſes poſt compoſitionem *inter Siculos factam*, ex Sicilia disceſſiſſent, Leontini multos ad civitatis jus *undique* adſcitos admiſerunt, et plebs agrum viritim dividere in animo habebat: ſed potentes cum hoc ſenſiſſent, Syracuſanos accerſunt, plebemque expellunt. Et illi quidem errantes, quo quemque ſors tulit ſe receperunt. At potentes, inito cum Syracuſanis foedere, et urbe *ſua* relicta et vaſtata, Syracuſas *mi-*

νάς. καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ᾽ Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ᾽ ἀνδρὸς λυθείς. εἷλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν Κλέων, φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης, ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθω, ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

δ΄. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου, τρίτος αὐτὸς, Ἀθηναίων πεμπόντων, ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς, καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ, αἰσθόμενοι, Συρακουσίους τε ἐπάγονται, καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν, ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνατοὶ, ὁμολογήσαντες Συρακουσίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες, καὶ ἐρημώσαντες Συ-

ρακούσας, ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινὲς, διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι, ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν, Φωκέας τε τῆς πόλεώς τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον καταλαμβάνουσι, καὶ Βρικιννίας, ὂν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς. καὶ καταστάντες, ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ Αθηναῖοι, τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴπως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους, καὶ τοὺς ἄλλους, ἢν δύνωνται, Σικελιώτας κοινῇ, ὡς Συρακουσίων δύναμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος, τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ακραγαντίνους· ἐν δὲ Γέλᾳ ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος, οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς· ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιννίας

grarunt, quas civitate donati incoluerunt. Poſtea vero rurſus ipſorum nonnulli, quod praeſentem rerum ſtatum non probarent, relictis Syracuſis, locum quendam Leontinorum urbis, nomine Phoceas, occuparunt, et Bricinnias, arcem in agro Leontino munitam: Et plebis tunc exſulantis permulti ad ipſos iverunt. Et cum in loca munita ſeſe recepiſſent, illinc bellum gerere coeperunt. Quibus auditis, Athenienſes Phaeacem miſerunt, ſi quo modo (adductis ſuis ſociis, qui illic erant, aliisque Sicilienſibus, ſi poſſent, ad bellum communiter inferendum Syracuſanis, qui potentiam ſibi comparabant) populum Leontinum conſervarent. Phaeax autem, cum *eo* perveniſſet, Camarinaeis quidem et Acragantinis rem perſuaſit. Sed cum ad Gelam res ei non ſucceſſiſſet, ad caeteros nequaquam perrexit, quod intelligeret, ſe rem ipſis non perſuaſurum. Quare per Siculos Catanam reverſus, ſimul etiam obiter ad Bricinnias profectus, et

adhortatus eos, ut bono eſſent animo, diſceſſit.

5. Dum autem in Siciliam perveheretur, et rurſus *inde* reverteretur, egit etiam cum nonnullis Italiae civitatibus de amicitia cum Athenienſibus ineunda. Incidit etiam in Locros, qui Meſſana, quam incoluerant, expulſi fuerant, *in illos nimirum*, qui poſt compoſitionem inter Siculos factam, cum Meſſanenſes ſeditione laborarent, et eorum altera factio Locros acciviſſet, *eo profecti fuerant, et* cum illic habitarent, expulſi tamen fuerant. Meſſana autem in Locrorum poteſtate aliquandiu fuit. Cum igitur Phaeax in hos *domum* redeuntes incidiſſet, *eos* nulla injuria affecit. Locri enim cum ipſo egerant de compoſitione cum Athenienſibus facienda. Soli enim omnium ſociorum, quo tempore Siculi gratiae reconciliationem inter ſe fecerunt, cum Athenienſibus foedus inire noluerunt. Imo vero ne tunc quidem, niſi bellum, quod cum Itonenſibus et Melaeis, finitimis et colonis ſuis, gerebant, ipſos tenuiſſe occupatos. Et Phaeax quidem poſtea Athenas rediit.

6. Cleon vero, qui tunc a Torone ſol-

ἐλθὼν, καὶ παραθαῤῥύνας, ἀπέπλει.

έ. Ἐν δὲ τῇ περαιομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν, καὶ πάλιν ἀναχωρήσει, καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκπεπλωκόσιν, οἳ μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν, στασιασάντων Μεσσηνίων, καὶ ἐπαγαγομένων τῶν ἑτέρων Λοκρούς, ἔποικοι ἐξεπέμφθησαν. καὶ ἐγένετο Μεσσήνη Λοκρῶν τινὰ χρόνον. τούτοις οὖν ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις, οὐκ ἠδίκησεν. ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόνοι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιῶται ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις. οὐδ᾽ ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ Μελαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο.

ϛ́. Ὁ δὲ Κλέων, ὡς ἀπὸ τῆς Τορώνης

τότε περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς Ηἰόνος, Σταγείρῳ μὲν προσβάλλει, Ἀνδρίων ἀποικίᾳ, καὶ οὐχ εἷλε· Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς Περδίκκαν πρέσβεις ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν, καὶ ἐς τὴν Θρᾴκην ἄλλους παρὰ Πόλλην τῶν Οδομάντων βασιλέα, ἄξαντα μισθοῦ Θρᾷκας ὡς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ Ηἰόνι. Βρασίδας δὲ, πυνθανόμενος ταῦτα, ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ. ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων, ἐπὶ μετεώρου, πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀμφιπόλεως. καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν. ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτόθεν ὁρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προσεδέχετο ποιήσειν αὐτὸν, ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλῆθος, τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο Θρᾷκάς τε μισθωτοὺς πεν-

vens adverſus Amphipolin claſſe circumvectus fuerat; motis caſtris ab Eïone, quam belli ſedem delegerat; Stagirum Andriorum coloniam invaſit, nec cepit, ſed Galepſum Thaſiorum coloniam expugnavit: miſſisque ad Perdiccam legatis, ut ex ſocietatis jure cum copiis ad ſe veniret, aliis etiam in Thraciam miſſis ad Pollen Odomantum regem, qui quamplurimos Thraces mercede conduxerat, ipſe ad Eïonem hos exſpectabat. Braſidas autem his auditis, ipſe quoque ad Cerdylium caſtra hoſtibus oppoſita fecit. Hic autem locus eſt Argiliorum trans flumen editus, ab Amphipoli non procul diſtans; unde omnia proſpiei poterant. Quare Cleon cum ſuis copiis clam illinc diſcedere non potuiſſet adverſus Amphipolin, quod *tamen Braſidas* ipſum exſpectabat facturum, *et* contemta ſuorum paucitate, cum praeſentibus copiis *contra ſe* adſcenſurum. Simul autem ſe *ad rem gerendam* apparabat, mille et quingentos Thraces mercede con-

ductos, et Edones omnes, peltatos, ac equites evocans. Habebat praeterea Myrciniorum et Chalcidenſium, praeter eos, qui apud Amphipolim erant, mille peltatos. Univerſorum autem militum graviter armatorum ſumma erat ad duo millia, et trecentos Graecorum equites. Braſidas igitur cum mille et quingentis ex horum numero ad Cerdylium caſtra poſuit. Caeteri vero intra Amphipolin cum Clearida *duce* inſtructi fuerunt.

7. Cleon vero primum quidem quievit, deinde vero coactus eſt facere, quod Braſidas exſpectabat. Cum enim milites diuturnum illud otium moleſte ferrent, et reputarent, quale futurum eſſet illius imperium, quanta cum imperitia et ignavia conjunctum, adverſus tantam *Braſidae* peritiam et audaciam, praeterea ſe domo invitos disceſſiſſe, ut ipſum ſequerentur: *Cleon*, cum rumorem iſtum ſenſiſſet, ipſosque, quod in eodem *loco* deſiderent, gravari nollet, motis caſtris *copias Amphipolin verſus* duxit. Et uſus eſt eadem ratione, qua et apud Pylum rem fe-

τακοσίυς κ̀ χιλίυς, κ̀ τὺς Ηδωνας πάντας παρακαλῶν πελταςὰς κ̀ ἱππέας· κ̀ Μυρκινίων κ̀ Χαλκιδέων χιλίυς πελταςὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Αμφιπόλει. τὸ δὴ ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη, διςχίλιοι μάλιςα, κ̀ ἱππῆς Ἕλληνες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίυς κ̀ χιλίυς· οἱ δ' ἄλλοι ἐν Αμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο.

ζ'. Ὁ δὲ Κλέων, τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδας προσεδέχετο. τῶν γὰρ ςρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνυ ἡγεμονίαν, πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν κ̀ τόλμαν μετὰ οἵας ἀνεπιςημοσύνης κ̀ μαλακίας γενήσοιτο, κ̀ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, κ̀ οὐ βυλόμενος αὐτὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένυς βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. κ̀ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ᾧπερ κ̀ ἐς τὴν Πύλον

εὐτυχήσας ἐπίςευσέ τι φρονεῖν. ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τῦ χωρίυ, κὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμεινεν, ὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται, περισχήσων, ἀλλ' ὡς, κύκλῳ περιςὰς, βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε κὶ καθίσας ἐπὶ λόφυ καρτερῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν ςρατὸν, αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τῦ Στρυμόνος, κὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Θρᾴκην, ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπόταν βούληται, ἀμαχεί· καὶ γὰρ ὐδὲ ἐφαίνετο ὔτ' ἐπὶ τῦ τείχυς ὐδεὶς, ὔτε κατὰ πύλας ἐξῄει· κεκλεισμέναι τε ἦσαν πᾶσαι. ὥςε κὶ μηχανὰς ὅτι ὐ κατῆλθεν ἔχων, ἁμαρτάνειν ἐδόκει. ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν, διὰ τὸ ἔρημον.

η'. Ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς εἶδε κινουμένυς τὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῦ Κερδυλίυ, εἰσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. κὶ ἐπέξοδον μὲν κὶ ἀντίταξιν οὐκ

liciter geſſerat, ita ut ſe aliquid ſapere putaret. Neminem enim contra ſe ad pugnam proditurum ſperabat, ſed potius ſe aſcendere dicebat, ut locum inſpiceret; et majorem apparatum exſpectabat, non ut firmiſſimo copiarum praeſidio, *ſi proelium committere* cogeretur, *hoſtem* ſuperaret, ſed ut urbem maximis copiis undique circumdatam expugnaret. Profectus igitur, caſtriſque in colle natura munito, ante Amphipolin ſito, poſitis, ipſe contemplabatur Strymonis ſtagna, et qualis eſſet urbis ſitus Thraciam verſus. Exiſtimabat autem, ſe, quotieſcunque voluiſſet, ſine certamine *illinc* diſceſſurum: nullus enim vel ſupra muros conſpiciebatur, vel portis exibat; omneſque clauſae erant. Quamobrem etiam exiſtimabat ſe peccaſſe, quod ſine machinis *eo* veniſſet. Urbem enim, quod eſſet deſerta, a ſe captum iri *credebat*.

8. Braſidas vero, ſimul ac Athenienſes caſtra moviſſe cognovit, et ipſe deſcendens e Cerdylio, Amphipolin intravit. Et nullam quidem eruptionem *aperte* fecit, neque

copias *palam* inſtruxit, quas adverſus Athenienſes educeret, tum quod apparatui ſuo diffideret, tum etiam quod ſuos impares hoſti putaret, non numero (nam propemodum pares erant) ſed dignitate. (Nam in illa expeditione militabat Athenienſium flos, et Lemniorum ac Imbriorum robur) ſed ſe parabat ad *eos* dolo aggrediendos. Si enim ſuorum paucitatem, et vilem armaturam, quam ipſa neceſſitas miniſtrarat, hoſtibus oſtendiſſet, exiſtimabat, ſe non facilius victorem fore, quam ſi ab ipſis ante conflictum conſpectus non fuiſſet, neque propter id, quod erat, in ipſorum contemtionem veniſſet. Braſidas igitur, cum centum et quinquaginta gravis armaturae milites delegiſſet, et reliquos Clearidae ducendos commiſiſſet, repente Athenienſes, priusquam abirent, adoriri conſtituit, quod exiſtimaret, illos non pariter, *ſociorum auxiliis* nudatos, a ſe iterum interceptum iri, ſi auxilia ad ipſos veniſſent. Convocatis autem omnibus militibus, quod ipſorum animos confirmare, ſuumque conſilium ipſis aperire vellet, haec verba fecit.

ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὐτοῦ παρασκευὴν, καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει (ἀντίπαλα γάρ πως ἦν) ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι· (τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον) τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό, τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιάδε.

θʹ. ‛ ΑΝΔΡΕΣ Πελοποννήσιοι, ἀ-
‛ πὸ μὲν οἵας χώρας ἥκομεν, ὅτι ἀεὶ διὰ
‛ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι Δωριῆς
‛ μέλλετε Ἰωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε
‛ κρείοσες εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδη-
‛ λωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ὅτῳ τρόπῳ
‛ διανοῦμαι ποεῖσθαι, διδάξω· ἵνα μὴ τὸ,
‛ τε κατ᾽ ὀλίγον κ̀ μὴ ἅπαντας κινδυνεύ-
‛ ειν, ἐνδεὲς φαινόμενον, ἀτολμίαν παρά-
‛ σχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρο-
‛ νήσει τε ἡμῶν, κ̀ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς
‛ ἂν ἐπεξέλθοι τὶς αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀνα-
‛ βῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον, κ̀ νῦν ἀτάκ-
‛ τως κατὰ θέαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν.
‛ ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας τῶν ἐναν-
‛ τίων κάλλιστα ἰδὼν, κ̀ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυ-
‛ τοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται, μὴ
‛ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον κ̀ ἀντιπαρα-
‛ ταχθέντος, ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμ-
‛ φέροντος, πλεῖστ᾽ ἂν ὀρθοῖτο. καὶ τὰ
‛ κλέμματα ταῦτα κάλλιστην δόξαν ἔχει,

9. 'Viri Peloponneſii, quod ex eo agro 'profecti ſimus, qui propter animi genero- 'ſitatem perpetuo liber eſt; quod etiam *vos* 'Dorienſes cum Ionibus proelium commiſ- 'ſuri ſitis, quibus ſuperiores eſſe conſue- 'viſtis, paucis *a me* declaratum eſſe ſuffici- 'at. Quonam autem modo *hoſtes* aggredi 'ſtatuerim, docebo: ne *rei novitas*, quod 'cum paucis, non autem cum omnibus, bel- 'li fortunam ſim periclitaturus, quod viri- 'um imbecillitatem videtur indicare, timo- 'rem *vobis* incutiat. Conjicio enim hoſtes, 'tum contemtione noſtri, tum etiam quod 'non ſperaverint quemquam ad proelium 'contra ſe proditurum, locum illum con- 'ſcendiſſe, et nunc nullis ordinibus ſerva- 'tis ad *locorum* contemplationem ſe conver- 'tiſſe, et ſecuros eſſe. Quiſquis autem haec 'hoſtium peccata optime animadvertit, et 'ſimul pro viribus *eos* aggreditur, non ma- 'gis aperte, et acie *palam* contra *ipſos* in- 'ſtructa, quam pro eo, quod praeſens re- 'rum ſtatus ac utilitas flagitat, is ut pluri- 'mum ex animi ſententia rem gerat. Haec

' autem belli furta pulcerrimam gloriam ha-
' bent, quibus quis hoſtem maxime fallens,
' amicis maxime proſit. Dum igitur adhuc
' imparati confidunt, et ſe ſubducere poti-
' us, (quantum ego conjicere poſſum ex iis,
' quae video) quam remanere cogitant, dum
' ſunt remiſſis animis, et priusquam animos
' magis componant, ego quidem cum iis,
' quos mecum habeo, *eorum diſceſſum* ante-
' vertens, ſi poſſim, in medium eorum ag-
' men curſu citato irruam. Tu vero Clea-
' rida, mox ubi me jam *in eos* impreſſionem
' feciſſe conſpexeris, atque (ut credibile eſt)
' eos terrentem, cum tuis, et Amphipolita-
' nis, aliisque ſociis, quos tecum duces, re-
' pente portis apertis eruptionem facias, o-
' peramque des, ut quam celerrime proelio
' interſis. (Spes enim eſt, ipſos ſic maxime
' territum iri. Qui enim *pugnae* ſuperve-
' niunt, ſunt hoſtibus formidabiliores, quam
' qui *jam* adſunt, et pugnant.) Et cum ipſe
' te virum fortem praebeas, ſicuti Sparta-
' num decet; tum etiam vos ſocii *ipſum* for-

‘ ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατή-
‘ σας, τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν.
‘ ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι, καὶ τοῦ
‘ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐ-
‘ μοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ
‘ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν
‘ ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν
‘ ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ, καὶ φθάσας, ἢν
‘ δύνωμαι, προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέ-
‘ σον τὸ στράτευμα. σὺ δὲ Κλεαρίδα, ὕστε-
‘ ρον, ὅταν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προσκείμενον, καὶ
‘ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτοὺς, τοὺς μετὰ
‘ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς
‘ ἄλλους ξυμμάχους ἄγων, αἰφνιδίως τὰς
‘ πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι
‘ ὡς τάχιστα ξυμμῖξαι. (ἐλπὶς γὰρ μάλι-
‘ στα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι. τὸ γὰρ ἐ-
‘ πιὸν ὕστερον, δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ
‘ παρόντος καὶ μαχομένου) καὶ αὐτός τε
‘ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὥσπερ σε εἰκὸς, ὄντα
‘ Σπαρτιάτην· καὶ ὑμεῖς ὦ ἄνδρες ξύμ-

‘ μαχοι ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομί-
‘ σατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέ-
‘ λειν, καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι, καὶ τοῖς ἄρχου-
‘ σι πείθεσθαι. καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ,
‘ ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑ-
‘ πάρχειν, καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις
‘ κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν
‘ τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώ-
‘ σεως πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέ-
‘ ραν ἢ πρὶν εἴχετε· τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλ-
‘ λησι, κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως.
‘ ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες
‘ περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν· ἐγώ τε δείξω οὐ
‘ παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέ-
‘ λας, ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν.’

ι'. Ὁ μὲν Βρασίδας, τοσαῦτα εἰπὼν, τήν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρακίας καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως ὥσπερ εἴρητο ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου κα-

'titer ſequamini, et exiſtimetis boni militis 'eſſe, velle, et erubeſcere, et ducibus ob- 'temperare: atque hodierno die fore, ut 'aut libertatem conſervetis, ſi rem fortiter 'geſſeritis, et ſocii Lacedaemoniorum ap- 'pellemini, aut Athenienſium ſervi, et quam- 'vis optima conditione vobiscum actum fu- 'erit, ita ut in ſervitutem non abstrahami- 'ni, aut capitali ſupplicio afficiamini, ſer- 'vitutem *tamen longe* duriorem *experiami- 'ni*, quam ante tuleritis, caeterisque Grae- 'cis impedimento ſitis, quo minus in liber- 'tatem aſſerantur. Quamobrem et vos rem 'non ignaviter geratis, animadvertentes 'quantis de rebus certamen ſit. Et ego o- 'ſtendam, me eum eſſe, qui non magis a- 'lios officii ſui moneam, quam ipſe factis 'praeſtem eadem, ad quae verbis illos ad- 'hortor.'

10. Braſidas autem, cum haec tantum dixiſſet, tum ſeſe ad eruptionem cum ſuis faciendam paravit, tum etiam reliquos, qui cum Clearida erant, ad portas, quae Thraciae vocantur, collocavit, ut, quemadmodum conſtitutum fuerat, eruptionem *et ipſi* facerent. Verum cum ipſe *Braſidas* conſpectus

fuiſſet, dum de Cerdylio deſcenderet, et victimas immolaret circa Palladis templum, quod erat in urbe, quae extrinſecus manifeſte conſpici poterat, et *dum* haec ageret, Cleoni nuntiatur (tunc enim ad *loci* contemplationem proceſſerat) et omnem hoſtium exercitum in urbe manifeſte perſpici poſſe, et ſub portis multa equorum hominumque tanquam exeuntium veſtigia apparere. Ille vero, cum *haec* audiſſet, *eo* perrexit. atque ubi *rem* vidit, quia proelio decernere nolebat ante auxiliorum adventum, quamvis ſe abeuntem viſum iri putaret, *tamen* uno eodemque tempore et ſignum receptui dari juſſit, et abeuntibus praecepit, ut ita abirent, ut ſiniſtrum cornu praeiret, qua ſola ratione Eionem verſus *ipſis ſeſe* ſubducere licebat. Sed cum hoc ipſi lentius fieri videretur, ipſe dextro cornu converſo, et nudato latere, tergoque hoſtibus dato, exercitum abducere coepit. Interea vero Braſidas, cum opportunitatem adeſſe, et Athenienſium caſtra moveri animadvertiſſet, militibus, quos ſecum ducebat, aliisque dixit, 'Iſti nos non ' exſpectant. Hoc autem ex lancearum ca-

ταβάντος, καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θυομένου, καὶ ταῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται (προυκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν) ὅτι ἥτε στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ, ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρὶν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν, καὶ οἰόμενος ὀφθήσεσθαι, ἀπελθὼν σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ παρήγγελλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνον οἷόν τ' ἦν ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠόνος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν, καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κἂν τούτῳ Βρασίδας, ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις, ' ὅτι οἱ ' ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι. δῆλοι δὲ τῶν τε

‘ δοράτων τῆ κινήσει ϗ τῶν κεφαλῶν. οἷς
‘ γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μέ-
‘ νειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς τε πύλας
‘ τὶς ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἃς εἴρηται, ϗ ἐπεξίω-
‘ μεν ὡς τάχιστα θαρσοῦντες.’ καὶ ὁ μὲν,
κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σαύρωμα πύλας, ϗ τὰς
πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξ-
ελθὼν, ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖ-
αν, ᾗπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ
χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· ϗ προσβαλὼν
τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ
σφετέρᾳ ἀταξίᾳ, καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ
ἐκπεπλεγμένοις, κατὰ μέσον τὸ στράτευ-
μα, τρέπει. ϗ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἴρη-
το, ἅμα κατὰ τὰς Θρακίας πύλας ἐπεξ-
ελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ
ἀδοκήτῳ ϗ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Α-
θηναίους θορυβηθῆναι. ϗ τὸ μὲν εὐώνυμον
κέρας αὐτῶν τὸ πρὸς τὴν Ἠόνα, ὅπερ δὴ
ϗ προκεχωρήκει, εὐθὺς ἀπορραγὲν ἔφευγε.
ϗ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐ-

'pitumque motu perſpicue patet. Qui enim 'hoc faciunt, ii invadentes exſpectare non 'conſueverunt. Quare nunc aliquis mihi 'portas aperiat, quas dictum eſt, et quam 'celerrime eruptionem confidenter facia-'mus.' Atque ipſe quidem, per illas portas, quae ad vallum ducebant, perque primas longi muri, qui tunc exſtabat, egreſſus, curſu contendit recta per illam viam, ubi nunc per firmiſſimam illius loci munitionem iter facienti tropaeum erectum viſitur. Athenienſes autem ſimul et ſua confuſione territos, et ipſius audaciam extimeſcentes, per medium agmen aggreſſus, in fugam vertit. Et Clearidas (ut conſtitutum fuerat) eodem tempore per Thracias portas eruptione facta, cum exercitu in *hoſtem* ferebatur. Accidit autem ut hac inopinata et repentina eruptione Athenienſes utrinque perturbati trepidarent. Ac ſiniſtrum quidem ipſorum cornu, quod erat Eïonem verſus, quod etiam jam proceſſerat, ſtatim divulſum fugere coepit. Braſidas vero, hoc jam fugiente, cum in dextrum impreſſionem faceret, vul-

neratus eſt. Atque Athenienſes quidem ipſum cadentem non animadverterunt: ſed qui proximi ſtabant, ſublatum absportarunt. At dextrum Athenienſium *cornu* magis manebat. Et Cleon quidem, ita ut principio non manere conſtituerat, ſtatim fugiens, et a Myrcinio peltato exceptus, *ab eo* interfectus eſt. Ejus vero gravis armaturae milites, cum facto globo in colle ſubſtitiſſent, Clearidam bis terve irruentem propulſarunt, nec prius ceſſerunt, quam Myrciniorum et Chalcidenſium equitatus et peltati, circumſiſtentes atque jaculis petentes, in fugam ipſos verterunt. Cum autem ſic univerſus Athenienſium exercitus jam aegre diffugeret, et *ipſorum* multi per montes ad varias vias ſe convertiſſent, quotquot non perierunt aut ſtatim in ipſo congreſſu, aut a Chalcidenſium equitatu, ac peltatis, reliqui Eïonem ſe receperunt. Braſidae vero milites, cum Braſidam ex proelio exportaſſent, et ſervaſſent, adhuc ſpirantem in urbem importarunt. Et cognovit ille quidem

ππάρκων τῷ δεξιῷ, τιτρώσκεται· καὶ πεσόντα αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον, ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενέ τε μᾶλλον, καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τοπρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων, καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο, καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἥ τε Μυρκινία καὶ ἡ Καλκιδικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν, ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὴν Ἠόνα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μάχης, καὶ διασώσαντες, ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν. καὶ ᾔσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ

μετ' αὐτȣ̃, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. κ̀ ἡ ἄλλη ϛρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ Κλεαρίδȣ ἐκ τῆς διώξεως, νεκρȣ̀ς τε ἐσκύλευσε, κ̀ τροπαῖον ἔϛησε.

ιά. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς ȣ̓́σης. καὶ τολοιπὸν οἱ Αμφιπολῖται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνȣσι, κ̀ τιμᾶς δεδώκασιν, ἀγῶνας κ̀ ἐτησίȣς θυσίας· κ̀ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιϛῇ προσέθεσαν, καταβαλόντες τὰ Αγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες εἴτι μνημόσυνόν πȣ ἔμελλεν αὐτȣ̃ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι· νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι, κ̀ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Αθηναίων θεραπεύοντες· τὸν δὲ Αγνωνα, κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Αθηναίων, ȣ̓κ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως ȣ̓δ' ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ

ſuos viciſſe: ſed non multo *ſpatio* interjecto animam efflavit. Reliquus autem exercitus, qui cum Clearida erat, cum a perſequendis hoſtibus rediiſſet, cadavera ſpoliavit, et tropaeum erexit.

11. Poſtea vero univerſi ſocii Braſidam cum armis proſequuti, publice ſepelierunt in urbe, ante forum, quod nunc eſt. Deinde Amphipolitani, cum ipſius monumentum ſepto circumdediſſent, ut heroi parentarunt, et honores tribuerunt, certamina et ſacrificia anniverſaria: coloniam etiam ipſi, ut ejus conditori, attribuerunt, dejectis Agnonis aedificiis, omnique monumento deleto, ſi quid forte ſupererat, quod coloniae ab eo deductae memoriam conſervare poſſet. exiſtimantes, Braſidam quidem ſuum ſervatorem exſtitiſſe, ſimul etiam in praeſentia, propter Athenienſium metum, Lacedaemoniorum ſocietatem ambientes. Agnonem vero, propter Athenienſium hoſtium inimicitias, non aeque ex uſu ſuo his honoribus *a ſe* affectum iri, nec gratos fore.

Mortuos tamen Athenienſibus reddiderunt. Obierunt autem, ex Athenienſibus quidem, ad ſexcentos, ex adverſariis vero, ſeptem; quia non acie inſtructa juſtum proelium commiſſum fuerat; ſed potius ejusmodi caſu, metuque prius incuſſo. Cum autem Athenienſes ſuorum cadavera ſuſtuliſſent, ipſi quidem domum claſſe vecti redierunt. At qui cum Clearida erant, res Amphipolitanas conſtituebant.

12. Sub eadem aeſtatis extremae tempora, Rhamphias, et Autocharidas, et Epicydidas, Lacedaemonii, nongentorum gravis armaturae militum ſupplementum in Thraciam ducere coeperant. Et cum Heracleam, quae eſt in agro Trachinio, perveniſſent, quicquid ipſis non recte ſe habere videbatur, conſtituerunt. Sed cum *ibi* morarentur, hoc proelium *interea* commiſſum eſt, et haec aeſtas exceſſit.

13. Inſequutae autem hyemis initio ſtatim, Rhamphias, et qui cum eo erant, ad Pierium usque Theſſaliae *montem* progreſſi ſunt. ſed cum Theſſali *eos tranſire* prohi-

τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν, περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων, ἑπτά. διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου, τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

ιβ΄. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος, Ῥαμφίας, καὶ Αὐτοχαρίδας, καὶ Ἐπικυδίδας, Λακεδαιμόνιοι, ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἐνακοσίων ὁπλιτῶν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι, καθίσταντο ἅ, τι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ιγ΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθὺς μέχρι μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν· κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδου τεθνεῶτος,

ὥπερ ἦγον τὴν ϛρατιὰν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου· νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι, τῶν τε Ἀθηναίων ἤδη ἀπεληλυθότων, καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιϛα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξῄεσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

ιδ'. Ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην, καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας, ὥϛε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, πληγέντες ἐπί τε τῷ Δηλίῳ, καὶ δι' ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιϛὴν ἔτι, ᾗπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίεσαν σφῶν, μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι, ἐπιπλέον ἀποϛῶσι. μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ κα-

berent, ſimul etiam cum Braſidas obiiſſet, ad quem has copias ducebant, domum reverterunt, exiſtimantes haudquaquam amplius *bujus ſupplementi longius ducendi* tempus opportunum eſſe, tum quod Athenienſes proelio victi disceſſiſſent, tum quod ipſi idonei non eſſent ad peragendum aliquid *eorum*, quae Braſidas animo conceperat. Praecipue vero disceſſerunt, quod ſcirent, quum domo exiſſent, Lacedaemonios ad pacem magis animos habuiſſe propenſos.

14. Accidit etiam ut, ſtatim poſt proelium ad Amphipolin commiſſum et Rhamphiae ex Theſſalia reverſionem, neutri ullam belli partem amplius attingerent; ſed animos ad pacem potius propenſos haberent. Athenienſes quidem, quod et apud Delium, et paulo poſt rurſus ad Amphipolin, cladem accepiſſent, nec certam virium ſpem amplius haberent, qua freti foedera prius admittere noluerant, exiſtimantes, ſe propter praeſentem felicitatem ſuperiores evaſuros. Praeterea ſuos ſocios reformidabant, ne propter *ſuas* belli offenſiones elati, magis *a ſe* deficerent. Eosque poenitebat, quod poſt res ad Pylum geſtas,

idoneam occaſionem nacti, compoſitionem non feciſſent. Lacedaemonios vero viciſſim *poenitebat*, quod bellum ipſis praeter opinionem eveniret, in quo, intra paucos annos Athenienſium potentiam *a ſe* everſum iri putarant, ſi *ipſorum* agrum vaſtarent. Sed *et eo magis*, cum in illam calamitatem incidiſſent, quam in inſula *Sphacteria* acceperant, *quae talis fuerat*, qualis nunquam ante Spartae contigerat; cumque ager latrociniis infeſtaretur ab illis, qui e Pylo et Cytheris prodibant; et Helotes ad hoſtes transfugerent; et ſuſpicio ſemper eſſet, ne et illi, qui *domi* remanebant, confiſi iis, qui extra erant, pro praeſenti rerum ſuarum ſtatu, ſicut et prius, aliquas res novas molirentur. Huc accedebat, quod tricennale foedus cum Argivis ictum jam exibat; nec aliud Argivi inire volebant, niſi quis agrum Cynurium ipſis reſtitueret. Itaque putabant, ſe non poſſe ſimul bellum cum Argivis et Athenienſibus gerere. Quinetiam nonnullas Peloponneſi civitates a ſe ad Argivos defectionem facturas ſuſpicabantur: quod etiam accidit.

15. Haec igitur utrisque reputantibus,

λῶς παρασχὸν ἐ ξυνέβησαν. οἱ δ᾽ αὖ Λακεδαιμόνιοι, παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τῦ πολέμυ, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Αθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἷα ὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, κ) λῃςευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλυ κ) Κυθήρων, αὐτομολύντων τε τῶν Εἱλώτων· καὶ ἀεὶ προσδοκίας ὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες, τοῖς ἔξω πίσυνοι, πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον, νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ κ) πρὸς τὺς Αργείυς αὐτοῖς τὰς τριακονταετεῖς σπονδὰς ἐπ᾽ ἐξόδῳ εἶναι· κ) ἄλλας ὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Αργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνυρίαν γῆν ἀποδώσει. ὥς᾽ ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Αργείοις κ) Αθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποςήσεσθαι πρὸς τὺς Αργείυς· ὅπερ κ) ἐγένετο.

ιε'. Ταῦτ᾽ ὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογι-

ζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιάται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν πράσσειν. ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὔπως ἤθελον, εὖ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι. σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ, παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι, γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένους, ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ᾗ ἔδει ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλεύεσθαι.

ιϛʹ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἧσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο, καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ (ὁ μέν, διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δέ, γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν, καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων·) τότε δὲ ἑκατέ-

compoſitio facienda videbatur: nec minus Lacedaemoniis, virorum, qui in inſula capti fuerant, recipiendorum deſiderio. Nonnulli enim ipſorum erant et Spartani, et viri primarii, et propter parem dignitatem cum ipſis *primariis* cognatione conjuncti. Quamobrem etiam ſtatim poſt ipſos captos agere coeperant: ſed Athenienſes, quod rem feliciter gererent, bellum aequis conditionibus nondum deponere volebant. Sed cum ipſi cladem ad Delium accepiſſent, confeſtim Lacedaemonii, quod ſcirent tunc facilius admiſſuros, annuas inducias fecerunt, per quarum tempus oportebat colloquia habentes de longiore *pacis* tempore conſultare.

16. Poſtea vero quam et ad Amphipolin Athenienſes cladem acceperunt, et Cleon et Braſidas mortem oppetierunt, qui utrinque paci maxime adverſabantur (hic quidem, quod rem in bello feliciter gereret, ac honores ideo conſequeretur: ille vero, quod rebus pacatis ſua flagitia manifeſtiora fore, ſuamque autoritatem in obtrectando imminutum iri putaret.) tunc vero in utraque

civitate, duo, qui ad principatum maxime properabant, Pliſtoanax Pauſaniae *filius*, Lacedaemoniorum rex; et Nicias Nicerati *filius*, qui eorum, qui tunc vivebant, in re militari longe feliciſſimus erat, multo magis animis erant propenſis. Ac Nicias quidem, quod interea, dum nullam cladem accepiſſet, et autoritatem obtineret, felicitatem conſervare, et cum in praeſentia tam ſe ipſum quam cives laboribus liberare, tum etiam poſteritati nomen relinquere vellet, quod rempublicam in nullum diſcrimen unquam adduxiſſet. exiſtimabat autem, hoc ita demum contingere poſſe, ſi nullum periculum adiretur, et *ei*, qui ſe ipſum fortunae minime committeret: hanc vero periculorum vitationem a pace *mortalibus* praeberi *putabat*. Pliſtoanax vero, quod propter *ſuum in patriam ab exſilio* reditum, ab inimicis per obtrectationem accuſaretur, et Lacedaemoniorum animis, quotieſcunque cladem aliquam accepiſſent, ab illis quaſi religio ſemper objiceretur, quod propter ipſius reditum contra leges ipſi conceſſum haec acciderent. Criminabantur enim ipſum cum fratre Ariſtocle vatem, quae Delphis erat,

ρᾳ τῇ πόλει σπεύδοντες τὰ μάλιστα τὴν ἡγεμονίαν, Πλειστοάναξ τε ὁ Παυσανίου βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῷ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο· Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθὴς ἦν, καὶ ἠξιοῦτο διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο· νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν, καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχῃ αὑτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδυνον, τὴν εἰρήνην παρέχειν· Πλειστοάναξ δὲ, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου, καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ’ αὐτῶν, ὁπότε τι πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκείνου κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνει. τὴν γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπῃτιῶντο αὐτὸν πεῖσαι μετ’ Ἀριστοκλέους

τȣ̃ ἀδελφȣ̃, ὥϛε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπιπολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικνȣμέναις· Διὸς υἱȣ̃ ἡμιθέȣ τὸ σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ δὲ μὴ, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν. χρόνῳ δὲ προτρέψαι τȣ̀ς Λακεδαιμονίȣς φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον, διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀτῆικῆς ποτὲ μετὰ δώρων δοκȣ̃σαν ἀναχώρησιν, καὶ ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα, φόβῳ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔτι ἑνὸς δέοντι εἰκοϛῷ, τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν, ὥσπερ ὅτε τοπρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες, τοὺς βασιλέας καθίϛαντο.

ιζ΄. Ἀχθόμενος ȣ̃ν τῇ διαβολῇ ταύτῃ, καὶ νομίζων, ἐν εἰρήνῃ μὲν ȣ̓δενὸς σφάλματος γιγνομένȣ, καὶ ἅμα τῶν Λακεδαιμονίων τȣ̀ς ἄνδρας κομιζομένων, κἂν αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι· πολέμου δὲ καθεϛῶτος, ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι τȣ̀ς προύχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι,

induxiſſe; ut Lacedaemoniis Theoris, qui ad oracula petenda eo proficiſcebantur, haec diu reſponderet; ut Jove ſati ſemidei prolem ex alieno ſolo in ſuum reducerent, alioqui argenteo vomere araturos. Tandem vero *eandem vatem* Lacedaemonios impuliſſe ad eum, qui in Lycaeum confugerat, propter ſuſpicionem munerum quondam *ab hoſtibus* acceptorum, ut ex Attica, *ea non vaſtata, domum* rediret, et qui dimidiatas aedes templi Jovis, Lacedaemoniorum metu, tunc incolebat, undeviceſimo *poſt illud oraculum editum* anno, ejusmodi choris atque ſacrificiis *in patriam* reducendum, quibus, quum primum Lacedaemonem condiderunt, reges creatos proſequi inſtituerant.

17. Pliſtoanax igitur hanc *inimicorum* criminationem graviter ferens, et exiſtimans, in pace quidem, ſi nulla belli offenſio contingeret, ſimul etiam ſi Lacedaemonii ſuos reciperent, ſe quoque inimicorum criminationibus minus obnoxium fore; ſed belli tempore ſemper neceſſe eſſe civitatis principes, propter calamitates, criminatio-

nibus obnoxios eſſe: *idcirco* ad compoſitionem animo erat propenſo. Atque per illam hyemem in colloquium iverunt. Et vere jam inſtante, apparatus a Lacedaemoniis *hoſti* palam intentatus fuit, et nuntiis per civitates circummiſſis ſignificatus, ut ad munitiones *in agro Attico* exſtruendas *ſe praepararent*, ut Athenienſes dicto facilius audientes eſſent. Cum autem in conciliis, poſt multa poſtulata ultro citroque ab utrisque in medium prolata, conveniret, ut pax fieret ea conditione, ut utrique redderent ea, quae bello cepiſſent: ſed Athenienſes Niſaeam retinerent. (Nam cum Plataeam viciſſim repeterent, Thebani reſponderunt ſe hanc urbem tenere neque vi, neque proditione; ſed deditione ab ipſis facta. Quamobrem Athenienſes quoque eodem modo Niſaeam *a ſe teneri dixerunt.*) Tunc igitur Lacedaemonii, cum ſuos ſocios advocaſſent, et caeteri omnes, praeter Boeotos, et Corinthios: et Eleos, et Megarenſes (his enim quae fiebant haud placebant) decretum de bello finiendo feciſſent, compoſitionem fecerunt, et foedus cum Athenienſibus per-

προὐθυμήθη τὴν ξύμβασιν, καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ᾔεσαν ἐς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπιτειχισμὸν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνόδων, ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις, ξυνεχωρεῖτο, ὥστε ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας, τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, Νίσαιαν δ᾽ ἔχειν Ἀθηναίους. ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν, οἱ Θηβαῖοι ἔφασαν, οὐ βίᾳ ἀλλ᾽ ὁμολογίᾳ αὐτῶν προσχωρησάντων, καὶ οὐ προδόντων, ἔχειν τὸ χωρίον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν Νίσαιαν. τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ψηφισαμένων, πλὴν Βοιωτῶν, καὶ Κορινθίων, καὶ Ἠλείων, καὶ Μεγαρέων, τῶν ἄλλων, ὥστε καταλύεσθαι (τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα) ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν, καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς

Αθηναίους, καὶ ὤμοσαν ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τάδε.

ιη΄. ‘ ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποιήσαντο Α-
‘ θηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι
‘ κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις, Περὶ
‘ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν, καὶ ἰέ-
‘ ναι, καὶ μαντεύεσθαι, καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ
‘ πάτρια τὸν βουλόμενον, καὶ κατὰ γῆν καὶ
‘ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ᾽ ἱερὸν, καὶ
‘ τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Απόλλωνος,
‘ καὶ Δελφοὺς, αὐτονόμους εἶναι, καὶ αὐτοτε-
‘ λεῖς, καὶ αὐτοδίκους καὶ αὐτῶν, καὶ τῆς γῆς
‘ τῆς ἑαυτῶν, κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ
‘ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Αθηναίοις
‘ καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Αθηναίων, καὶ
‘ Λακεδαιμωνίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς
‘ Λακεδαιμονίων, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ
‘ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ
‘ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ, μήτε
‘ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπ᾽ Α-
‘ θηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε Αθη-

miſerunt, et jurejurando confirmarunt, et *viciſſim* illi apud Lacedaemonios haec, *quae ſequuntur, jurejurando confirmarunt.*

18. ‘ Foedera fecerunt Athenienſes, ‘ et Lacedaemonii, et *utrorumque* ſocii, i- ‘ ſtis conditionibus, et in ſingulis civitatibus ‘ *haec* jurejurando rata habuerunt. Quod ‘ attinet ad publica templa, licere cuilibet ‘ tuto terra marique *eo* proficiſci, et immo- ‘ lare, et oracula conſulere, et ſacrorum ‘ procuratores ad ea conſulendum mittere, ‘ patrio inſtituto. Fanum vero templum- ‘ que Apollinis, quod eſt Delphis, ipſosque ‘ Delphos liberos eſſe, ita ut utantur ſuis ‘ legibus, ſuis vectigalibus, ſuisque judiciis ‘ in decidendis controverſiis tum eorum, qui ‘ in urbe habitant, tum eorum, quos in ſua ‘ ditione habent, *idque* patrio inſtituto. Eſ- ‘ ſe porro foedera annos quinquaginta A- ‘ thenienſibus ac Lacedaemoniis et utro- ‘ rumque ſociis ſyncera et innoxia terra ‘ marique. Item neque Lacedaemoniis, ne- ‘ que Athenienſibus, eorumve ſociis, arma ‘ ſibi invicem inferre damni dandi cauſa,

' ulla vel arte vel machinatione liceat. Si
' qua controverſia inter eos oriatur, jure a-
' gant, et jurejurando, prout inter eos con-
' venerit. Lacedaemonii vero, eorumque
' ſocii Amphipolin Athenienſibus reddant.
' Incolis vero civitatum, quascunque Lace-
' daemonii Athenienſibus tradiderunt, cum
' ſuis facultatibus abire liceat, quocunque
' voluerint. Ipſae vero civitates liberae
' ſint, ita tamen, ut pendant tributum, quod
' Ariſtidis tempore impoſitum pendebant.
' Quoniam autem foedera facta ſunt, Athe-
' nienſibus, eorumque ſociis jus ne ſit, ar-
' ma nocendi cauſa illis inferre, ſi tributum
' pendant. Illarum autem civitatum haec
' ſunt nomina, Argilus, Stagirus, Acanthus,
' Scolus, Olynthus, Spartolus. Neutrorum
' vero, aut Lacedaemoniorum, aut Atheni-
' enſium, ſociae ſint. Quod ſi Athenienſes
' his civitatibus perſuadere poſſint, *ut ſoci-*
' *etatem ſecum inire vellent*, Athenienſibus
' ſocietatem cum ipſis volentibus facere li-
' ceat, Mecybernaei vero, et Sanaei, et Sin-

' ναίυς κ) τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Λακεδαι-
' μονίους κ) τὺς ξυμμάχυς, μήτε τέχνη,
' μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ. ἢν δέ τι διάφο-
' ρον ᾖ πρὸς ἀλλήλυς, δικαίῳ χρήσθων, κ)
' ὅρκοις, καθότι ἂν ξύνθωνται. ἀποδόντων
' δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι κ) οἱ ξύμμα-
' χοι Ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδο-
' σαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις, ἐξέςω ἀπιέ-
' ναι ὅποι ἂν βύλωνται αὐτὺς, κ) τὰ ἑαυτῶν
' ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις, φερύσας τὸν φό-
' ρον τὸν ἐπ' Ἀριςείδυ, αὐτονόμους εἶναι.
' ὅπλα δὲ μὴ ἐξέςω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους,
' μηδὲ τὺς ξυμμάχους, ἐπὶ κακῷ, ἀποδι-
' δόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐ-
' γένοντο. εἰσὶ δὲ, αἵδε, Ἄργιλος, Στάγει-
' ρος, Ἄκανθος, Σκῶλος, Ὄλυνθος, Σπάρ-
' τωλος. ξυμμάχυς δ' εἶναι μηδετέρων,
' μήτε Λακεδαιμονίων, μήτε Ἀθηναίων. ἢν
' δὲ Ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις, βυλομέ-
' νας ταύτας ἐξέςω ξυμμάχους ποιεῖσθαι
' αὐτὺς Ἀθηναίοις. Μηκυβερναίυς δὲ, κ) Σα-

‘ ναίους, ϗ Σιγγαίους, οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς
‘ ἑαυτῶν, καθάπερ Ολύνθιοι ϗ Ακάνθιοι:
‘ ἀποδόντων δὲ Αθηναίοις Λακεδαιμόνιοι ϗ
‘ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον· ἀποδόντων δὲ ϗ
‘ οἱ Αθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον;
‘ ϗ Κύθηρα, ϗ Μεθώνην, ϗ Πτελεὸν, ϗ
‘ Αταλάντην, ϗ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ Λα-
‘ κεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῶν Αθηναί-
‘ ων, ἢ ἄλλοθί που ὅσης Αθηναῖοι ἄρχου-
‘ σιν ἐν δημοσίῳ, ϗ τοὺς ἐν Σκιώνῃ πολιορ-
‘ κουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι, ϗ τοὺς
‘ ἄλλους ὅσοι Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐν
‘ Σκιώνῃ εἰσὶ, καὶ ὅσους Βρασίδας ἐσέπεμ-
‘ ψε· ϗ εἴτις τῶν ξυμμάχων τῶν Λακε-
‘ δαιμονίων ἐν Αθήναις ἐστὶν ἐν τῷ δημο-
‘ σίῳ, ἢ ἄλλοθί που ἧς Αθηναῖοι ἄρχουσιν
‘ ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ ϗ Λακεδαιμό-
‘ νιοι ϗ οἱ ξύμμαχοι οὕς τινας ἔχουσιν Α-
‘ θηναίων ϗ τῶν ξυμμάχων, κατὰ ταυ-
‘ τά. Σκιωναίων δὲ, καὶ Τορωναίων, ϗ
‘ Σερμυλίων, ϗ εἴτινα ἄλλην πόλιν ἔχου-

'gaei, ſuas ipſorum urbes incolant, quem-'admodum Olynthii, et Acanthii. Lace-'daemonii vero, eorumque ſocii Panactum 'Athenienſibus reddant. Et viciſſim Athe-'nienſes reddant Lacedaemoniis Corypha-'ſium, et Cythera, et Methonem, et Pte-'leum, et Atalantem, et quoscunque Lace-'daemoniorum captivos in carcere, vel A-'thenis, vel alibi intra ſuae ditionis fines 'habent. Item dimittant Peloponneſios, qui 'Scionae obſidentur, caeterosque Lacedae-'moniorum ſocios, quotquot ſunt Scionae, 'et quotquot Braſidas eo miſit. Si quis de-'nique Lacedaemoniorum ſocius vel A-'thenis, vel alibi, intra fines imperii, quod 'Athenienſes habent, in carcere detine-'tur, *eum miſſum faciant*. Viciſſim etiam 'Lacedaemonii, eorumque ſocii *Atheni-'enſibus* eodem modo reddant quoscun-'que Athenienſium, ſociorumve penes ſe 'habent. De Scionaeis vero, et Toro-'naeis, et Sermyliis, et ſi quam aliam ci-'vitatem habent Athenienſes, Athenien-'ſes de ipſis, et de aliis civitatibus, arbi-

'tratu ſuo ſtatuant. Iidem etiam apud La'cedaemonios, eorumque ſocios, in ſin'gulis civitatibus jusjurandum jurent. U'trique autem jusjurandum more patrio re'ceptum, quod in utraque civitate maxi'mum habetur, jurent. Jusjurandum au'tem in haec verba juretur: Stabo his pac'tis, atque his foederibus, ſyncere et ſine 'dolo. Lacedaemonii autem eorumque ſo'cii jusjurandum eodem modo apud Athe'nienſes jurent. Hoc autem utrique quot'annis renovent, et cippos erigant Olym'piae, Pythone, in Iſthmo, et Athenis in 'arce, et Lacedaemone in Amiclaeo. Si 'quid autem alterutri per oblivionem prae'terierint, et ſi quid rectis rationibus *utrin'que* allatis discuſſum, *mutandum utrisque* '*viſum fuerit*, *id* in iis locis *tabulisve* mu'tare fas ſit, eo modo, quo utrisque, Athe'nienſibus et Lacedaemoniis, viſum fuerit.

19. Quum autem foedera percuſſa fuerunt, Pliſtolas Ephorus *Spartae* magiſtratum gerebat, Artemiſii menſis quarto ante

‘ σιν Αθηναῖοι, Αθηναίους βουλεύεσθαι περὶ
‘ αὐτῶν ϗ τῶν ἄλλων πόλεων ὅ, τι ἂν
‘ δοκῇ αὐτοῖς. ὅρκους δὲ ποιήσασθαι Αθη-
‘ ναίους πρὸς Λακεδαιμονίους ϗ τοὺς ξυμμά-
‘ χους κατὰ πόλεις. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐ-
‘ πιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἐξ
‘ ἑκάστης πόλεως. ὁ δ' ὅρκος, ἔστω ὅδε, Εμ-
‘ μένω ταῖς ξυνθήκαις, καὶ ταῖς σπονδαῖς
‘ ταῖσδε, δικαίως ϗ ἀδόλως. ἔστω δὲ Λα-
‘ κεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις κατὰ
‘ ταῦτα ὅρκος πρὸς Αθηναίους. τὸν δὲ ὅρ-
‘ κον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους.
‘ στήλας δὲ στῆσαι Ολυμπιάσι, ϗ Πυθοῖ,
‘ ϗ Ισθμῷ, ϗ ἐν Αθήναις ἐν πόλει, ϗ ἐν
‘ Λακεδαίμονι ἐν Αμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμ-
‘ νημονοῦσιν ὁποτεροιοῦν, ϗ εἴ του πέρι λό-
‘ γοις δικαίοις χρωμένοις, εὔορκον εἶναι ἀμ-
‘ φοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι ὅπῃ ἂν δοκῇ
‘ ἀμφοτέροις, Αθηναίοις ϗ Λακεδαιμονίοις.’

ιθ'. Αρχει δὲ τῶν σπονδῶν Εφορος
Πλειστόλας, Αρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ

φθίνοντος. ἐν δὲ Ἀθήναις, Ἀρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτη φθίνοντος. ὤμνυον δὲ οἵδε, καὶ ἐσπένδοντο, Λακεδαιμονίων μὲν, Πλειςόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἀκανθος, Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἀνθίππος, Τέλλης, Ἀλκινίδας, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάμφιλος· Ἀθηναίων δὲ, οἵδε, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἁγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριςοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

κ'. Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀςικῶν, αὐτοδεκαετῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν, ἢ ὡς τοπρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἑκαςαχοῦ ἢ ἀρχόντων, ἢ ἀπὸ τιμῆς τινὸς

finem die; Athenis vero, Archon erat Alcaeus, Elaphebolionis menſis ſexto ante finem die. Jurarunt autem, foedusque percuſſerunt, ex Lacedaemoniis quidem, iſti; Pliſtolas, Damagetus, Chionis, Metagenes, Acanthus, Daïthus, Iſchagoras, Philocharidas, Zeuxidas, Anthippus, Telles, Alcinidas, Empedias, Menas, Lamphilus. Ex Athenienſibus vero iſti, Lampon, Iſthmionicus, Nicias, Laches, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thraſycles, Theagenes, Ariſtocoetes, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demoſthenes.

20. Haec foedera facta ſunt extrema jam hyeme, ſimul et ſub veris initium, ſtatim ab urbanis Dionyſiis; integro decennio exacto, et aliquot diebus elapſis, a prima eruptione in Atticam facta, et ab hujus belli principio. Quilibet autem, *qui hanc hiſtoriam legit, bellum ejusque annos* ſpectet ex temporibus, non autem enumerationem nominum, eorum, qui in ſingulis civitatibus magiſtratum geſſerunt, aut *nominum tempora* ſignificantium, propter aliquem hono-

rem, *quo quis alicubi praeditus fuerit*, ut hoc modo plus ſidei rebus ante geſtis habeat. Illa enim ratio non eſt certa, quibusnam vel ineuntibus vel gerentibus medium magiſtratum, vel qualibet alia ratione, res quaeque geſta ſit. Sed ſi per aeſtates et hyemes numeret, (ut ſcriptum eſt) ex his ambabus dimidiatis *anni* partibus, quae annum conficiunt, hoc primum bellum decem aeſtates ac totidem hyemes habuiſſe comperiet.

21. Laecedaemonii vero (ipſis enim forte obtigit, ut priores redderent ea, quae haberent) confeſtim omnes captivos, quos penes ſe habebant, dimiſerunt; et legatis in Thraciam miſſis, Iſchagora, et Mena, et Philocharida, juſſerunt Clearidam Amphipolin tradere Athenienſibus, et caeteros foedera, ut ex convento ſingulis conceſſum fuerat, admittere. Illi vero *haec* admittere noluerunt, quod nequaquam commoda eſſe ducerent. Et ne Clearidas quidem urbem *illis* tradidit, Chalcidenſibus gratificari volens, dicens, ſe non poſſe illis invitis trade-

τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων, πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν, οἷς καὶ ἀρχομένοις, καὶ μεσοῦσι, καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ, ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν, ὥσπερ γέγραπται, εὑρήσει ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου, τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος, δέκα μὲν θέρη, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους.

κα'. Λακεδαιμόνιοι δὲ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδιδόναι ἃ εἶχον) τούς τε ἄνδρας εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν, καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης πρέσβεις, Ἰσχαγόραν, καὶ Μηνᾶν, καὶ Φιλοχαρίδαν, ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδὰς ὡς εἴρητο ἑκάστοις δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ ἐπιτηδείας εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν, χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων ὡς οὐ δυνατὸς εἴη βίᾳ ἐκείνων

παραδιδόναι. ἐλθὼν δὲ αὐτὸς κατὰ τάχυς μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν, ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἣν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ισχαγόραν ὅτι οὐκ ἐπείθετο· καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινητὴ εἴη ἡ ὁμολογία· ἐπειδὴ εὗρε κατειλημμένας, αὐτὸς μὲν, πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κελευόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, ὁπόσοι Πελοποννησίων ἔνεισιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο.

κϐʹ. Οἱ δὲ ξύμμαχοι, ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ, τῇ αὐτῇ προφάσει ἧπερ καὶ τοπρῶτον ἀπεώσαντο, οὐκ ἔφασαν δέξασθαι, ἢν μή τινας δικαιοτέρας τούτων ποιῶνται. ὡς δ' αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς Αθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο, νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι τούς τε Αργείους,

te. Verum ipſe celeriter cum *Chalcidenſium* legatis illinc Lacedaemonem profectus, ut ſe purgaret, ſi ab Iſchagora ejusque collegis accuſaretur, quod non paruiſſet; ſimul etiam eo conſilio, ut tentaret, ſi forte pacis conditiones adhuc immutari poſſent: cum *eas* confirmatas comperiſſet, ipſe quidem *eo* celeriter rediit, a Lacedaemoniis remiſſus, qui jubebant ipſum, praecipue quidem urbem tradere, ſin minus, omnes Peloponneſios, quotquot illic eſſent, educere.

22. Socii vero, forte erant Lacedaemone, et Lacedaemonii eos, qui foedera non admiſerunt, *ea* facere, juſſerunt: illi vero eadem de cauſa, qua prius, *ea* rejecerunt, *et* reſponderunt, ſe non admiſſuros, niſi aliqua his aequiora facerent. Sed *Lacedaemonii*, cum ipſos audire nollent, ipſos quidem remiſerunt, ipſi vero ſocietatem cum Athenienſibus fecerunt, quod exiſtimarent Argivos, quando per Ampelidam et Licham, qui *Lacedaemonem ab ipſis miſſi* venerant, foe-

dus renovare noluerant, quod (inquam) ipſos ſine Athenienſibus non formidabiles *ſibi* fore, caeteramque Peloponneſum maxime quieturam, exiſtimarent. Nam *Argivos* ad Athenienſes acceſſuros, ſi licuiſſet. Praeſentibus igitur Athenienſium legatis, habitisque colloquiis, compoſitionem fecerunt, et adhibito jurejurando ſocietatem iſtam his conditionibus inierunt.

23. SOCII erunt Lacedaemonii *et Athenienſes* annos quinquaginta. Quod ſi ‘ qui hoſtes in Lacedaemoniorum agrum invaſerint, et Lacedaemonios maleficiis afficiant, Athenienſes ratione quam poterunt ‘ acerrima Lacedaemoniis opem pro virili ‘ parte ferant. Quod ſi agro vaſtato diſceſſerint, haec civitas a Lacedaemoniis et Athenienſibus pro hoſte habeatur, et ab utrisque bello petatur, et ambae civitates ‘ *bellum hoſtibus illatum, de communi ſententia*, ſimul deponant. Haec autem juſte, ‘ et alacriter, et ſine dolo fiant. Et *vicisſim* ‘ ſi qui hoſtes in Athenienſium agrum inva-

ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον, Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων, ἐπισπένδεσθαι, νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μάλιστ' ἂν ἡσυχάζειν. πρὸς γὰρ ἂν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ ἐξῆν, χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσβεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν· καὶ ἐγένοντο ὅρκοι, καὶ ξυμμαχία ἥδε, κατὰ τάδε.

κγ'. 'ΞΥΜΜΑΧΟΙ ἔσονται Λακεδαιμόνιοι πεντήκοντα ἔτη. ἢν δέ τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν Λακεδαιμονίων, καὶ κακῶς ποιῶσι Λακεδαιμονίους, ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. καὶ ἤν τινες ἐς τὴν τῶν Ἀθηναίων γῆν ἴωσι πο-

‘ λέμιοι, καὶ κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφε-
‘ λεῖν Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύ-
‘ νωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν
‘ δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι
‘ ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Α-
‘ θηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ’ ἀμφοτέ-
‘ ρων· καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πό-
‘ λεε. ταῦτα δ’ εἶναι δικαίως, καὶ προθύ-
‘ μως, καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπανί-
‘ στηται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονί-
‘ οις παντὶ σθένει, κατὰ τὸ δυνατόν. Ο-
‘ μοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας
‘ σπονδὰς ὤμνυον ἑκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ
‘ ταῦτα κατ’ ἐνιαυτὸν, Λακεδαιμονίους μὲν,
‘ ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια· Α-
‘ θηναίους δὲ, ἰόντας ἐς Λακεδαίμονα πρὸς
‘ τὰ Ὑακίνθια. στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι,
‘ τὴν μὲν, ἐν Λακεδαίμονι, παρ’ Ἀπόλ-
‘ λωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ· τὴν δὲ, ἐν Ἀθήναις,
‘ ἐν πόλει, παρ’ Ἀθηνᾷ. ἢν δέ τι δοκῇ
‘ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι

'ſerint, et Athenienſes maleficio afficiant, 'Lacedaemonii ratione quam poterunt a'cerrima Athenienſibus opem pro virili 'parte ferant. Quod ſi *hoſtes* agro vaſtato 'diſceſſerint, haec illorum civitas a Lace'daemoniis, et Athenienſibus pro hoſte ha'beatur, et ab utrisque bello petatur, et 'ambae civitates bellum ſimul deponant. 'Haec autem juſte, et alacriter, et ſine do'lo fiant. Quod ſi ſervitia inſurgant, Athe'nienſes Lacedaemoniis opem totis viribus, 'pro virili parte ferant. Haec autem foe'dera jurabunt iidem, qui et ſuperiora u'trinque jurarunt. Et *utrique* quotannis 'haec renovabunt, Lacedaemonii quidem, 'Athenas ad Dionyſia proficiſcentes; A'thenienſes vero, Lacedaemonem ad Hya'cinthia proficiſcentes, Cippos autem utri'que ſtatuent, unum quidem, Lacedaemo'ne juxta Apollinem in Amyclaeo; alte'rum vero, Athenis, in arce, juxta Miner'vam. Quod autem attinet ad hanc ſocie'tatem, ſi quid viſum fuerit Lacedaemoni'is ac Athenienſibus, vel *huic* addendum

'*hinc* demendum, quicquid viſum fuerit, 'utrisque liceat.'

24. Hoc autem jusjurandum jurarunt, ex Lacedaemoniis quidem, iſti, Pliſtoanax, Agis, Pliſtolas, Damagetus, Chionis, Metagenes, Acanthus, Daïthus, Iſchagoras, Philocharidas, Zeuxidas, Anthippus, Alcinadas, Tellis, Empedias, Menas, Laphilus. Ex Athenienſibus vero, iſti, Lampon, Iſthmionicus, Laches, Nicias, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thraſycles, Theagenes, Ariſtocrates, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demoſthenes. Haec ſocietas inita fuit non multo poſt foedera. Athenienſes autem Lacedaemoniis reddiderunt captivos, quos in inſula *Sphacteria* ceperant. Aeſtasque undecimi anni coepit. Quae igitur primo bello per decem annos continenter geſta fuerunt, hactenus *a me* conſcripta ſunt.

25. Poſt foedera autem, et ſocietatem, quae poſt decenne bellum inter Lacedae-

καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅ, τι ἂν δοκῇ, εὔορκον ἀμφοτέροις εἶναι.

κδ'. Τὸν δὲ ὅρκον ὤμνυον Λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε, Πλειστοάναξ, Ἆγις, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἀνθίππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης. αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον. καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται.

κε'. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθη-

ναίων, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὸν δεκαέτη πόλεμον, ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαίμονι Ἐφόρου, Ἀλκαίου δ᾽ Ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνη ἦν· οἱ δὲ Κορίνθιοι, καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων τινὲς διεκίνουν τὰ πεπραγμένα. καὶ εὐθὺς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὕποπτοι ἐγένοντο, ἔστιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ μετ᾽ ἀνακωχῆς οὐ βεβαίου ἔβλαπτον ἀλλήλους τὰ μάλιστα. ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς, αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

κϛ΄. Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας. μέχρις οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λα-

monios et Athenienſes inita fuit, cum Pliſtolas Lacedaemone Ephorus eſſet, et Alcaeus Athenis Archon, apud illos quidem, qui haec *foedera* admiſerant, pax erat. Corinthii vero, et quaedam Peloponneſi civitates, quae acta fuerant, concutiebant, et confeſtim alius ſociorum motus adverſus Lacedaemonios exſtitit. Quin etiam praeterea Lacedaemonii, progreſſu temporis, Athenienſibus in ſuſpicionem venerunt, quod quaedam non praeſtarent ex conventis, quae in foederum conditionibus continebantur. Et ad ſex quidem annos, decemque menſes *utrique* ſibi temperarunt, ne alteri in alterorum agrum cum exercitu infeſto proficiſcerentur: ſed extra *utriusque agri fines* propter inducias minime firmas, ſe mutuo maximis detrimentis afficiebant. Deinde vero etiam illa poſt decem annos foedera rumpere coacti, rurſus ad apertum bellum venerunt.

26. Atque haec quoque idem Thucydides Athenienſis, prout ſingula quaeque geſta ſunt, per aeſtates ac hyemes, ordine con-

ſcripſit: eo uſque, donec Lacedaemonii, eorumque ſocii Athenienſibus imperium eripuerunt, et longos muros et Piraeum ceperunt. Anni autem iſtius belli huc uſque fuerunt in ſumma ſeptem et viginti. Quod ſi quis compoſitionem, quae interceſſit, belli ſpacio non adſcribendam putarit, is haud recte judicaverit. Hoc enim ex rebus geſtis, ut diſtincte *a nobis* eſt declaratum, ſpectet, et comperiet non eſſe conſentaneum eam judicari pacem, in qua *utrique* neque reddiderunt, neque receperunt omnia, de quibus convenerat. Et praeter haec, utrique peccarunt in Mantinenſi et Epidaurio bello, et in aliis. Et ſocii, qui erant in Thracia, nihilominus hoſtes erant. Et Boeoti decemdiales inducias agebant. Itaque ſi quis et ex primo decenni bello, et ex ſuſpectis poſt illud induciis, et ex inſequuto has poſteriore bello temporum ineat rationem, tot annos, *quot dixi*, et paucos praeterea dies elapſos, et ex iis, qui aliquid ab oraculis reportatum affirmarunt, hoc ſolum conſtanter eveniſſe comperiet. Etenim ego memini,

κεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴτις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διήρηται ἀθρείτω, καὶ εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ᾗ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα, οὔτ' ἀπεδέξαντο ἃ ξυνέθεντο. ἔξω τε τούτων, πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον, καὶ ἐς ἄλλα, ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα ἐγένετο. καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης ξύμμαχοι, οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν. Βοιωτοί τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεῖ, καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ, καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ, εὑρήσει τὶς τοσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ

ἀρχομένȣ τȣ̃ πολέμȣ, κ̀ μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτȣ̃, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προσέχων τὴν γνώμην ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι. κ̀ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτȣ̃ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Αμφίπολιν στρατηγίαν· καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, κ̀ ȣ̓χ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίων, διὰ τὴν φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τὶ αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. τὴν ȣ̃ν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφοράν τε κ̀ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν, κ̀ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι.

κζ'. Επειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο, κ̀ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτὰ, ἀνεχώρȣν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. κ̀ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκȣ ἀπῆλθον. Κορίνθιοι δὲ ἐς Αργος τραπόμενοι πρῶτον, λόγȣς ποιȣ̃νται πρός τινας

vel ab ipſo hujus belli initio uſque ad ejus finem, vulgo praedicari ſolitum, hoc bellum ter novenos annos geſtum iri. Quamdiu autem hoc duravit, ego ſenſibus integris perpetuo vixi, animumque diligenter adverti, ut aliquid certi cognoſcerem. Accidit autem mihi, ut poſt praeturam ad Amphipolin geſtam, patria annos viginti exſularim: et quod apud utrosque fuerim, nec minus apud Peloponneſios, propter exilium, per otium, aliquid ipſarum *rerum* facilius cognoverim. Ergo controverſias, quae poſt decennale bellum exſtiterunt, et foederum perturbationem, et res deinceps in bello geſtas, prout geſtae fuerunt, enarrabo.

27. Poſtquam enim quinquaginta annorum foedera percuſſa fuerunt, et mox ſocietates et legationes, quae ex Peloponneſo ad haec accitae fuerant, Lacedaemone disceſſerunt, et alii domum abierunt, Corinthii primum Argos profecti, cum quibusdam Argivorum principibus egerunt, ac

dixerunt: quandoquidem Lacedaemonii, non propter utilitatem Peloponneſi, ſed ut eam in ſervitutem redigerent, foedera ſocietatemque fecerant cum Athenienſibus, qui prius ipſis erant inimiciſſimi, Argivis providendum operam eſſe dandam, ut Peloponneſi reſpublica ſervaretur, et decretum faciendum, ut quaecunque Graeca civitas vellet, quae ſuis legibus viveret, et pari jure frueretur, ei ſocietatem cum Argivis facere liceret, ita ut alteri alteris auxilium mutuo ferrent, ſi quis eos infeſtaret. Paucos autem viros cum ſumma poteſtate deligendos, quorum arbitrio res tota permitteretur, neque verba *hac de re* apud populum facienda; ne ii, qui multitudinem in ſuam ſententiam pertrahere non potuiſſent, detegerentur. multos autem odio Lacedaemoniorum *ad Argivos* acceſſuros dixerunt. Atque Corinthii quidem cum haec demonſtraſſent, domum redierunt.

28. Illi autem Argivorum viri, cum *haec* audiſſent, et *Corinthiorum* verba ad magiſtratum populumque retuliſſent, Argivi decretum fecerunt, et duodecim viros dele-

τῶν ἐν τέλει οὖσιν Ἀργείων, ὡς χρή, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι, τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις αὐτόνομός τε ἐστι, καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν. ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον λόγους εἶναι τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι, διδάξαντες ταῦτα, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

κη'. Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς

τὸν βελόμενὸν τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, πλὴν Ἀθηναίων κ̀ Λακεδαιμονίων. τέτων δὲ μηδετέροις ἐξεῖναι ἄνευ τε δήμε τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον (ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν) κ̀ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσε ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τέτον ἥ τε Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκεσε, κ̀ ὑπερώφθη, διὰ τὰς ξυμφορὰς, οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔχον τοῖς πᾶσιν, ἐ ξυναράμενοι τε Ἀττικε πολέμε, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες, ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν ἐν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεδέχοντο τὲς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

κθ'. Μαντινῆς δ' αὐτοῖς κ̀ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πρῶτοι προσεχώρησαν, δεδιότες τὲς Λακεδαιμονίες. τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τὶ τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον, ἔτι τε πρὸς Ἀθηναίες πολέμου

gerunt, cum quibus ſocietatem facere liceret, ei de Graecis, quisquis vellet, praeter Athenienſes et Lacedaemonios. Nam *decreverunt, ut* cum horum neutris injuſſu populi Argivi foedus facere liceret. Argivi autem haec eo facilius admiſerunt, tum quod ſibi Lacedaemoniorum bellum impendere viderent (nam foedera cum illis inita jam exibant) tum etiam quod ſe Peloponneſi principatum adepturos ſperarent. Nam tunc temporis Lacedaemonii peſſime audiebant, et propter acceptas clades contemnebantur: at Argivi omnibus in rebus optime ſe habebant, quod cum caeteris bellum Atticum non ſuſcepiſſent, ſed potius, quod foedere cum utrisque conjuncti, ſua vectigalia percepiſſent. Sic igitur Argivi Graecos, quicunque volebant, in ſocietatem recipiebant.

29. Mantinei vero, eorumque ſocii, quia Lacedaemonios metuebant, primi ſe ipſis adjunxerunt. Mantinei enim, dum bellum *a Lacedaemoniis* cum Athenienſibus adhuc gereretur, quandam Arcadiae partem ſubegerant, et in ſuam ditionem redegerant;

et exiſtimabant, Lacedaemonios, praeſertim otioſos, ſibi non permiſſuros, ut *rerum ſubactarum* imperio potirentur. Libenter igitur ad Argivos ſe converterunt, quod *illorum* civitatem potentem eſſe ducerent, et Lacedaemoniis ſemper inimicam, et popularis ſtatus adminiſtratione uti, quemadmodum et ipſi. Cum autem Mantinei defeciſſent, caeteri etiam Peloponneſii muſſare coeperunt, idem ſibi quoque faciendum eſſe: quippe quod exiſtimarent ipſos *Mantineos* aliquid acrius animadvertiſſe, quo impulſi *ad Argivos* conceſſiſſent; ſimul etiam quod Lacedaemoniis eſſent infenſi, cum aliis de cauſis, tum etiam quod in foederibus Atticis ſcriptum eſſet, fas eſſe addere et demere quicquid utrique civitati viſum eſſet, Lacedaemoniis *videlicet* et Athenienſibus. Haec enim conditio adſcripta Peloponneſios maxime perturbabat, et in ſuſpicionem adducebat, Lacedaemonios cum Athenienſibus ſe in ſervitutem redigere velle. Aequum enim fuiſſe, ut haec immutandarum conditionum facultas omnibus ſociis adſcriberetur, quamobrem multi *Peloponneſi populi* metuentes, animum ad Argivos appulerunt, ut

ὄντας, κ) ἐνόμιζον ὐ περιόψεσθαι σφᾶς τὺς Λακεδαιμονίυς ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ χολὴν ἦγον. ὥςε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Αργείυς ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες, κ) Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρατυμένην τε ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποςάντων δὲ τῶν Μαντινέων, κ) ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς θρῦν καθίςατο ὡς κ) σφίσι ποιητέον τῦτο· νομίσαντες πλέον τι εἰδότας μετάςηναι αὐτὺς, κ) τὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἐν ἄλλοις τε, κ) ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Αττικαῖς ἐγέγραπτο, εὔορκον εἶναι, προσθεῖναι κ) ἀφελεῖν ὅ, τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν δοκῇ, Λακεδαιμονίοις κ) Αθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιςα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει, κ) ἐς ὑποψίαν καθίςη μὴ μετὰ Αθηναίων σφᾶς βύλωνται Λακεδαιμόνιοι δυλώσασθαι. δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥςε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὥρμηντο πρὸς τοὺς Αργείους

ϗ αὐτοὶ ἕκαςοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.

λ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, αἰσθόμενοι τὸν θροῦν τὸν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεςῶτα, καὶ τοὺς Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους, καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον. καὶ ἠτιῶντο τήν τε ἐσήγησιν τȣ̃ παντὸς, καὶ εἰ Ἀργείοις, σφῶν ἀποςάντες, ξύμμαχοι ἔσονται. παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι οὐ δέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδάς· εἰρημένον, κύριον εἶναι ὅ, τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. Κορίνθιοι δὲ, παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδὰς (παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον) ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, ὅτι οὔτε Σόλειον σφίσιν ἀπέλαβον παρ'

et ipſi ſinguli ſocietatem *cum illis* facerent.

30. Lacedaemonii vero, cum hunc rumorem, qui per Peloponneſum diſſipatus erat, ſenſiſſent, et Corinthios autores fuiſſe, ipſosque cum Argivis foedus facere ſtatuiſſe, *cognoviſſent*, legatos Corinthum miſerunt, quod *illorum foedus ac motum* futurum antevertere vellent. Et expoſtulabant cum de eo, quod totius *hujus motus* autores fuiſſent, tum de eo, quod a ſe deficere, et cum Argivis ſocietatem facere ſtatuiſſent. Eos jusjurandum violaturos dicebant, atque jam injuſte facere, quod foedera cum Athenienſibus percuſſa non admitterent: cum *in ipſis* illa conditio diſertiſſimis verbis contineatur, id *ratum* eſſe oportere, quod major ſociorum pars decreverit; niſi vel Deorum, vel heroum aliquod impedimentum interceſſerit. Corinthii vero, praeſentibus ſociis, quos *in conſilium* ſibi adhibuerant, quotquot et ipſi foedera non admiſerant (ipſos enim ipſi prius advocaverant) Lacedaemoniis contradicebant, injurias quidem, quibus affecti fuerant, palam non declarantes, quod *videlicet* neque ſuum Solium neque Anactorium ab Athenienſibus recepiſſent, neque ſi qua alia

re ſe fraudari putabant: ſed ſpecioſam cauſam praetendentes, *dicebant*, ſe non prodituros eos, qui erant in Thracia. ſe enim et privatim jurejurando interpoſito ſuam fidem ipſis dediſſe, quo tempore primum una cum Potidaeatis *ab Athenienſibus* defecerunt, et iterum poſtea. Negabant igitur, ſe ſocietatis initae jusjurandum violaturos, quod foedera cum Athenienſibus inire nollent. Cum enim jurejurando interpoſito, cujus Dii teſtes fuiſſent, illis, *qui erant in Thracia*, fidem dediſſent, *dicebant* ſe Deorum numina ſuo perjurio laeſuros, ſi ipſos proderent. Nam *in foederum conditionibus* dictum eſſe, niſi vel Deorum, vel heroum impedimentum intercederet. hoc autem ſibi divinum impedimentum videri. Atque de veteri quidem jurejurando haec tantum reſponderunt. Quod autem ad ſocietatem cum Argivis ineundam attineret, ſe cum amicis deliberaturos, et quicquid aequum eſſet, facturos. Et Lacedaemoniorum quidem legati domum redierunt. Corinthi vero praeſentes erant et Argivorum legati, qui Corinthios ad ſocietatem *ſecum* ineundam, et ad omnem cunctationem abjiciendam adhortabantur. Illi vero ipſis edixerunt, ut ad proximum con-

Ἀθηναίων, οὔτε Ανακτόριον, εἴτέ τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι· πρόσχημα δὲ ποιούμενοι, τοὺς ἐπὶ Θράκης μὴ προδώσειν. ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαιατῶν τοπρῶτον ἀφίσαντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν, οὐκ εἰσιόντες ἐς τὰς τῶν Αθηναίων σπονδάς. θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς. εἰρῆσθαι δ' ὅτι ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ· φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων τοσαῦτα εἶπον· περὶ δὲ τῆς Αργείων ξυμμαχίας, μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι, ποιήσειν ὅ, τι ἂν δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Αργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν, καὶ μὴ μέλλειν. οἱ δὲ ἐς τὸν

ὕϛερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν.

λα'. Ηλθε δὲ ϗ Ηλείων πρεσβεία εὐθὺς, ϗ ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίȣς ξυμμαχίαν πρῶτον. ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Αργος ἐλθόντες, καθάπερ προείρητο, Αργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέȣ. πολέμου γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς Αρκάδων τινὰς Λεπρεάταις, καὶ Ηλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς, ϗ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ηλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν Διῒ τῷ Ολυμπίῳ ἀποφέρειν, ϗ μέχρι τȣ̃ Ατλικȣ̃ πολέμȣ ἀπέφερον· ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τȣ̃ πολέμȣ, οἱ Ηλεῖοι ἐπηνάγκαζον· οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς τȣ̀ς Λακεδαιμονίȣς. ϗ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαντες οἱ Ηλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν, Λεπρε-

cilium apud ſe, *Corinthi*, habendum venirent.

31. Confeſtim autem et Eleorum legatio venit, ac primum cum Corinthiis ſocietatem fecit. Deinde illinc Argos profecti, quemadmodum edictum fuerat, ſocietatem cum Argivis inierunt. Forte enim *Elei* cum Lacedaemoniis de Lepreo contendebant. Nam cum Lepreatae bellum quondam cum quibusdam Arcadibus geſſiſſent, et Elei ad illius belli ſocietatem a Lepreatis acciti fuiſſent, ea conditione, ut dimidiam partem agri obtinerent, finito bello, Elei ipſis Lepreatis *totum* agrum colentibus talentum impoſuerunt, quod Olympio Jovi *quotannis* penderent. Et ad bellum uſque Atticum perſolverunt. Deinde cum *hoc perſolvere* desiiſſent, cauſati bellum, Elei *illos* urgebant. Illi vero ad Lacedaemonios ſe converterunt. Cum autem hujus controverſiae cognitio Lacedaemoniis commiſſa fuiſſet, Elei ſuſpicati, ſe ſuum jus non obtenturos, omiſſo arbitrio; Lepreatarum agrum vaſtarunt.

Lacedaemonii vero multo magis Lepreatas liberos eſſe, et Eleos injuſte facere pronunciarunt. Et quod *Elei* arbitrio ſtare noluiſſent, praeſidium gravis armaturae militum Lepreum miſerunt. Elei vero exiſtimantes urbem, quae a ſe defeciſſet, Lacedaemonios recepiſſe, et pacis conditionem proferentes, in qua diſertis verbis erat, ut ſinguli *ſociorum*, quae belli Attici initio poſſidebant, haec retinerent, et *ab illo bello* diſcederent; ut iniquo arbitrio damnati, quod ſuum jus non obtinuiſſent, ad Argivos defecerunt, ſocietatemque *cum illis*, ſicut praedictum fuerat, hi quoque fecerunt. ſtatim autem poſt illos et Corinthii, et Chalcidenſes, qui ſunt in Thracia, ſocietatem cum Argivis inierunt. Boeoti vero, et Megarenſes, quamvis idem *ſe facturos* dicerent, quod a Lacedaemoniis contemnerentur, tamen quieſcebant, quod popularem Argivorum ſtatum ſibi, qui paucorum dominatu regerentur, minus, quam Lacedaemoniorum rempublicam putarent profuturum.

32. Per eadem hujus aeſtatis tempora

αἰῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λεπρέατας, καὶ ἀδικεῖν Ηλείους· καὶ, ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ, φρουρὰν ὁπλιτῶν ἐσέπεμψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ηλεῖοι, νομίζοντες πόλιν σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες, ἐν ᾗ εἴρητο, ἃ ἔχοντες ἐς τὸν Αττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες, ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελθεῖν· ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες ἀφίστανται πρὸς τοὺς Αργείους. καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὥσπερ προείρητο, [καὶ] οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ [καὶ] οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς μετ' ἐκείνους, καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς, Αργείων ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ αὐτὸ λέγοντες, ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν Αργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἧσσον ξύμφορον εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας.

λϐ΄. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέ-

ρȢς τȢτȢ, Σκιωναίȣς μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, ἀπέκτειναν τȢς ἡβῶντας, παῖδας δὲ ϗ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν· καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδοσαν νέμεσθαι. Δηλίȣς δὲ κατήγαγον πάλιν ἐς Δῆλον, ἐνθυμȣμενοι τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς, ϗ τȢ ἐν Δελφοῖς θεȢ χρήσαντος. ϗ Φωκῆς ϗ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν. ϗ Κορίνθιοι ϗ Ἀργεῖοι, ἤδη ξύμμαχοι ὄντες, ἔρχονται ἐς Τέγεαν, ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὂν, καὶ εἰ σφίσι προσγένοιτο, νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεάται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι τȢτȢ προθύμως πράσσοντες, ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας, ϗ ὠῤῥώδησαν μὴ ȣδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων προσχωρῇ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐδέοντο σφῶν τε ϗ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχȣς, καὶ τἄλλα κοινῇ πράσσειν· τάς τε δεχημέρȣς ἐπισπονδὰς, αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ

Athenienſes, cum Scionaeos expugnaſſent, puberes interfecerunt, et pueros ac mulieres in ſervitutem redegerunt, agrumque Plataeenſibus colendum dederunt. Delios etiam rurſus in Delum reduxerunt, reputantes et clades in proeliis *poſt eos pulſos* acceptas, et Dei, qui Delphis colebatur oraculum, *quo jubebantur*. Et Phocenſes et Locri bellum gerere coeperunt. Corinthii vero et Argivi, cum jam eſſent ſocii, Tegeam iverunt, ut eam a Lacedaemoniorum ſocietate averterent, quod *eam* magnam *Peloponneſi* portionem eſſe cernerent, ac, ſi ea ſibi acceſſiſſet, ſe totam Peloponneſum habituros ſperarent. Sed cum Tegeatae reſpondiſſent, ſe Lacedaemoniis non adverſaturos, Corinthii, qui hactenus in eam rem acerrime incubuerant, de contentione remiſerunt, et veriti ſunt, ne nullus ex aliis ad ſe poſthac accederet. Veruntamen ad Boeotos profecti, *eos* orarunt, ut ſecum et cum Argivis ſocietatem inirent, caeteraque communiter adminiſtrarent. Ad haec, illas decem dierum inducias, quae non multo poſt iſta quinquaginta annorum foedera inter Athe-

nienſes et Boeotos mutuo factae fuerant; Corinthii ſuadebant Boeotis, ut ſe Athenas ſequuti, ſibi quoque impetrarent eodem modo factas, quo Boeoti *eas* habebant. Quod ſi Athenienſes *has ſibi quoque concedere* recuſarent, inducias *ipſis* renunciarent, et in poſterum *cum ipſis* absque ſe nullum foedus facerent. Boeoti vero, rogantibus Corinthiis, quod ad ſocietatem quidem Argivorum attineret, eos ſuperſedere juſſerunt. Athenas vero cum Corinthiis profecti, decem dierum inducias *ab Athenienſibus* non impetrarent. Sed Athenienſes reſponderunt, Corinthiis eſſe foedera, ſi modo Lacedaemoniorum erant ſocii. Boeoti vero non magis propterea decem dierum induciis renunciare voluerunt, quamvis Corinthii hoc flagitarent, et cum expoſtulatione dicerent, ita inter ſe conveniſſe. Corinthiis autem induciae ſine foedere cum Athenienſibus exſtiterunt.

33. Eadem aeſtate Lacedaemonii cum frequentibus copiis, quas ex omni totius populi ordine collegerant, duce Pliſtoanacte Pauſaniae filio, Lacedaemoniorum rege, ex-

Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους ȣ̓ πολλῷ ὕϛερον γενόμεναι τούτων τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτȣ̀ς ἀκολȣθήσαντας Ἀθήναζε, κὴ σφίσι ποιῆσαι ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον. μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν, κὴ τολοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ, δεομένων τῶν Κορινθίων, περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον· ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων, ȣ̓χ εὕροντο τὰς δεχημέρȣς σπονδάς· ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι, Κορινθίοις εἶναι σπονδὰς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπεῖπον τὰς δεχημέρȣς, ἀξιȣ́ντων κὴ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι. Κορινθίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

λγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ τȣ̃ αὐτȣ̃ θέρους πανδημεὶ ἐϛράτευσαν, Πλειϛοάνακτος τȣ̃ Παυσανίȣ Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγου-

μένε τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παῤῥασίες, Μαντινέων ὑπηκόες ὄντας, κατὰ ϛάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ ϗ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναιρήσοντες, ἣν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς, καὶ αὐτοὶ ἐφρέρεν ἐν τῇ Παῤῥασικῇ κείμενον, ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν τῶν Παῤῥασίων ἐδήεν· οἱ δὲ Μαντινῆς, τὴν πόλιν Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρέρεν. ἀδύναλοι δ' ὄντες διασῶσαι τό, τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος ϗ τὰς ἐν Παῤῥασίοις πόλεις, ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τές τε Παῤῥασίες αὐτονόμες ποιήσαν]ες, ϗ τὸ τεῖχος καθελόν]ες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκε.

λδ΄. Καὶ τε αὐτε θέρες ἤδη ἡκόν]ων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θράκης μετὰ Βρασίδου ἐξελθόν]ων ϛρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαν]ο, τὲς μὲν μετὰ Βρασίδε Εἵλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι,

peditionem ſusceperunt adverſus Parrhaſios, qui ſunt in Arcadia, et qui Mantineorum imperio parent, ab ipſis ſeditione laborantibus acciti, ſimul etiam everſuri, ſi poſſent, munitionem, quam Mantinei in Cypſelis exſtruxerant, et in agro Parrhaſio ſitam ipſi ſuo praeſidio tenebant, prope Sciritidem, quae eſt agri Laconici. Et Lacedaemonii quidem agrum Parrhaſium vaſtabant: Mantinei vero, urbis cuſtodia Argivis tradita, ipſi ſocios ſuo praeſidio tutabantur. Cum autem et munitionem in Cypſelis exſtructam, et urbes in agro Parrhaſio ſitas conſervare non poſſent, abierunt. Lacedaemonii vero, cum Parrhaſios in libertatem aſſeruiſſent, et munitionem illam evertiſſent, domum redierunt.

34. Eadem aeſtate Lacedaemonii, cum ad ipſos jam ex Thracia rediiſſent milites, qui cum Braſida *illuc* profecti fuerant, quos poſt inita foedera Clearidas reduxerat, decreverunt, ſervos quidem, qui cum Braſida proelio interfuerant, liberos eſſe, et habitare ubicunque vellent. Nec multo poſt ip-

ſos cum iis, quos recenter in civium jus ad-
ſciverant, in Lepreo collocarunt, quod in Laconico, ac Eleo agro, *in ipſis utriusque confiniis* ſitum erat, cum jam Eleorum hoſtes eſſent. Suos vero *cives*, qui in inſula *Sphacteria* capti fuerant, et qui arma *hoſti* tradiderant, veriti, ne aliquid rerum novarum molirentur, exiſtimantes, ſe propter cladem acceptam deteriore conditione futuros, quamvis integra fama et exiſtimatione forent, quamvis etiam nonnulli magiſtratus jam gererent, ignominia notarunt. Hac autem ignominia notarunt, ut nullum magiſtratum gererent, utque nullam haberent poteſtatem earum rerum, quas aut emiſſent, aut vendidiſſent. Poſtea tamen in integrum reſtituti fuerunt.

35. Eadem aeſtate Dictidienſes Thyſſon *in monte* Atho ſitam, Athenienſium ſociam, ceperunt. Atque hac tota aeſtate inter Athenienſes et Peloponneſios commercium fuit. Sed ſtatim poſt inita foedera Athenienſes et Lacedaemonii inter ſe ſuſpecti eſſe coeperunt, quod neutri loca alteris reſtituiſſent. Nam Lacedaemonii, quibus ſortito

καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν Νεοδαμώδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ηλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ηλείοις. τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν, καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες μή τι διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι, καὶ ὄντες ἐπίτιμοι, νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας, ἀτίμους ἐποίησαν· ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὥστε μήτε ἄρχειν, μήτε πριαμένους τὶ, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

λέ. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ Θυσσὸν τὴν ἐν τῇ Αθῳ Ακτὴν Διηκτιδιῆς εἷλον, Αθηναίων οὖσαν ξύμμαχον. καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς Αθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις· ὑπώπτευον δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἵ τε Αθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Αμφίπολιν,

πρότεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι, καὶ τὰ ἄλλα, οὐκ ἀποδεδώκεσαν· οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θράκης παρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους, οὐδὲ Βοιωτοὺς, οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεὶ ὡς μετ᾽ Ἀθηναίων τούτους, ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκάσωσι. χρόνους τε προὔθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐσιόντας, ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπώπτευον τοὺς Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι. ὥστε οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες· τά τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναι. τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θράκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν, καὶ εἴτου ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν· Ἀμφιπόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν, ὥστε

obtigerat, ut priores redderent, nec Amphipolin, nec caetera reddiderant; nec ſocios, qui erant in Thracia, ad foedera recipienda adegerant, ac ne Boeotos quidem, neque Corinthios, quamvis perpetuo dicerent, ſe, niſi *foedera recipere* vellent, una cum Athenienſibus eos coacturos: tempusque ſine ſyngrapha praeſtituerant, intra quod, qui foedera *ſecum* non iniiſſent, utrisque hoſtes eſſe *pronunciarant.* Cum igitur Athenienſes nihil horum *ab illis* re ipſa praeſtari viderent, Lacedaemonios nihil aequi animo agitare ſuſpicabantur. Quamobrem ipſis Pylum repetentibus reddere noluerunt, quinetiam eos poenitebat, quod captivos ex inſula reddidiſſent. Caeteraque *Lacedaemoniorum* loca retinebant, exſpectantes donec et illi praeſtarent, quae promiſerant. Lacedaemonii vero dicebant, ſe praeſtitiſſe, quae poterant. Se enim Athenienſibus reddidiſſe omnes, quos ex ipſis apud ſe in vinculis habebant, et milites, qui erant in Thracia, abduxiſſe, et ſi quid aliud in ſua poteſtate habebant. Sed Amphipolin in ſua po-

teſtate non eſſe dicebant, ita ut traderent, Operam vero daturos, ut et Boeotos et Corinthios in foedera adducerent, utque Panactum reciperent, et ut Athenienſes, quotquot apud Boeotos erant captivi, recuperarent. Poſtulabant autem, ut Pylum ſibi reſtituerent: ſin minus, Meſſenios et ſervitia educerent, quemadmodum et ipſi ex Thracia *ſuos abduxerant:* utque locum illum Athenienſes ipſi, ſi vellent, cuſtodirent. Saepe autem multisque ſermonibus per hanc aeſtatem habitis, *tandem* Athenienſibus perſuaſerunt, ut e Pylo educerent Meſſenios, caeterosque ſervos, et quotquot ex agro Laconico *ad ipſos* transfugerant. Ipſosque in Craniis Cephalleniae *inſulae urbe* collocarunt. Hac igitur aeſtate a bello ceſſatum eſt, et ultro citroque ad utrosque commeatum.

36. In ſequenti hyeme (jam enim alii Ephori magiſtratum gerebant; nec erant ii, quibus magiſtratum gerentibus foedera percuſſa fuerant; quinetiam horum nonnulli foederibus erant adverſarii) cum legati ex ſociorum agro *Lacedaemonem* veniſſent, et

παραδοῦναι. Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν, καὶ Αθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι, κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι. εἰ δὲ μὴ, Μεσσηνίους τε καὶ τοὺς Εἵλωτας ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θράκης Αθηναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτοὺς, εἰ βούλονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Αθηναίους ὥστε ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους, καὶ τοὺς ἄλλους Εἵλωτάς τε, καὶ ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς· καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο ἡσυχία ἦν, καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.

λϛ΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος (ἔτυχον γὰρ Εφοροι ἕτεροι, καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, ἄρχοντες ἤδη, καί τινες αὐτῶν καὶ ἐναντίοι σπονδαῖς) ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων

Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων, καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων, καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπήεσαν ἐπ' οἴκου, τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης, οὗτοι οἵπερ τῶν Ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα διαλῦσαι τὰς σπονδὰς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους, παραινοῦντες ὅτι μάλιστα ταῦτά τε γιγνώσκειν, καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτοὺς, Ἀργείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὖθις μετὰ Βοιωτῶν, Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους. οὕτω γὰρ ἥκιστα ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν. ἑλέσθαι γὰρ Λακεδαιμονίους, πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἔχθρας, καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν, Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἡγούμενοι τὸν ἔξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾴω ἂν εἶναι. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις· ἵνα ἀντ' αὐτοῦ

Athenienſes et Boeoti et Corinthii praeſentes adeſſent, et ultro citroque multa verba facta fuiſſent, nec quicquam inter eos conveniret, poſtquam *Athenienſes* domum redierunt, Cleobulus et Xenares (illi, qui ex Ephoris foedera frangere potiſſimum volebant) cum Boeotis et Corinthiis privatim ſermones habuerunt, admonentes, ut harum rerum ſtatum accuratiſſime cognitum perpenderent, operamque darent, ut Boeoti, ubi prius ipſi ſocietatem cum Argivis iniiſſent, poſtea cum Boeotis Argivos Lacedaemoniis ſocios adjungerent. Sic enim Boeotos foedus cum Athenienſibus inire minime coactum iri *putabant.* Lacedaemonios enim Athenienſium inimicitiis ac foederum cum ipſis initorum violationi, amicitiam et ſocietatem Argivorum antepoſituros. Habebant enim exploratum, Lacedaemonios perpetuo cupere, civitatem Argivorum opportune ſibi amicam eſſe, quod bellum extra Peloponneſum levius *ſibi* fore ducerent, *ſi Argivos conſtantes amicos haberent.* Boeotos vero rogabant, ut Panactum Lacedaemoniis traderent, ut pro hoc recepta, ſi poſ-

ſent, Pylo, ad bellum adverſus Athenienſes commodius deſcenderent.

37. Atque Boeoti et Corinthii cum his mandatis, quae acceperant a Xenare et Cleobulo, et *ab aliis* quotquot ex Lacedaemoniis erant ipſis amici, ut ad ſuas respublicas referrent, utrique abierunt. Quos abeuntes duo e ſummo Argivorum magiſtratu viri in ipſo itinere obſervaverunt: congreſſique cum eis in colloquium venerunt, ſi quo pacto Boeoti ſocietatem ſecum inire poſſent, quemadmodum Corinthii et Elei et Mantinei. Se enim exiſtimare *dicebant*, ſi res iſta *ſibi feliciter* ſucceſſiſſet, facile jam ſibi fore et bellum gerere, et pacem facere et cum Lacedaemoniis, ſi vellent, et cum quibuscunque aliis opus eſſet, palam et publice hac de re agentibus. Haec Boeotorum legatis audita placuerunt. Nam forte accidit, ut ea peterent, quae vel ipſi amici, qui Lacedaemone erant, ipſis mandarant. Cum autem illi *duo* Argivi ſuum ſermonem ab ipſis admiſſum animadvertiſſent, et dixiſſent,

Πύλον, ἣν δύνωνται, ἀπολαβόντες, ῥᾷον καθιςῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον.

λζ'. Καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ ϗ οἱ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπεςαλμένοι ἀπό τε τȢ Ξενάρȣς ϗ Κλεοϐȣ́λȣ, καὶ ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων, ὥςε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινὰ, ἑκάτεροι ἀνεχώρȣν. Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίςης, ἐπετήρȣν ἀπιόντας αὐτȣ̀ς καθ' ὁδόν· ϗ ξυγγενόμενοι ἐς λόγȣς ἦλθον, εἴπως οἱ Βοιωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γενοίντο, ὥσπερ Κορίνθιοι καὶ Ἠλεῖοι ϗ Μαντινῆς. νομίζειν γὰρ ἂν, τȣ́τȣ προχωρήσαντος, ῥᾳδίως ἤδη ϗ πολεμεῖν ϗ σπένδεσθαι, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίȣς, εἰ βȣ́λοιντο, κοινῷ λόγῳ χρωμένȣς, ϗ εἴ τινα πρὸς ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν πρέσϐεσιν ἀκȣ́ȣσιν ἤρεσκε. κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τȣ́των ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι ἐπεςάλκεσαν. ϗ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ὡς ἤσθοντο αὐτοὺς δεχομένȣς τὸν λόγον, εἰπόντες ὅτι πρέσϐεις

πέμψουσιν ἐς Βοιωτοὺς, ἀπῆλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς Βοιωτάρχαις τά τε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ξυγγενομένων Ἀργείων. καὶ οἱ Βοιωτάρχαι ἠρέσκοντό τε, καὶ πολλῷ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς τούς τε φίλους τῶν Λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι, καὶ τοὺς Ἀργείους ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πρέσβεις παρῆσαν Ἀργείων, τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ Βοιωτάρχαι, καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς Ἀργος.

λη΄. Εν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς Βοιωτάρχαις, καὶ Κορινθίοις, καὶ Μεγαρεῦσι, καὶ τοῖς ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεσιν, ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις, ἦ μὴν ἔν τε τῷ παρατυχόντι ἀμύνειν τῷ δεομένῳ, καὶ μὴ πολεμήσειν τῳ μηδὲ ξυμβήσεσθαι ἄνευ κοινῆς γνώμης· καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ

ſe legatos in Boeotiam miſſuros, abierunt. Boeoti vero *domum* reverſi, ad Boeotarchas detulerunt cum ea, quae Lacedaemone, tum ea, quae ex Argivis in congreſſu audiſſent. Boeotarchae vero id acceptum habuerunt, et multo promtiores fuerunt, quod ipſis utrinque contigiſſet, ut et illi ex Lacedaemoniis, quos ſibi amicos habebant, eadem peterent, et Argivi ad eadem properarent. Nec multo poſt Argivorum legati venerunt, ut eos ſollicitarent ad transigenda ea, quae promiſerant. Boeotarchae vero, probatis ipſorum poſtulatis, ipſos remiſerunt, polliciti, ſe legationem Argos de ſocietate miſſuros.

38. Interea vero Boeotarchis, et Corinthiis, et Megarenſibus, et legatis ex Thracia *miſſis* primum placuit, ut jurejurando interpoſito fidem ſibi mutuo darent, ea conditione, ut, quotiescunque res hoc flagitaret, opem ei ferrent, qui ope indigeret, et cum nullo bellum gererent, aut compoſitionem facerent, niſi de communi ſententia. Et ita Boeotos et Megarenſes (idem enim facie-

bant) cum Argivis jam foedus facere *dicebant.* Verum antequam jusjurandum juraretur, Boeotarchae rem communicarunt cum quatuor Boeotorum conciliis, quae ſummam rerum Boeotiarum poteſtatem habent: et ſuadebant, ut, jurejurando interpoſito, foedus auxilii mutui gratia cum illis civitatibus iniretur, quaecunque ſecum foedus adhibito jurejurando facere vellent. At Boeoti, qui in illis conſiliis erant, *eorum* conſilium non probarunt, veriti, ne Lacedaemoniis adverſarentur, ſi cum Corinthiis, qui *ab illis* defecerant, interpoſito jurejurando foedus facerent. Neque enim Boeotarchae ipſis declaraverant ea, quae Lacedaemone Cleobulus et Xenares Ephori, et *alii* amici ſuaſerant, ut prius cum Argivis et Corinthiis ſocietatem inirent, deinde cum Lacedaemoniis eandem facerent. Nam *Boeotarchae* exiſtimabant, illos, qui erant in conſilio, quamvis *haec ipſis* non dixiſſent, tamen nihil aliud decreturos, quam quod ipſi eſſe prius deliberatum *ipſis* ſuaſiſſent. ſed cum res *ipſis* non ſucceſſiſſet, Corinthii quidem, et legati ex Thracia *miſſi* infecto negotio abierunt. Boeotarchae vero, qui, ſi perſuadere potu-

γὰρ αὐτὸ ἐποίουν) πρὸς τοὺς Ἀργείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους γενέσθαι, οἱ Βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι, καὶ παρῄνουν γενέσθαι ὅρκους ταῖς πόλεσιν ὅσαι βούλονται ἐπ᾽ ὠφελείᾳ σφίσι ξυνομνῦναι. οἱ δ᾽ ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ὄντες οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία Λακεδαιμονίοις ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων ἀφεστῶσι Κορινθίοις ξυνομνύντες. οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ Βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε Ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης καὶ οἱ φίλοι παραινοῦσιν, Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γενομένους ξυμμάχους, ὕστερον μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεσθαι· οἰόμενοι τὴν βουλήν, κἂν μὴ εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἃ σφίσι προδιαγνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν Κορίνθιοι καὶ οἱ ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεις ἄπρακτοι ἀπῆλθον· οἱ δὲ Βοιωτάρχαι, μέλλοντες πρότερον, εἰ

ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσεσθαι πρὸς Ἀργείους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσήνεγκαν περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλὰς, οὐδὲ ἐς τὸ Ἄργος τοὺς πρέσβεις οὓς ὑπέχοντο ἔπεμπον, ἀμέλεια δέ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

λθ΄. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύβερναν Ὀλύνθιοι, Ἀθηναίων φρουρούντων, ἐπιδραμόντες εἷλον. μετὰ δὲ ταῦτα (ἐγίγνοντο γὰρ ἀεὶ λόγοι τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων) ἐλπίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι παρὰ Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ Πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι, καὶ ἐδέοντο σφίσι Πάνακτόν τε καὶ τοὺς Ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, ἵνα ἀντ᾽ αὐτῶν Πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἢν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιήσωνται, ὥσπερ Ἀθηναίοις. Λακεδαιμόνιοι δὲ, εἰδότες μὲν ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους,

iſſent, operam dare ſtatuerant, ut etiam cum Argivis ſocietatem inirent, nec de Argivis quicquam amplius ad illa conſilia retulerunt, nec legatos, quos *ſe miſſuros* promiſerant, Argos miſerunt: ſed incuria quaedam, et rerum omnium procraſtinatio erat.

39. Hac eadem hyeme Mecybernam, ubi erat Athenienſium praeſidium, Olynthii ſubito adorti ceperunt. Poſthaec Lacedaemonii (nam inter ipſos et Athenienſes aſſidua colloquia fiebant de locis, quae invicem tenebant) exiſtimantes, ſi Athenienſes Panactum a Boeotis recepiſſent, fore ut ipſi Pylum reciperent, Boeotos per legationem adierunt, et orarunt, ut Panactum, et quotquot ex Athenienſibus in vinculis haberent, ſibi traderent, ut pro his ipſi Pylum reciperent. Boeoti vero negarunt, ſe *haec* reddituros, niſi ſecum, quemadmodum cum Athenienſibus, ſocietatem privatim coirent. Lacedaemonii vero, quamvis ſcirent, ſe Athe-

nienſibus injuriam facturos, quod cautum eſſet, ne ſine communi conſenſu vel foedus cum quoquam fieret vel bellum gereretur, quia tamen Panactum recipere cupiebant, ut Pylum pro ipſo recuperarent, ſimul etiam quod illi, qui foedera confundere properabant, ad foedus cum Boeotis ineundum propenſiores erant, ſocietatem *cum ipſis* fecerunt, hyeme jam extrema, et ſub vere: ſtatimque Panactum everſum eſt. Et undecimus hujus belli annus exiit.

40. Ineunte autem vere inſequentis aeſtatis, Argivi ſtatim, cum Boeotorum legati, quos *Boeoti* ſe miſſuros dixerant, non veniſſent, et Panactum *ab illis* everſum intellexiſſent, et ſocietatem inter Boeotos et Lacedaemonios privatim factam, extimuerunt, ne ſoli relinquerentur, omnesque ſocii ſe Lacedaemoniis adjungerent. Exiſtimabant enim Boeotos a Lacedaemoniis inductos fuiſſe et adPanactum evertendum, et ad ineundam cum Athenienſibus ſocietatem, et Athenienſes harum rerum conſcios eſſe *credebant*. Itaque ne cum Athenienſibus quidem

εἰρημένον, ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαι τῳ, μήτε πολεμεῖν, βυλόμενοι δὲ τὸ Πάνακτον παραλαβεῖν, ὡς τὴν Πύλον ἀντ᾽ αὐτῦ κομιούμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπονδὰς, προθυμουμένων τὰς ἐς Βοιωτὺς, ἐποιήσαντο τὴν ξυμμαχίαν, τῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη, καὶ πρὸς ἔαρ· καὶ τὸ Πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο. καὶ ἑνδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

μ΄. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τῦ ἐπιγιγνομένυ θέρους οἱ Ἀργεῖοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν, ὓς ἔφασαν πέμψειν, ὐχ ἧκοντο, τό, τε Πάνακτον ᾔσθοντο καθαιρύμενον, καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς Βοιωτοῖς πρὸς τὺς Λακεδαιμονίυς, ἔδεισαν μὴ μονωθῶσι, καὶ ἐς Λακεδαιμονίυς πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ. τὺς γὰρ Βοιωτὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τό, τε Πάνακτον καθελεῖν, καὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι, τύς τε Ἀθηναίυς εἰδέναι ταῦτα· ὥςε ὐδὲ πρὸς Ἀθηναίυς ἔτι σφίσιν

εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσαϑαι, πρότερον ἐλπίζοντες, ἐκ τῶν διαφόρων, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαὶ, τοῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμμαχοι ἔσεσθαι. ἀπορoῦντες οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι, καὶ φοβούμενοι μὴ Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεάταις, Βοιωτοῖς καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι, πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχιστα ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις, Εὔστροφον καὶ Αἴσωνα, οἳ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι· ἡγούμενοι, ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμενοι, ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν ἔχειν.

μα'. Καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν, λόγους ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίουν δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι, ἢ ἐς πόλιν τινὰ,

ſocietatem facere ſibi amplius integrum eſſe *ducebant*, cum antea ſperaſſent, ſi propter controverſias, ea foedera, quae cum Lacedaemoniis inierant, frangerentur, futurum ſaltem, ut cum Athenienſibus ſocietatem inirent. Argivi igitur, cum his difficultatibus premerentur, et vererentur, ne ſimul cum Lacedaemoniis, et Tegeatis, et Boeotis, et Athenienſibus bellum ſibi gerendum eſſet, quod Lacedaemoniorum foedera prius non accepiſſent, ſed animis elati Peloponneſi principatum ſe adepturos ſperaſſent, quamprimum potuerunt legatos Lacedaemonem miſerunt, Euſtrophum et Aeſonem, qui ipſis cariſſimi eſſe videbantur; exiſtimantes, ubi quam commodiſſima foedera pro praeſenti rerum ſtatu cum Lacedaemoniis feciſſent, quomodocunque res caderet, ſe quietos futuros.

41. Ipſorum autem legati profecti, ſermonem habuerunt cum Lacedaemoniis, quibus conditionibus foedera facienda eſſent. Ac primum quidem Argivi poſtulabant, ut vel civitatis vel privati alicujus arbitrio permitteretur controverſia de agro Cynurio, de

quo in confiniis poſito ſemper contendebant, (hic autem ager continet Thyream, et Anthenam urbem, eumque Lacedaemonii poſſident.) Deinde vero, quamvis Lacedaemonii nullam de eo mentionem fieri ſinerent; at ſe, ſi vellent illi foedus ex priſtina formula facere, ad hoc paratos eſſe *dicerent*: Lacedaemonios tamen Argivi legati ad haec ſibi concedenda induxerunt; ut in praeſentia quidem foedus annorum quinquaginta facerent, quotiescunque vero utrilibet *alteros ad proelium* provocaſſent, dummodo neque morbo neque bello, vel Lacedaemoniorum vel Argivorum civitas implicita eſſet, de hoc agro armis decernere liceret, quemadmodum et ante quondam *factum eſſet*, quum utrique ſe victores disceſſiſſe judicarunt. Sed perſequi non liceret ulterius, quam vel ad Argorum vel ad Lacedaemonis terminos. Lacedaemoniis vero primum quidem haec ſtultitiae plena eſſe videbantur: deinde (Argos enim quavis ratione amicum habere cupiebant) aſſenſi ſunt iis conditionibus, quibus *foedus fieri* poſtulabant; et ſyngrapham fecerunt. Lacedaemonii au-

ἢ ἐς ἰδιώτην, περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς, ἧς ἀεὶ πέρι διαφέρονται, μεθορίας ὔσης· (ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν, καὶ Ανθήνην πόλιν· νέμονται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι) ἔπειτα δ' οὐκ ἐώντων Λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς, ἀλλ' εἰ βύλονται σπένδεσθαι ὥσπερ πρότερον, ἕτοιμοι εἶναι. οἱ Αργεῖοι πρέσβεις τάδε ὅμως ἐπηγάγοντο τὺς Λακεδαιμονίυς ξυγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι ἔτη πεντήκοντα, ἐξεῖναι δ' ὁποτέροισῦν προσκαλεσαμένοις, μήτε νόσυ ὔσης, μήτε πολέμυ, Λακεδαίμονι καὶ Αργει διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς ταύτης, ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἑκάτεροι ἠξίωσαν νικᾷν· διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς Αργος καὶ Λακεδαίμονα ὅρων. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Αργος πάντως φίλον ἔχειν) ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἠξίουν, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακεδαι-

μόνιοι, πρὶν τέλος τὶ αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς, δεῖξαι τῷ πλήθει, κ̓ ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ Ὑακίνθια, τὺς ὅρκυς ποιησομένυς. κ̓ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν.

μβ΄. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων, Ἀνδρομένης κ̓ Φαίδιμος κ̓ Ἀντιμενίδας, ὓς ἔδει τὸ Πάνακτον κ̓ τοὺς ἄνδρας τὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθῃρημένον εὗρον, ἐπὶ προφάσει ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις κ̓ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτῦ ὅρκοι παλαιοὶ, μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τὺς δ' ἄνδρας ὓς εἶχον αἰχμαλώτυς οἱ Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομένην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις, κ̓ ἀπέδοσαν· τῦ τε Πανάκτυ τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες κ̓ τῦτο ἀποδιδόναι. πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν

tem *legatos Argivorum* hortati ſunt, ut, priusquam quicquam eorum conficeretur, Argos reverſi, populo oſtenderent, quas ſi probaſſet, tunc vero ad Hyacinthia redirent, ut jusjurandum praeſtarent. Et illi quidem abierunt.

42. Interea vero dum Argivi haec tractarent, Lacedaemoniorum legati, Andromenes, Phaedimus, et Antimenidas, quibus mandatum fuerat, ut Panactum, et captivos a Boeotis receptos Athenienſibus redderent, Panactum quidem ab ipſis Boeotis everſum offenderunt, eo praetextu, quod olim inter Boeotos et Athenienſes orta de illo caſtello controverſia, jurejurando interpoſito conveniſſet, ut neutri *ſoli* id incolerent: ſed Athenienſium viros, quos *Boeoti* captivos habebant, Andromenes ejusque collegae receptos ad Athenienſes deduxerunt, ac reddiderunt, et Panacti everſionem ipſis ſignificarunt, exiſtimantes, ſe hoc etiam ipſis reddituros, nullum enim Athenienſium hoſtem in eo amplius habitaturum. Cum autem

haec dicerentur, Athenienſes graviter indignabantur, quod a Lacedaemoniis injuriam ſibi fieri putarent, cum ob everſionem Panacti, quod *ſtans* traditum oportuerat, tum quod audirent, *eos* cum Boeotis quoque ſocietatem privatim feciſſe, cum tamen antea dicerent, ſe communiter adacturos eos, qui foedus recipere noluiſſent. *Haec igitur*, et alia conſiderabant, quaecunque *Lacedaemonii* ex pacto non ſervaverant, et ſe fraude circumventos exiſtimabant. Quare legatos cum aſperiore reſponſo dimiſerunt.

43. Cum igitur inter Lacedaemonios et Athenienſes hujusmodi diffidium eſſet, ſtatim et illi, qui Athenis foedera ſolvere cupiebant, in hanc rem incumbere coeperant. Erant autem cum alii, tum etiam Alcibiades Cliniae filius, qui quamvis aetate tunc eſſet adhuc juvenis, tamen propter majorum dignitatem honorabatur, ut *nullus alius* in alia civitate, cui vel ſatius eſſe videbatur ad Argivos potius accedere, quinetiam contentionis ſtudio, quod elato eſſet animo, *foederibus* adverſabatur, quod Lacedaemo-

αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν ὐδένα. λεγομένων δὲ τύτων, οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίυν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, τῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδῦναι, κὶ πυνθανόμενοι ὅτι κὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποίηνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ τὺς μὴ δεχομένυς τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν. τά τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης, κὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι. ὥςε χαλεπῶς πρὸς τὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν.

μγ΄. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τὺς Ἀθηναίυς, οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς, εὐθὺς ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε, κὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίυ, ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος, ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τὺς Ἀργείυς μᾶλλον χωρεῖν, ὐ μέντοι ἀλλὰ κὶ φρονήματι φιλονεικῶν ἠναντιῦτο, ὅτι Λα-

κεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδὰς, αὐτὸν κατά τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες, καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν οὐ τιμήσαντες· ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος, αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων, διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι, τότε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Αργείους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι, καὶ αὖθις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς. καὶ τότε ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων ὡστάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἥκειν μετὰ Μαντινέων καὶ Ἠλείων, ὡς καιροῦ ὄντος, καὶ αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα.

μδ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην καθε-

nii per Niciam et Lachetem foedera feciſſent, ipſo propter adoleſcentiam contemto, nec habito ei honore ex vetuſti hoſpitii jure: quod, cum *ipſius* avus *Lacedaemoniis* renuntiaſſet, ipſe illorum captivos ex inſula officiis proſequens, renovare cogitabat: undique igitur ſibi de ſuo jure detrahi putans, et initio Lacedaemoniis interceſſit, affirmans, illos non eſſe conſtantes: ſed, ut, inito cum Argivis foedere eos ſibi eximant, et poſtea Athenienſes ſolos adoriantur, hac de cauſa foedus cum ipſis facere velle. Et tunc, quum hoc diſſidium exortum eſt, confeſtim Argos privatim miſit, hortans *Argivos*, quam celerrime cum Mantineis et Eleis *Athenas* venirent, *eos* ad ſocietatem provocantes; quod tempus eſſet opportunum; ſeque ſtudioſiſſime ipſis adfuturum *pollicebatur*.

44. Argivi autem, cum hunc nuntium audiſſent, ſimul etiam cum cognoviſſent, ſocietatem a Boeotis cum Athenienſibus non eſſe factam, ſed magnam diſſenſionem inter

ipſos *Athenienſes* et Lacedaemonios eſſe natam, ſuos quidem legatos, qui *tunc* aberant, quos de foederibus acturos Lacedaemonem miſerant, non curabant; ſed ad Athenienſes potius animum advertebant: exiſtimantes civitatem, cum qua ſibi vetus amicitia intercederet, et quae populari ſtatu, quemadmodum et ſua civitas, regeretur, et quae magnam in mari potentiam haberet, ſibi, ſi bellum ſuſciperent, in hoc auxilium eſſe laturam. Confeſtim igitur legatos de ſocietate acturos ad Athenienſes miſerunt. Illos autem Eleorum et Mantineorum legati comitabantur. Confeſtim etiam et Lacedaemoniorum legati, Philocharidas, Leon, et Endius, qui *apud Athenienſes* gratioſi eſſe videbantur, *eo* profecti ſunt; veriti ne *Athenienſes Lacedaemoniis* irati ſocietatem cum Argivis facerent, ſimul etiam Pylum pro Panacto repetituri, et de ſocietate cum Boeotis inita *Lacedaemonios* purgaturi, *et demonſtraturi, illos hanc ſocietatem* non feciſſe, ut Athenienſibus malum darent.

45. Cum autem hiſce de rebus in ſenatu

στῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, οἳ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἠμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον· νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ, καὶ δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσαν τὴν κατὰ θάλασσαν, ξυμπολεμήσειν σφίσιν, ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ Ἠλεῖοι, καὶ Μαντινῆς. ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος, δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας, καὶ Λέων, καὶ Ἔνδιος· δείσαντες μὴ τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηναίων ἐποιήσαντο.

με΄. Καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περί τε

τύτων, καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκυσι περὶ πάντων ξυμϐῆναι τῶν διαφόρων, τὸν Αλκιϐιάδην ἐφόϐυν, μὴ κ̀, ἢν ἐς τὸν δῆμον ταῦτα λέγωσιν, ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος, κ̀ ἀπωσθῇ ἡ Αργείων ξυμμαχία· μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτὺς τοιόνδε τι ὁ Αλκιϐιάδης· τὺς Λακεδαιμονίυς πείθει, πίςιν αὐτοῖς δὺς, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἥκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν. πείσειν γὰρ αὐτὸς Αθηναίυς ὥσπερ κ̀ νῦν ἀντιλέγειν, κ̀ τἆλλα ξυναλλάξειν. βυλόμενος δὲ αὐτὺς Νικίυ τε ἀποςῆσαι, ταῦτα ἔπραττε, κ̀ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαϐαλὼν αὐτὺς ὡς ὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν, ὐδὲ λέγυσιν οὐδέποτε ταυτὰ, τὺς Αργείυς κ̀ Ηλείυς κ̀ Μαντινέας ξυμμάχυς ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο ὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες, κ̀ ἐπερωτώμενοι ὐκ ἔφασαν (ὥσπερ ἐν τῇ βυλῇ) αὐτοκράτορες ἥκειν, οἱ Αθηναῖοι ὐκέτι ἠνείχοντο. ἀλλὰ τῦ Αλκιϐιάδυ πολλῷ μᾶλ-

verba facerent, et ſe cum ſumma poteſtate de componendis omnibus controverſiis eo veniſſe dicerent, Alcibiadi metum incutiebant, ne; ſi ad populum haec *ipſa* retuliſſent, plebem allicerent; et Argivorum ſocietas reſpueretur. Sed Alcibiades hujusmodi fraudem adverſus ipſos machinatur. Lacedaemoniis, fide ipſis data, perſuadet, ne coram populo fateantur, ſe cum ſumma poteſtate veniſſe, quod ſi fecerint, ſe Pylum ipſis redditurum, (ſe enim hoc Athenienſibus perſuaſurum, quemadmodum et tunc ſe *Lacedaemoniis* adverſari dicebat) et caeteras controverſias compoſiturum. Haec autem eo conſilio agebat, ut *Lacedaemonios* a Nicia alienaret, utque apud populum ipſos criminatus, quod nihil ſinceri in animo haberent, nec eadem unquam dicerent, Argivorum et Eleorum et Mantineorum ſocietatem conciliaret. Et ita evenit. Nam cum *legati* ad populum proceſſiſſent, et interrogati non dixiſſent (ut in ſenatu) ſe cum ſumma poteſtate veniſſe, tunc vero Athenienſes haud amplius *illorum inconſtantiam* tulerunt. Sed Alcibiadem multo vehementiori

bus, quam ante, clamoribus Lacedaemonios inſectantem audiebant, animisque propenſis erant, Argivis illorumque comitibus *in concionem* introductis, ad ſocietatem cum ipſis ſtatim ineundam. Sed facto terrae-motu, priusquam quicquam conſtitueretur haec concio dilata eſt.

46. In concione vero, quae poſtridie convocata fuit, Nicias, quamvis ipſi Lacedaemonii *ab Alcibiade* decepti fuiſſent, quamvis etiam ipſe quoque deceptus fuiſſet, quod negaſſent, ſe cum ſumma poteſtate veniſſe, tamen dixit oportere *Athenienſes* cum Lacedaemoniis potius, *quam cum Argivis* ſocietatem inire, et dilato Argivorum negotio, *legatos* ad ipſos *Lacedaemonios* iterum mittere, et explorare, quidnam in animo haberent. Hanc enim belli dilationem ſibi quidem honeſtam, illis vero turpem fore dicebat. Nam ſibi quidem maxime expedire, florente jam republica fortunam hanc florentem quam diutiſſime conſervare. Illis vero in afflicta fortuna verſantibus, loco lucri fore, primo quoque tempore belli fortunam periclitari. Perſuaſit autem *Athenienſibus*, ut legatos *Lacedaemonem* mitterent (in quorum nume-

λον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων, ἑστήκεσάν τε καὶ ἕτοιμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργείους, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτῶν, ξυμμάχους ποιεῖσθαι. σεισμοῦ δὲ γενομένου πρίν τι ἐπικυρωθῆναι, ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη.

μϛ΄. Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων, καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορες ὁμολογῆσαι ἥκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι φίλους μᾶλλον γίγνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους, πέμψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς, καὶ εἰδέναι ὅ, τι διανοοῦνται· λέγων, ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ, τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι. σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων τῶν πραγμάτων, ὡς ἐπιπλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐπραγίαν· ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν, ὅτι τάχιστα εὕρημα εἶναι διακινδυνεῦσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύσοντας Λα-

κεδαιμονίους, εἴτι δίκαιον διανοῦνται, Πάνακτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι, καὶ Ἀμφίπολιν· καὶ τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἣν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι, καθάπερ εἴρητο, ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον, ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργείους ξυμμάχους πεποιῆσθαι· ὡς παρεῖναί γ᾽ αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴτέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες, ἀπέπεμψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικομένων αὐτῶν, καὶ ἀπαγγειλάντων τά τε ἄλλα, καὶ τέλος εἰπόντων, ὅτι εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐσιοῦσιν ἐς τὰς σπονδὰς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργείους, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτῶν, ξυμμάχους· τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρη τὸν Ἔφορον ταῦτα γίγνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. τοὺς δὲ ὅρκους, δεομένου Νικίου, ἀνενεώσαντο. ἐφο-

ro et ipſe erat) qui juberent Lacedaemonios, ſi quid ſinceri in animo haberent, Panactum erectum *ac integrum*, et Amphipolin reſtituere; et Boeotorum ſocietatem miſſam facere, niſi foedera *ſecum* inire vellent, quemadmodum cautum fuerat, ut neutri ſine mutuo conſenſu cum ullo paciſcerentur. Imperarunt etiam, ut dicerent, ſe quoque, ſi injuriam facere voluiſſent, ſocietatem cum Argivis jam facturos fuiſſe: quod ipſi *Argivi* hac ipſa de cauſa adeſſent. Et ſi quid aliud crimini dabant, Niciam ejusque collegas cum mandatis de omnibus miſerunt. Cum autem legati perveniſſent, et cum alia denunciaſſent, tum etiam ad extremum dixiſſent, niſi *Lacedaemonii* ſocietatem cum Boeotis initam dirimerent, qui foedus *ſecum* inire noluerant, ſe quoque cum Argivis, eorumque ſociis ſocietatem facturos: Lacedaemonii reſponderunt, ſe ſocietatem cum Boeotis initam non diremturos, (nam Xenares Ephorus et alii, quotquot ejusdem factionis erant, evicerant, ut haec fierent,) foederis tamen jusjurandum Nicia rogante

renovarunt. Verebatur enim, ne rebus omnibus prorſus infectis abiret, ac male audiret, (quod etiam accidit) quod foederum cum Lacedaemoniis faciendorum autor eſſe videretur. Cum autem ipſe rediiſſet, et Athenienſes audiſſent, nihil a Lacedaemoniis impetratum fuiſſe, confeſtim indignari coeperunt, et injuriam ſibi fieri putantes, cum Argivis eorumque ſociis (aderant enim illi, ab Alcibiade introducti) foedera ac ſocietatem fecerunt, his verbis.

47. ' Foedera fecerunt Athenienſes, ' et Argivi, et Mantinei, et Elei, in annos ' centum, pro ſe ipſis, et pro ſociis, quibus ' utrique praeſunt, ſincera et commoda, tam ' terra, quam mari. Nefas autem ſit Argi' vos, et Eleos, et Mantineos, eorumque ' ſocios, Athenienſibus, ac ſociis, quibus ' Athenienſes imperant, arma detrimenti ' cauſa inferre. Et *viciſſim* nefas ſit Athe' nienſes, eorumque ſocios, Argivis, et E-

βεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλθῃ, ϗ διαβληθῇ (ὅπερ ϗ ἐγένετο) αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ, ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πεπραγμένον, εὐθὺς δι᾽ ὀργῆς εἶχον. ϗ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι, ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι, ϗ οἱ ξύμμαχοι, παραγαγόντος Ἀλκιβιάδου, ἐποιήσαντο σπονδὰς ϗ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

μζ΄. ‘ ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποιήσαντο ‘ ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ ‘ Μαντινῆς, καὶ Ἠλεῖοι, ὑπὲρ σφῶν αὐ‘ τῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ‘ ἑκάτεροι, ἀδόλους, ϗ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ ‘ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ‘ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀρ‘ γείους, ϗ Ἠλείους, ϗ Μαντινέας, καὶ τοὺς ‘ ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀθηναίους ϗ τοὺς ξυμ‘ μάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι, μήτε Ἀ‘ θηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀργεί-

‘ ους, ϰ̀ Ηλείȣς, καὶ Μαντινέας, καὶ τȣ̀ς
‘ ξυμμάχȣς, τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδε-
‘ μιᾷ. κατὰ τάδε ξυμμάχȣς εἶναι Αθη-
‘ ναίȣς, ϰ̀ Αργείȣς, ϰ̀ Ηλείȣς, ϰ̀ Μαντι-
‘ νέας, ἑκατὸν ἔτη. καὶ ἢν πολέμιοι ἴωσιν
‘ ἐς τὴν γῆν τῶν Αθηναίων, βοηθεῖν Αρ-
‘ γείȣς ϰ̀ Ηλείȣς ϰ̀ Μαντινέας Αθήναζε,
‘ καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν Αθηναῖοι, τρό-
‘ πῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κα-
‘ τὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχων-
‘ ται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν
‘ Αργείοις, ϰ̀ Μαντινεῦσι, ϰ̀ Ηλείοις, ϰ̀
‘ Αθηναίοις, ϰ̀ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν
‘ τῶν πόλεων τούτων. καταλύειν δὲ μὴ
‘ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν
‘ πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπά-
‘ σαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Αθηναίους ἐς
‘ Αργος, ϰ̀ Μαντίνειαν, ϰ̀ Ηλιν, ἢν πο-
‘ λέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν Ηλείων, ἢ
‘ τὴν Μαντινέων, ἢ τὴν Αργείων, καθότι
‘ ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρό-

'leis, et Mantineis, eorumque ſociis ulla 'vel fraude, vel machinatione. His conditionibus Athenienſes, et Argivi, et Elei, 'et Mantinei ſint ſocii centum annos. Et 'ſi hoſtes in Athenienſium agrum invaſerint, Argivi, et Elei, et Mantinei Athenas ad opem ferendam veniant, prout Athenienſes *ipſis* denunciaverint, ratione 'quam acerrima poterunt, pro viribus. 'Quod ſi *agro* vaſtato diſceſſerint, haec civitas ab Argivis, et Mantineis, et Eleis, et 'Athenienſibus pro hoſte habeatur, et a 'cunctis his civitatibus *bello petatur ac* vexetur. Nulli vero harum civitatum bellum *communiter ſuſceptum* adverſus iſtam '*hoſtium* civitatem deponere liceat, niſi 'cunctis *idem* videatur. Viciſſim autem Athenienſes quoque Argos, Mantineam, et 'Elin ad opem ferendam proficiſcantur, ſi 'hoſtes invaſerint in agrum Eleorum, aut 'Mantineorum, aut Argivorum, prout hae 'civitates *ipſis* ſignificaverint, ratione quam

' acerrima poterunt, pro viribus. Quod ſi
' *agro* vaſtato diſceſſerint, haec civitas ab
' Athenienſibus, et Argivis, et Mantineis,
' et Eleis pro hoſte habeatur, et a cunctis
' his civitatibus vexetur. Bellum autem ad-
' verſus hanc civitatem *ſuſceptum* deponere
' nefas ſit, niſi cunctis civitatibus *idem* vide-
' atur. Praeterea nulla *harum civitatum foe-*
' *deratarum* per agrum ſuum, aut ſociorum,
' quibus ſingulae civitates imperant, aut per
' mare, homines armatos, inferendi belli
' gratia, tranſire ſinat, niſi univerſae civi-
' tates, Athenienſis, Argiva, Mantinea, et
' Elea, de communi ſententia tranſitum eſ-
' ſe decreverint. Illis autem, qui opem fe-
' rent, civitas, quae *illos* mittet, commeatum
' praebeat ad dies triginta, ab eo die, quo
' *auxilia* in eam civitatem ingreſſa fuerint,
' quae opem ſibi ferendam ſignificaverit, et
' abeuntibus eodem modo. Quod ſi copiis
' *accitis* diutius uti velint, illa civitas, quae
' *copias* acciverit, ſtipendium det, ſingulis

‘ πῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ
‘ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται,
‘ πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθη-
‘ ναίοις, καὶ Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ
‘ Ἠλείοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν
‘ τούτων τῶν πόλεων. καταλύειν δὲ μὴ
‘ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν
‘ πόλιν, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ ταῖς πόλε-
‘ σιν. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διϊέναι ἐπὶ
‘ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐ-
‘ τῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἂν ἄρχωσιν
‘ ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἢν μὴ
‘ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἁπασῶν, τὴν
‘ δίοδον εἶναι Ἀθηναίων, καὶ Ἀργείων, καὶ
‘ Μαντινέων, καὶ Ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦ-
‘ σιν ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέ-
‘ χρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν, σῖτον, ἐπὴν
‘ ἔλθῃ ἐς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν
‘ βοηθεῖν, καὶ ἀπιοῦσι, κατὰ ταυτά. ἢν
‘ δὲ πλέονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ
‘ χρῆσθαι, ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη δι-

‘ δότω σῖτον, τῷ μὲν ὁπλίτῃ, καὶ ψιλῷ
‘ καὶ τοξότῃ, τρεῖς ὀβολὰς Αἰγιναίους τῆς
‘ ἡμέρας ἑκάστης· τῷ δ᾽ ἱππεῖ, δραχμὴν
‘ Αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψαμέ-
‘ νη, τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω ὅταν ἐν τῇ
‘ αὐτῇ ὁ πόλεμος ῇ· ἢν δέ ποι δόξῃ ταῖς
‘ πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς
‘ ἡγεμονίας μετεῖναι ἁπάσαις ταῖς πόλε-
‘ σιν. ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους
‘ μὲν, ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμ-
‘ μάχων· Ἀργεῖοι δὲ, καὶ Μαντινεῖς, καὶ
‘ Ἠλεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι τούτων, κατὰ
‘ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπι-
‘ χώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον κατὰ τῶν
‘ ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὅρκος, ἔστω ὅδε, Ἐμ-
‘ μένω τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμε-
‘ να, δικαίως καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως· καὶ
‘ οὐ παραβήσομαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδε-
‘ μιᾷ. ὀμνύντων δὲ Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλὴ
‘ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί· ἐξορκούντων δὲ οἱ
‘ πρυτάνεις. ἐν Ἄργει δὲ, ἡ βουλὴ, καὶ οἱ

'quidem gravis ac levis armaturae militi-
'bus, atque ſagittariis, quotidie ternos obo-
'los Aeginaeos: equiti vero, ſingulas drach-
'mas Aeginaeas. Eadem civitas, quae *co-*
'*pias* acciverit, imperii ſummam obtineat,
'ſi bellum in ejus finibus geratur: at ſi quò
'univerſis civitatibus conjunctis copiis pro-
'ficiſci viſum fuerit, omnes civitates *in*
'*hac expeditione* par imperium participent.
'Haec autem foedera, Athenienſes qui-
'dem pro ſe ipſis, et pro ſociis, jurent. Ar-
'givi vero, et Mantinei, et Elei, eorumque
'ſocii in ſuis quique civitatibus jurent. Sin-
'gulae autem civitates ſupra lectas hoſtias
'jusjurandum, quod moribus patriis eſt re-
'ceptum, et quod religioſiſſimum apud ſin-
'gulas habetur, jurent. Jusjurandum au-
'tem in haec verba juretur: Perſtabo in
'ſocietate ex pactis et conventis, juſte et
'innocue et ſincere; nec *eam* ulla vel falla-
'cia vel machinatione violabo. Jurent au-
'tem Athenis quidem, Senatus et Polemar-
'chi: Prytanes autem ad jusjurandum *alios*

' adigant. Argis vero, Senatus, et Octoginta viri, et Artynae: et Octoginta viri *alios* ad jusjurandum adigant. Mantineae vero, Demiourgi, et Senatus, et caeteri Magiſtratus: Theori vero, et Polemarchi *alios* ad jusjurandum adigant. Elide vero, Demiourgi, et Quaeſtores aerarii, et Sexcenti viri: Demiourgi vero, et Theſmophylaces ad jusjurandum *alios* adigant. Hoc autem jusjurandum renovent, Athenienſes quidem, euntes Elin, et Mantineam, et Argos, triginta diebus ante Olympia. Argivi vero, et Elei, et Mantinei, euntes Athenas, decem diebus ante magna Panathenaea. Haec autem foederum et jurisjurandi et ſocietatis pacta in lapideo cippo inſcribant, Athenienſes quidem, in arce: Argivi vero, in foro, in Apollinis templo: Mantinei vero, in Jovis templo in foro. Cippum etiam aeneum communi ſumtu factum ſtatuant Olympiae, in ludis Olympiacis, qui nunc fiunt. Quod ſi quid

‘ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτῦναι· ἐξορκούντων
‘ δὲ, οἱ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ Μαντινείᾳ, οἱ
‘ δημιουργοὶ, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρ-
‘ χαί· ἐξορκούντων δὲ οἱ θεωροὶ, καὶ οἱ πο-
‘ λέμαρχοι. ἐν δὲ Ἤλιδι, οἱ δημιουργοὶ, καὶ
‘ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες, καὶ οἱ ἑξακόσιοι. ἐξ-
‘ ορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ θεσμοφύ-
‘ λακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους. Ἀθη-
‘ ναίους μὲν, ἰόντας ἐς Ἦλιν, καὶ ἐς Μαντί-
‘ νειαν, καὶ ἐς Ἄργος, τριάκοντα ἡμέραις πρὸ
‘ Ὀλυμπίων· Ἀργείους δὲ καὶ Ἠλείους, καὶ
‘ Μαντινέας ἰόντας Ἀθήναζε, δέκα ἡμέ-
‘ ραις πρὸ Παναθηναίων τῶν μεγάλων. τὰς
‘ δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ
‘ τῶν ὅρκων καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγρά-
‘ ψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ· Ἀθηναίους μὲν, ἐν
‘ πόλει· Ἀργείους δὲ, ἐν ἀγορᾷ, ἐν τοῦ Α-
‘ πόλλωνος τῷ ἱερῷ· Μαντινέας δὲ, ἐν τοῦ
‘ Διὸς τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. καταθέντων
‘ δὲ καὶ Ὀλυμπιάσι στήλην χαλκῆν κοινῇ
‘ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἀ-

• μενον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις, προ-
• σθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις. ὅ, τι
• δ᾽ ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ
• βουλευσαμέναις, τοῦτο κύριον εἶναι.'

μη΄. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι οὕτως ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Αθηναίων οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑτέρων. Κορίνθιοι δὲ, Αργείων ὄντες ξύμμαχοι, οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ηλείοις καὶ Αργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν· ἀρκεῖν δ᾽ ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων, καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον.

μθ΄. Ολύμπια δ᾽ ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς Ανδροσθένης Αρκὰς παγκράτιον τοπρῶτον ἐνίκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ

‘ his civitatibus videatur melius eſſe, hoc
‘ addant pactis et conventis. Quicquid au-
‘ tem his univerſis civitatibus conſilio una
‘ communicato viſum fuerit, id ratum ſit.’

48. Haec igitur foedera, et ſocietates hunc in modum initae ſunt: illa tamen, quae inter Lacedaemonios et Athenienſes inita fuerant, neutri propterea alteris renuntiarunt. Corinthii vero, quamvis eſſent Argivorum ſocii, haec tamen inire noluerunt: quinetiam cum paulo ante ſocietas inter Eleos, Argivos, et Mantineos inita fuiſſet, ea conditione, ut cum iisdem bellum gererent, et pacem facerent, *hujus ſocietatis* participes eſſe noluerunt. Dixerunt enim ſufficere ſibi ſuperiorem illam ſubſidiariam ſocietatem, quam inter ſe inierant, ut alteri alteris mutuam opem ferrent, at nulli bellum communiter inferrent. Atque ita Corinthii ab illorum ſocietate receſſerunt, et animum ad Lacedaemonios iterum converterunt.

49. Hac autem aeſtate Olympia extiterunt, in quibus Androſthenes Arcas, tunc primum in Pancratii certamine victor fuit: et Lacedaemonii aditu ad templum ab Eleis

prohibiti fuerunt, ne ſacrificium facerent, neve certarent, quod ipſis non perſolverent multam, quam Elei ipſis ex lege Olympiaca damnatis irrogaverant. dicebant enim, illos in munitionem Phyrcum arma intuliſſe, et milites ex ſuis armatos in Lepreum immiſiſſe, Olympiaci foederis tempore. Multa autem erant duo millia minarum, in ſingulos milites armatos binae minae, quemadmodum lege continetur. Lacedaemonii vero, miſſis legatis, contradicebant, negantes, ſe juſte condemnatos, quippe quod foedus Lacedaemoniis nondum denuntiatum fuiſſet, quum ſuos milites armatos illuc immiſerunt. Elei vero dicebant, inducias apud ſe jam fuiſſe. Sibi enim ipſis primis *has inducias* indixerunt, et ſe quieſcentibus, neque *tale quid* exſpectantibus, utpote foederis tempore, ipſos Lacedaemonios clam injuriam *ſibi* feciſſe *dicebant*. Lacedaemonii vero excipiebant, atque *illis reſpondebant*, *non ſolis agri Elei incolis has inducias indicendas fuiſſe*: *ſed* oportuiſſe etiam ipſos *Eleos* Lacedaemoniis denunciare, ſi tunc injuriam ſibi ab ipſis *Lacedaemoniis* fieri putabant, non au-

ὑπὸ Ἠλείων εἴρχθησαν, ὥστε μὴ θύειν μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς ἣν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν, φάσκοντες σφᾶς ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν, καὶ εἰς Λέπρεον αὐτῶν ὁπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη, δισχίλιαι μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ, ὥσπερ ὁ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πρέσβεις πέμψαντες, ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς, ὅτ' ἐσέπεμψαν τοὺς ὁπλίτας. Ἠλεῖοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι. πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι, καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν, καὶ οὐ προσδεχομένων, ὡς ἐν σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον, οὐ χρεὼν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς, ἀλλ'

ὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὅπλα ὐδαμόσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ηλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο, ὡς μὲν ὐκ ἀδικοῦσι, μὴ ἂν πεισθῆναι· εἰ δὲ βούλονται σφίσι Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό, τε αὐτῶν μέρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου, καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται, αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν.

ν′. Ὡς δ᾽ ὐκ ἐσήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν, Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται. ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ολυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἀπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἦ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ ὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ, θυσίας, καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔθυον. οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐθεώρουν, πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ηλεῖοι, δεδιότες μὴ βίᾳ θύσωσι, ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον. ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Αργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Αθηναίων ἱππῆς, οἳ ἐν

tem, quod arbitrarentur, hoc facere, et *promittebant, ſe* nulla arma in poſterum ipſis illaturos. Elei vero in eadem ſententia perſtabant, dicentes, ſe nunquam adductum iri, ut ſibi nullam injuriam *a Lacedaemoniis* factam eſſe crederent. Sed ſi Lepreum ſibi reſtituere vellent, ſuam multae partem remiſſuros, et *partem,* quae Deo deberetur, ſe pro ipſis perſoluturos.

. . . .

50. Sed cum *Lacedaemonii* audire noſlent, *Elei* rurſus haec poſtularunt, ut Lepreum quidem, ſi nollent, non reſtituerent; verum adſcenderent ad Jovis Olympii aram, quandoquidem templo uti exoptarent, ut coram Graecis jurarent, ſe multam in poſterum perſoluturos. Sed cum ne iſta quidem *facere* vellent, Lacedaemonii quidem a templo, ſacrificiis, et certaminibus prohibiti fuerunt, domique ſacrificium fecerunt: caeteri vero Graeci, praeter Lepreatas *certamina* ſpectaverunt. Elei tamen veriti, ne *Lacedaemonii* per vim ſacrificium facerent, cum juventute armata excubias egerunt. Ad ipſos autem venerunt et Argivi et Mantinei,

ex utriſque mille, et Athenienſium equites, qui dierum feſtorum celebrationem Argis praeſtolabantur. Nam omnem illius coetus frequentiam ingens timor invaſerat, ne Lacedaemonii armati eo venirent; praeſertim poſtea quam Lichas Arceſilai *filius* Lacedaemonius virgis a lictoribus in ſtadio caeſus fuerat, quod cum ipſius bigae viciſſent, et per praeconis vocem pronunciatum fuiſſet, publicas Boeotorum *bigas viciſſe*, quod *Lacedaemoniis* interdictum fuiſſet certaminibus, *ipſe* in ſtadium progreſſus, aurigam coronaſſet, cupiens indicare currum illum ſuum fuiſſe. Quamobrem multo magis omnes tunc timuerunt, et aliquid novi fore videbatur. Lacedaemonii tamen quieverunt, atque illa dierum feſtorum celebratio ſic ipſis praeteriit. Poſt Olympia autem Argivi eorumque ſocii Corinthum iverunt, Corinthios oraturi, ut ad ſe tranſirent. Aderant autem et Lacedaemoniorum legati, et quamvis multi ſermones habiti fuiſſent, ad extremum tamen nihil peractum eſt: ſed facto terrae-motu in ſuam quique urbem diſceſſerunt. atque haec aeſtas exceſſit.

Ἄργει ὑπέμενον τὴν ἑορτήν. δέος δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Λείχας ὁ Ἀρκεσιλάου Λακεδαιμόνιος ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους, καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα, ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλῶσαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἅρμα. ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες, καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασάν τε, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διῆλθεν. ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο, δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, τέλος οὐδὲν ἐπράχθη, ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου, διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ' οἴκου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ια'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχῖνι μάχη ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας, καὶ Δόλοπας, καὶ Μηλιέας, καὶ Θεσσαλῶν τινάς. προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη ταύτῃ τῇ πόλει πολέμια ἦν. οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῇ ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον ἐτειχίσθη· καὶ εὐθύς τε καθισταμένῃ τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, ἐς ὅσον ἐδύναντο φθείροντες, καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεώτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος Λακεδαιμόνιος ἄρχων αὐτῶν ἀπέθανε· διεφθάρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

ιβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἀρχομένου, τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἡγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον, ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα, ἐξέπεμψαν. δείσαντες δὲ, παρέλαβον τὸ χωρίον, μὴ Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυ-

51. Ineunte autem hyeme, Heracleotae, qui ſunt in agro Trachinio, cum Aenianibus, et Dolopibus, et Melienſibus, et nonnullis Theſſalis proelium commiſerunt. Nam hae gentes, quae huic *Heracleotarum* urbi finitimae erant, ei hoſtes erant. Haec enim urbs non adverſus ullum alium, quam iſtarum *gentium* agrum condita fuerat, *ut ipſae credebant.* Et ſimul atque condi coepta eſt, ſtatim ei adverſari coeperunt, eam pro viribus atterentes, et tunc Heracleotas proelio ſuperarunt, et Xenares Lacedaemonius ipſorum dux *in eo* cecidit, et *multi* alii Heracleotae perierunt. atque illa hyems exiit, et duodecimus hujus belli annus exceſſit.

52. Inſequentis autem aeſtatis initio ſtatim, Heracleam, quod poſt proelium graviter infeſtaretur, Boeoti *in fidem ſuam* receperunt, et Hegeſippidam Lacedaemonium, ut perperam res illas adminiſtrantem, expulerunt. Hanc autem urbem receperunt, veriti ne, Lacedaemoniis Peloponneſi tumultu turbatis, Athenienſes *eam* occupa-

rent. Lacedaemonii tamen ipſis erant irati. Eadem aeſtate Alcibiades Cliniae *filius*, Athenienſium dux, Argivis ac ſociis *eum* adjuvantibus, in Peloponneſum profectus, cum paucis gravis armaturae militibus Athenienſibus, et ſagittariis, et ſociis, quos illinc aſſumſerat, tum alia, quae ad ſocietatem pertinebant, conſtituit, per mediam Peloponneſum cum copiis iter faciens, tum etiam Patrenſibus perſuaſit, ut muros ad mare uſque perducerent, et ipſe alteros Rhium Achaicum verſus exſtruere in animo habebat. Sed Corinthii, et Sicyonii, et *alii*, quibus *hi muri* exſtructi damnum daturi erant, *illuc* accurrentes impediverunt.

53. Eadem aeſtate bellum inter Epidaurios et Argivos geſtum eſt, praetextu quidem hoſtiae, quam ad Apollinem Pythium Epidaurii paſcuorum nomine adducere debuerant, nec tamen miſerant. Ipſum autem templum erat potiſſimum in Argivorum poteſtate. Sed vel ſine iſta *ſpecioſa* cauſa Alcibiades et Argivi Epidaurum, ſi poſſent,

βυμένων, Ἀθηναῖοι λάβωσι. Λακεδαιμόνιοι μέντοι ὠργίζοντο αὐταῖς. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων ξυμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ᾽ ὀλίγων Ἀθηναίων ὁπλιτῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, καὶ παραλαβὼν, τά τε ἄλλα ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν, διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ, καὶ Πατρέας τε τείχη καθεῖναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν, καὶ αὐτὸς ἕτερον διενοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ. Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι, καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβη τειχισθὲν, βοηθήσαντες διεκώλυσαν.

νγ΄. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν, περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθέως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν, οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ βοταμίων Ἐπιδαύριοι. κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι. ἐδόκει δὲ, καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας, τὴν Ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκι-

βιάδη καὶ τοῖς Αργείοις προσλαβεῖν, ἣν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν, ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Αθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν οἱ Αργεῖοι, ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Επίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες.

νδ΄. Εξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μεθορίας, πρὸς τὸ Λύκαιον, Αγιδος τοῦ Αρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου. ᾔδει δὲ οὐδεὶς ὅποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὡς δ᾽ αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ᾽ οἴκου, καὶ τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλλοντα (Καρνεῖος δ᾽ ἦν μὴν) ἱερομήνια Δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι, ὡς στρατευσομένους. Αργεῖοι δ᾽ ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος, καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην, πάν-

occupare ſtatuerant, tum ut Corinthus eſſet pacata, tum etiam quod Athenienſes auxilium ex Aegina *Argivis* itinere compendioſiore latum iri *putarent*, quam ſi Scyllaeum circumvecti ſuppetias illis ferrent. Argivi igitur ſe praeparabant ad irruptionem in Epidaurum faciendam, ut ipſimet hoſtiam exigerent.

54. Per eadem autem tempora Lacedaemonii quoque cum frequentibus copiis, quas ex omnibus populis collegerant, ad Leuctra in agri ſui confiniis ſita, adverſus Lycaeum, duce Agide Archidami *filio*, rege ſuo, profecti ſunt. Nullus autem ſciebat, quonam illi proficiſcerentur: imo ne ipſae quidem civitates, unde *milites* emiſſi fuerant. Sed cum pro tranſitu ſacrificia facientes, litare non potuiſſent, cum ipſi domum redierunt, tum etiam per nuntios circummiſſos ſociis edixerunt, ut poſt inſequentem menſem (Carneus vero menſis erat, in quo ſtata ſacra apud Dorienſes celebrantur) ſe praeparent, ut ad militiam profecturi. Illis autem domum reverſis, Argivi, quarto die a fine menſis exeuntis ante menſem Carneum, *ex ſuis finibus* egreſſi, quamvis illos dies fe-

ſtos agerent, tamen per totum illud tempus in agrum Epidaurium irruperunt, eumque vaſtarunt. Epidaurii vero ſociorum auxilium implorabant. Horum vero nonnulli quidem hunc menſem cauſabantur, nonnulli vero, vel ad ipſa agri Epidaurii confinia profecti quieverunt.

55. Dum autem Argivi in agro Epidaurio eſſent, legationes ex *ſociis* civitatibus ab Athenienſibus excitae Mantineam venerunt. Et cum in colloquium ventum eſſet, Ephamidas Corinthius verba cum factis congruere negavit. Nam ipſos quidem de pace acturos, *Mantineam conveniſſe, et ibi* conſediſſe: Epidaurios vero, eorumque ſocios, et Argivos armatos caſtra oppoſita habere. Primum igitur exercitus, qui ab utrisque miſſi fuerant, dimittendos, atque ita demum de pace verba rurſus facienda *cenſebat*. His autem verbis adducti *Athenienſium legati*, abierunt, et Argivos ex agro Epidaurio abduxerunt. Poſtea vero, cum in eundem locum *rurſus* conveniſſent, ne ſic quidem quicquam communiter tranſigere potuerunt: ſed Argivi rurſus in agrum Epidaurium irruperunt, eumque vaſtarunt.

τα τὸν χρόνον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐπιδαυρί-
αν, καὶ ἐδῄουν. Ἐπιδαύριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους
ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινὲς, οἱ μὲν, τὸν μῆνα
προὐφασίσαντο, οἱ δὲ, καὶ ἐς μεθορίαν τῆς Ἐ-
πιδαυρίας ἐλθόντες, ἡσύχαζον.

νε΄. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπι-
δαύρῳ Ἀργεῖοι ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρεσ-
βεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλθον, Ἀθη-
ναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λό-
γων, Ἐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λό-
γους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν. σφεῖς μὲν γὰρ
περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ' Ἐπιδαυ-
ρίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τοὺς Ἀργείους
μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι. διαλῦσαι οὖν
πρῶτον χρῆναι ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ
στρατόπεδα, καὶ οὕτω πάλιν λέγειν περὶ
τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες ᾤχοντο, καὶ
τοὺς Ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπιδαυρί-
ας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες, οὐδ'
ὣς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ἀλλ' οἱ Ἀργεῖοι
πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον, καὶ ἐ-

δήου. ἐξεϛράτευσαν δὲ ϗ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Καρύας· ϗ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Αργεῖοι δὲ, τεμόντες τῆς Επιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, ϗ Αθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται, καὶ Αλκιβιάδης ϛρατηγός. πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεϛρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. ϗ τὸ θέρος οὕτω διῆλθε.

νϛ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι λαθόντες Αθηναίους, φρουρούς τε τριακοσίους, ϗ Αγησιππίδαν ἄρχοντα. κατὰ θάλασσαν ἐς Επίδαυρον ἐσέπεμψαν. Αργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Αθηναίους, ἐπεκάλουν ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς, διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάϛους μὴ ἐᾶν πολεμίους διιέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· ϗ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους ϗ Εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Αθηναῖοι δὲ,

Lacedaemonii quoque cum ſuis copiis adverſus Caryas profecti ſunt. Sed ne cum hic quidem ſacrificia pro tranſitu facientes litare potuiſſent, domum redierunt. Argivi vero, tertia fere agri Epidaurii parte vaſtata; domum reverterunt. Ipſis autem mille gravis armaturae milites Athenienſes duce Alcibiade auxilium tulerant, cum Lacedaemonios cum copiis ex ſuis finibus egreſſos audiſſent: ſed cum ipſorum opera non amplius opus eſſet, abierunt. Atque haec aeſtas ita exacta eſt.

56. Sequentis hyemis initio Lacedaemonii clam Athenienſibus praeſidium trecentorum militum, et Ageſippidam *ipſorum* ducem, mari Epidaurum immiſerunt. Argivi vero ad Athenienſes profecti, cum ipſis expoſtularunt, quod, cum in foederibus ſcriptum eſſet, ut nulli *de ſociis* hoſtes per *agrum* ſuum tranſire ſinerent, *ipſi tamen Lacedaemonios* per *ſuum* mare tranſire permiſiſſent. Et niſi ipſi quoque Meſſenios et ſervitia adverſus Lacedaemonios Pylum reduxiſſent, ſe *ab ipſis* injuria affectum iri *dicebant*. Athenienſes vero autore Alcibiade,

cippo quidem Laconico ſubſcripſerunt, Lacedaemonios *in foederis conditionibus non perſtitiſſe*, Pylum vero e Craniis ſervitia *Lacedaemoniorum* reduxerunt, ut latrocinarentur. caeteris vero in rebus quieverunt, *et ab armis abstinuerunt*. Per hanc autem hyemem, quamvis Argivi et Epidaurii bellum *inter ſe* gererent, tamen nullum quidem proelium acie palam inſtructa commiſſum eſt: ſed inſidiae et incurſiones *tantum* factae ſunt, in quibus, prout caſus tulit, ex utrisque nonnulli ceciderunt. atque extrema hyeme, et ad ver jam accedente, Argivi cum ſcalis, quas ſumſerunt, adverſus Epidaurum iverunt, ut propter bellum defenſoribus denudatam expugnaturi. Sed infecto negotio disceſſerunt. Et hyems illa exiit, et decimus tertius hujus belli annus exceſſit.

57. Inſequente aeſtate jam media Lacedaemonii, cum Epidaurii ipſorum ſocii graviter vexarentur, et aliae Peloponneſi *civitates*, partim quidem *ab ipſis jam* defeciſſent, partim vero laborarent, exiſtimantes, niſi celeriter *ipſas* praeoccuparent, ipſas ulterius progreſſuras eſſe, *et plures praeterea defectionem facturas*, cum ipſi, tum ipſorum

Ἀλκιβιάδου πείσαντος, τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας λῃΐζεσθαι· τὰ δ᾽ ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον, πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαὶ, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη, κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον, βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

νζ΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἵ τε Ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν, καὶ τἆλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, τὰ μὲν ἀφειστήκει, τὰ δ᾽ οὐ καλῶς εἶχε· νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τά-

χει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτὰ, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ' Ἄργος. ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ' αὐτοῖς Τεγεάται τε καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι, καὶ οἱ ἔξωθεν, ἐς Φλιοῦντα ξυνελέγοντο· Βοιωτοὶ μὲν, πεντακισχίλιοι ὁπλῖται, καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ, καὶ ἱππῆς πεντακόσιοι, καὶ ἅμιπποι ἴσοι· Κορίνθιοι δὲ, δισχίλιοι ὁπλῖται· οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι. Φλιάσιοι δὲ, πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα.

νή. Ἀργεῖοι δὲ, προαισθόμενοι τότε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς, ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους, καὶ Ἠλείων τρισχίλιοι ὁ-

ſervitia cum maximis copiis ex omni ſuae ditionis populo collectis adverſus Argos iverunt. Illis autem praeerat Agis Archidami *filius*, Lacedaemoniorum rex. Cum ipſis autem ad hanc militiam profecti ſunt Tegeatae, et alii Arcades, quotquot erant Lacedaemoniorum ſocii. Nam caeteri ſocii, qui in Peloponneſo, et extra *Peloponneſum* erant, ad Phliuntem cogebantur: Boeotorum quidem, quinque millia gravis armaturae militum, et totidem levis armaturae, et quingenti equites, et totidem alii, quorum tanta erat exercitatione celeritas, ut jubis equorum ſublevati, curſum illorum adaequarent: Corinthiorum vero, duo gravis armaturae millia: caeterorum vero, pro cujusque copia viribusque numerus erat. Sed Phliaſii cum omnibus ſuis copiis *ad hanc expeditionem iverunt*, quod *ſociorum* exercitus in ipſorum *agro* eſſet.

58. Argivi autem, cum tunc primum Lacedaemoniorum apparatum praeſenſiſſent, et poſtea quam *Lacedaemonii* Phliuntem iverunt, et cum aliis ſe conjungerent, tum demum et ipſi cum exercitu prodierunt. Ipſis autem auxilium tulerunt et Mantinei cum

ſuis ſociis, et Eleorum tria gravis armaturae millia. Et progreſſi Lacedaemoniis ad Methydrium Arcadiae *oppidum* occurrunt. Et utrique collem occupant. Et Argivi quidem ad proelium cum Lacedaemoniis, ut ſociorum auxilio nudatis, committendum ſeſe praeparabant. Sed Agis caſtris noctu motis, idque clam *Argivis*, Phliuntem ad alios ſocios contendit. Quod cum Argivi cognoviſſent, primo diluculo ſtatim abierunt, primum quidem Argos, deinde vero ad illam viam, quae ad Nemeam ducit, qua Lacedaemonios cum ſociis deſcenſuros exſpectabant. Sed Agis non convertit ſe ad illud iter, qua exſpectabant: at, re Lacedaemoniis et Arcadibus et Epidauriis denuntiata, aliud aſperum inivit, et in Argivorum planitiem deſcendit. Et Corinthii et Pellenenſes et Phliaſii alia ardua *via* iter fecerunt. Boeotis vero et Megarenſibus et Sicyoniis praeceptum fuerat, ut via, quae ducit ad Nemeam, deſcenderent, ubi conſederant Argivi; ut, ſi Argivi contra ipſos in planitiem ad vim arcendam venirent, ipſi equis uterentur eos a tergo inſequentes. Atque

πλῖται. κ) προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Αρκαδίας. κ) καταλαμβάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· κ) οἱ μὲν Αργεῖοι ὡς μεμονωμένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Αγις, τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν, κ) λαθὼν, ἐπορεύετο ἐς Φλιοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. κ) οἱ Αργεῖοι αἰσθόμενοι, ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν, ἐς Αργος, ἔπειτα δὲ, ᾗ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσεσθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν ὁδόν. Αγις δὲ ταύτην μὲν ἣν προσεδέχοντο οὐκ ἐτράπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις κ) Αρκάσι κ) Επιδαυρίοις, ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν, κ) κατέβη ἐς τὸ Αργείων πεδίον· κ) Κορίνθιοι κ) Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς κ) Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ Αργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως εἰ οἱ Αργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες εἰς τὸ πεδίον βο-

ηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῶντο. κ̀ ὁ μὲν, ὕτω διατάξας, κ̀ ἐσϐαλὼν ἐς τὸ πεδίον, ἐδήυ Σάμινθόν τε κ̀ ἄλλα.

νθ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, γνόντες, ἐϐοήθυν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας, κ̀ περιτυχόντες τῷ Φλιασίων κ̀ Κορινθίων ϛρατοπέδῳ, τῶν μὲν Φλιασίων ὀλίγυς ἀπέκτειναν, ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείυς διεφθάρησαν. κ̀ οἱ Βοιωτοὶ κ̀ οἱ Μεγαρῆς κ̀ οἱ Σικυώνιοι ἐχώρυν, ὥσπερ εἴρητο αὐτοῖς, ἐπὶ τῆς Νεμέας, καὶ τοὺς Ἀργείυς οὐκέτι κατέλαϐον. ἀλλὰ καταϐάντες, ὡς ἑώρων τὰ ἑαυτῶν δηούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. ἀντιπαρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ δὲ ἀπειλημμένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι. ἐκ μὲν γὰρ τῦ πεδίυ, οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶργον ἀπὸ τῆς πόλεως, κ̀ οἱ μετ' αὐτῶν· καθύπερθε δὲ, Κορίνθιοι κ̀ Φλιάσιοι κ̀ Πελληνῆς· τὸ δὲ πρὸς Νεμέας, Βοιωτοὶ κ̀ Σικυώνιοι κ̀ Μεγαρῆς. ἵπποι δὲ αὐτοῖς ὐ παρῆσαν. οὐ γάρ πω οἱ Ἀθηναῖοι

Agis quidem, acie ſic inſtructa et irruptione in planitiem facta, Saminthum et alia vaſtabat.

59. Argivi vero hac re cognita, cum dies jam illuxiſſet, ex Nemea ad opem *agro ſuo* ferendam venerunt, et cum in Phliaſiorum et Corinthiorum exercitum incidiſſent, paucos quidem ex Phliaſiis interfecerunt: ipſi vero non multo plures ex ſuis a Corinthiis caeſos amiſerunt. Et Boeoti et Megarenſes et Sicyonii, ut praeceptum fuerat, ad Nemeam perrexerunt, nec Argivos amplius *illic* invenerunt: ſed *Argivi* cum *in planitiem* deſcendiſſent, et res ſuas vaſtari animadvertiſſent, ad pugnam ſe praeparabant. Viciſſim vero et Lacedaemonii aciem adverſus illos inſtruebant. Caeterum Argivi undique circumventi erant. nam a planitiei quidem parte, Lacedaemonii eorumque ſocii *ipſos* ab urbe prohibebant: ex locis vero ſuperioribus, Corinthii et Phliaſii et Pellenenſes: ab illa vero parte, quae Nemeam ſpectabat, Boeoti et Sicyonii et Megarenſes. Ipſis vero *Argivis* nulli equites praeſto e-

rant: ſoli namque ex ſociis Athenienſes nondum advenerant. Argivorum autem et ſociorum *reliquus* exercitus praeſentem rerum ſtatum non adeo periculoſum, *ut reapſe erat,* eſſe ducebat, ſed in *loco* opportuno, proelium commiſſum iri videbatur, et Lacedaemonios in ſuo *agro* et prope *ſuam* urbem *a ſe putabant* circumventos. At cum exercitus jamjam eſſent concurſuri, duo ex Argivis, Thraſyllus e quinque ducibus unus, et Alciphron Lacedaemoniorum hoſpes, ad Agidem acceſſerunt, et cum eo ſermonem habuerunt, ne proelium faceret. Argivos enim, ſiquid Argivis Lacedaemonii crimini darent, aequo ſtare judicio, pacemque, foederibus ictis, in poſterum colere paratos eſſe *dixerunt.*

60. Atque hi quidem Argivi ſua ſponte, non autem populi juſſu haec dixerunt. Cum autem Agis, ipſe *ſolus* has conditiones accepiſſet, et ne ipſe quidem cum pluribus *de his* conſultaſſet, ſed cum uno tantum, qui inter illius militiae ſocios praeturam gerebat, *has* communicaſſet, quatuor menſium foedus cum ipſis fecit, intra quos oportebat

μόνοι τῶν ξυμμάχων ἧκον. τὸ μὲν ἓν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὑτῶν τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄνδρες, Θράσυλλός τε, τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς ὤν, καὶ Ἀλκίφρων, πρόξενος Λακεδαιμονίων, ἤδη τῶν στρατοπέδων ὅσον οὐ ξυνιόντων, προσελθόντε Ἄγιδι, διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην. ἑτοίμους γὰρ εἶναι Ἀργείους δίκας δοῦναι καὶ δέξασθαι ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴτι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λακεδαιμόνιοι, καὶ τολοιπὸν εἰρήνην ἄγειν, σπονδὰς ποιησαμένους.

ξ'. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες τῶν Ἀργείων, ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος, εἶπον. καὶ ὁ Ἄγις, δεξάμενος τοὺς λόγους, αὐτὸς, καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων, οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος, ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπι-

τελέσαι αὐτὺς τὰ ῥηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθὺς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἄλλων ξυμμάχων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἵποντο μὲν ὡς ἡγεῖτο, διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτίᾳ δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Αγιν, νομίζοντες, ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι ξυμβαλεῖν, καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλεισμένων καὶ ὑπὸ ἱππέων καὶ πεζῶν, ὐδὲν δράσαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς ἀπιέναι. στρατόπεδον γὰρ δὴ τῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθεν. ὤφθη δὲ μάλιστα ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν Νεμέᾳ, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε πανστρατιᾷ ἦσαν, καὶ Αρκάδες, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Πελληνῆς, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Μεγαρῆς· καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἑκάστων, ἀξιόμαχοι δοκῦντες εἶναι ὐ τῇ Αργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προσγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες τὸν Αγιν, ἀνεχώρυν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκυ ἕκαστοι.

ipſos *ea* conficere, quae dixerant: exercitumque confeſtim abduxit, nulli caeterorum ſociorum *re* declarata. Lacedaemonii vero, ſociique quidem propter legem ſequebantur, prout ducebat: ſed tamen inter ſe graviter eum incuſabant, quod, cum ipſis opportune cecidiſſet, ut poſſent confligere, qui undique et ab equitatu et peditatu circumventi eſſent, nulla re geſta *tanto* apparatu digna, ſe diſcedere putarent. Hic enim Graecorum exercitus omnium, qui ad eam usque diem exſtitiſſent, pulcerrimus convenerat. maxime autem ſpectatus fuit, dum adhuc totus in Nemea eſſet, quo tempore et Lacedaemonii cum copiis ex omni ſuae ditionis populo coactis aderant, et Arcades, et Boeoti, et Corinthii, et Sicyonii, et Pellenenſes, et Phliaſii, et Megarenſes: atque hi omnes ex ſingulis dilecti, qui non ſolum Argivis, eorumque ſociis, ſed et aliis praeterea copiis, quae ſe ipſis adjunxiſſent, virtute pares eſſe videbantur. Hic igitur exercitus ſic Agidi ſuccenſens abiit, et ſinguli domum redierunt, et in ſuam quique

patriam ſe receperunt. Argivi vero et ipſi multo magis ſuccenſebant illis, qui populi injuſſu foedus fecerant, exiſtimantes illi quoque Lacedaemonios evaſiſſe, ea occaſione ſibi oblata, qua nullam aliam commodiorem ſibi unquam oblatum iri putabant. Nam et prope *ſuam* urbem et cum multis, iisque fortibus ſociis, *adverſus illos ſibi* certamen fore *credebant*. Itaque *domum* reverſi, Thraſyllum apud Charadrum (quo in loco, antequam e militia *reverſi urbem* ingrediantur, de cauſis militaribus judicant) lapidare coeperunt. Ille vero ad aram confugiens evaſit. Ejus tamen bona publicaverunt.

61. Poſtea vero cum Athenienſes auxilium ipſis tuliſſent, adductis mille gravis armaturae militibus, et trecentis equitibus, quibus Laches et Nicoſtratus praeerat, Argivi (nam *quamvis improbarent ea*, tamen foedera cum Lacedaemoniis inita rumpere non audebant) ipſos abire juſſerunt, nec *ipſos* cum populo agere volentes produxerunt, priusquam Mantinei et Elei (adhuc enim *illic* aderant) precibus extorſerunt. Atheni-

Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι αἰτίᾳ εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κἀκεῖναι μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν Λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι. πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι. τόν τε Θράσυλλον, ἀναχωρήσαντες, ἐν τῷ Χαράδρῳ (οὗπερ τὰς ἀπὸ στρατιᾶς δίκας πρὶν ἐσιέναι κρίνουσιν) ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ, καταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν, περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ.

ξα'. Μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὁπλιτῶν, καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους) ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτοὺς, καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον, βουλομένους χρηματίσαι, πρὶν ἡ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι (ἔτι γὰρ παρῆσαν) κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθη-

ναῖαι, Ἀλκιβιάδȣ πρεσβευτȣ̃ παρόντος ἔν τε τοῖς Ἀργείοις κ̀ ξυμμάχοις, ταῦτα, ὅτι ȣ̉κ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο, κ̀ νῦν (ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς) ἅπτεσθαι χρῆναι τȣ̃ πολέμȣ. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχȣς, εὐθὺς ἐχώρȣν ἐπὶ Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες, πλὴν Ἀργείων. ȣ̃τοι δὲ, ὅμως καὶ πεισθέντες, ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα δ' ὕστερον κ̀ οὗτοι ἦλθον. καὶ προσκαθεζόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκȣν· κ̀ προσβολὰς ἐποιȣ̃ντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγενέσθαι σφίσι, κ̀ ὅμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομένιοι, δείσαντες τήν τε τȣ̃ τείχȣς ἀσθένειαν, κ̀ τȣ̃ στρατȣ̃ τὸ πλῆθος, κ̀ ὡς ȣ̉δεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι, καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δȣ̃ναι, κ̀ Μαντινεῦσι, κ̀ οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι, παραδȣ̃ναι.

enſes autem apud Argivos, eorumque ſocios, coram Alcibiade legato, haec dixerunt; non recte foedera ſine caeteris ſociis facta fuiſſe, et nunc (ſe enim opportune adeſſe) bellum ſuſcipiendum eſſe. Cum autem hac oratione rem ſociis perſuaſiſſent, confeſtim omnes, praeter Argivos, adverſus Orchomenum Arcadicum contenderunt. Iſti enim, quamvis *Athenienſium verbis ad foedus frangendum* adducti fuiſſent, tamen primum *quidem* remanſerunt, deinde vero mox et ipſi *illuc* iverunt. Caſtrisque ad Orchomenum poſitis, univerſi obſidebant; et oppugnabant, in ſuam poteſtatem redigere cupientes, cum aliis de cauſis, tum vero quod Arcadum obſides illic eſſent a Lacedaemoniis depoſiti. Orchomenii vero, quod et murorum infirmitatem et *hoſtilis* exercitus multitudinem metuerent, ſimul etiam cum nullus opem ipſis ferret, *veriti*, ne prius perirent, *quam ſibi ſubveniretur*, deditionem ea conditione fecerunt, ut in ſocietatem reciperentur, et obſides ex ſuorum numero *ipſis* darent, et Mantineis illos etiam traderent, quos Lacedaemonii depoſuiſſent.

62. Poſtea vero cum Orchomenum jam tenerent, ſocii conſultare coeperunt adverſus quamnam ex reliquis primum ire oporteret. Et Elei quidem ſuadebant, *ut iretur* adverſus Lepream: Mantinei vero, adverſus Tegeam: Argivi et Athenienſes in Mantineorum ſententiam iverunt. Elei vero indignati, quod decretum non fuiſſet, *ut iretur* adverſus Lepreum, domum redierunt. Caeteri vero ſocii ſe Mantineae praeparabant ad Tegeam armis infeſtis petendam. Quinetiam nonnulli ex ipſis Tegeatis, qui in urbe erant, res ipſis dedere ſtatuerant.

63. Lacedaemonii vero, poſtea quam ex agro Argivo redierunt, initis in quatuor menſes foederibus, Agin vehementer incuſabant, quod Argos in ſuam poteſtatem non redegiſſet, cum occaſio tam idonea ſeſe ipſis obtuliſſet, quantum nunquam ante ſibi oblatam putarent. Tot enim taleſque ſocios, unum in locum congregatos, reperire non facile eſſe. Cum autem nuntius de Orchomeno capto allatus fuiſſet, tunc vero multo vehementius indignari coeperunt. Et prae

ξϐʹ. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν, ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὅ, τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἠλεῖοι μὲν, ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ, ἐπὶ Τέγεαν. κὴ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι κὴ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἠλεῖοι, ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ, ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. κὴ τινὲς αὐτοῖς κὴ αὐτῶν τῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

ξγʹ. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους, τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον, οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς, ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους κὴ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο, ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον· κὴ ἐβούλευον εὐ-

θὺς ὑπ' ὀργῆς, παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν, ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι, ϗ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾷν. ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ, τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν ϗ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον· νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς. δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως.

ξδ'. Ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας, ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ὅσον οὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε ϗ τῶν Εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα, ϗ ὡς οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς Ὀρέστειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς

ira protinus, praeter ſuum morem, et de ipſius domo diruenda, et de ipſo centum millibus drachmarum multando deliberabant. Ille vero deprecabatur, ne quid horum facerent. ſe enim, expeditione ſuscepta, forti aliquo facinore crimina ſibi objecta diluturum; aut, *niſi praeſtitiſſet*, tunc ipſos, quicquid vellent, facturos. Illi vero a multa quidem irroganda, et ab aedibus diruendis abstinuerunt; legem vero tunc, quae nunquam ante apud ipſos fuerat, tulerunt. Decem enim viros Spartanos praeterea elegerunt, quos ipſi conſiliarios dederunt, ſine quibus ipſi exercitum ex urbe educere non liceret.

64. Interea vero nuntius ab amicis Tegeatis ad ipſos allatus eſt, niſi celeriter adeſſent, Tegeam ab ipſis ad Argivos, eorumque ſocios defecturam, et propemodum jam defeciſſe. Tunc vero Lacedaemonii, tam ipſi, quam Helotes, cum frequentiſſimis copiis ex omni ſuae ditionis populo congregatis, citiſſime, ſi unquam ante, opem *Tegeatis* tulerunt. Iverunt autem ad Oreſtium

Maenaliae. Et Arcadibus quidem ſuis ſociis praeceperunt, ut congregati ſe Tegeam ſubſequerentur. Ipſi vero, cum univerſi ad Oreſtium uſque profecti fuiſſent, et illinc ſextam ſuarum copiarum partem domum remiſiſſent (in qua parte ſeniores ac juniores erant) ut res domeſticas tuerentur, cum reliquis copiis Tegeam pervenerunt, nec multo poſt ſocii ab Arcadibus miſſi adfuerunt. Miſerunt etiam et Corinthum, et ad Boeotos, et Phocenſes, et Locros, imperantes, ut celeriter ad Mantineam, ad opem ferendam, venirent. Sed his quidem ob nimias temporis anguſtias proficiſci non dabatur, nec facile erat, niſi frequentibus copiis, et ſe invicem praeſtolantibus, *agrum* hoſtilem tranſire: (nam in medio *ſitus, tranſitum illis* praecludebat) nihilo tamen minus ire properabant. Lacedaemonii vero cum Arcadibus ſociis, qui aderant, et quos ſecum aſſumſerant, irruptionem in *agrum* Mantinicum fecerunt. caſtrisque ad Herculis templum poſitis, agrum vaſtabant.

65. Argivi vero et ſocii, qui locum na-

μὲν Ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν· αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεσθείου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ᾽ οἴκου, (ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν) ὥστε τὰ οἴκοι φρουρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνοῦνται ἐς Τέγεαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ᾽ Ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον, καὶ Βοιωτοὺς, καὶ Φωκέας, καὶ Λοκροὺς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντίνειαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ῥᾴδιον ἦν μὴ ἀθρόοις, καὶ ἀλλήλους περιμείνασι, διελθεῖν τὴν πολεμίαν· (ξυνέκληε γὰρ διὰ μέσου) ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους, ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικήν. καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ, ἐδῄουν τὴν γῆν.

ξέ. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι,

ὡς εἶδον αὐτοὺς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν ϗ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. ϗ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοῖς ἐπήεσαν, καὶ μέχρι μὲν λίθȣ καὶ ἀκοντίȣ βολῆς ἐχώρησαν, ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἄγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι. δηλῶν, τῆς ἐξ Ἄργȣς ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παρȣ̃σαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε ϗ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε ϗ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ, δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος, πρὶν ξυμμῖξαι, ἀπῆγε. ϗ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεάτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε πρὸς τὴν Μαντινικὴν, περὶ οὗπερ, ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσε ἂν ἐσπίπτῃ, Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμȣ̃σιν. ἐβȣ́λετο δὲ τȣ̀ς ἀπὸ τȣ̃ λόφȣ βοηθȣ̃ντας ἐπὶ τὴν τȣ̃ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι τȣ̀ς Ἀργείȣς ϗ τȣ̀ς ξυμμάχȣς, ϗ

tura munitum et acceſſu difficilem occuparant, cum ipſos vidiſſent, ad pugnam ſeſe inſtruxerunt. Lacedaemonii vero confeſtim obviam illis iverunt, et uſque ad lapidis jaculive jactum proceſſerunt: tunc vero quidam ex ſenioribus ad Agidem exclamavit, cum ſuos ad locum natura munitum tendere videret, Agis malum malo ſanare cogitat; innuens ex agro Argivo receptum, qui ipſi dabatur crimini, cui tunc mederi volebat hoc intempeſtivo ſtudio. Ille vero ſive propter illam inclamationem, ſive etiam quod repente ſententiam mutaſſet, copias celeriter, antequam manus conſererent, abduxit. Et cum in agrum Tegeaticum perveniſſet, aquam in agrum Mantinicum *a Tegeatico* avertere coepit; cujus cauſa, quod magna damna daret, utram in partem curſu deferretur, Mantinei et Tegeatae bellum *inter ſe* gerebant. Argivos enim, eorumque ſocios, ubi *rem* intellexiſſent, de colle, in quo conſederant, deducere, accurrentes ad prohibendum curſum aquae, quae averte-

batur, et proelium in planitie facere volebat. Atque ille quidem, cum diem illum illic ad aquam manſiſſet, eam avertit. Argivi vero eorumque ſocii, primum quidem obſtupefacti repentino illorum receptu e propinquo *loco*, non habebant, quid conjectarint. Deinde vero cum et illi ſeſe recepiſſent ac abdidiſſent; ipſi vero quieſcerent, nec *illos* inſequerentur: tunc vero ſuos duces rurſus incuſare coeperunt, quod et prius Lacedaemonii, qui prope Argos opportune erant intercepti, dimiſſi fuiſſent; et nunc aufugientes nullus inſequeretur, ſed per otium illi quidem incolumes evaderent, ipſi vero proderentur. Duces vero primum quidem turbati ſunt, deinde vero ipſos a colle abduxerunt, et in planitiem progreſſi, caſtra *illic* poſuerunt, ut in hoſtem ituri.

66. Poſtridie autem Argivi, eorumque ſocii aciem inſtruxerunt, ut *cum hoſte* pugnaturi, ſi *in hoſtem* incidiſſent. Lacedaemo-

ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν, τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ, ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει, οὐκ εἶχον ὅ, τι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες, ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἡσύχαζον, καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον, τό, τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι, καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐθορυβήθησαν μὲν τοπαραυτίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν, ἐστρατοπεδεύσαντο, ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

ξϛʹ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἢν περιτύχωσιν· οἵ τε Λακεδαιμό-

νιαι ἀπὸ τȣ̃ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ ϛρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι' ὀλίγȣ τοὺς ἐναντίȣς ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τȣ̃ λόφȣ προεληλυθότας. μάλιϛα δὴ Λακεδαιμόνιοι, ἐς ὃ ἐμέμνηντο, ἐν τȣ́τῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο, καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπȣδῆς καθίϛαντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Αγιδος τȣ̃ βασιλέως ἕκαϛα ἐξηγȣμένȣ κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος, ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, ϰ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὰς φράζει τὸ δέον· οἱ δὲ, τοῖς λοχαγοῖς. ἐκεῖνοι δὲ, ταῖς πεντηκοντατῆρσιν. αὖθις δ' οὗτοι, τοῖς ἐνωμοτάρχαις. ϰ οὗτοι, τῇ ἐνωμοτίᾳ. ϰ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βȣ́λωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, ϰ ταχεῖαι ἐπέρχονται. σχεδὸν γάρτοι πᾶν, πλὴν ὀλίγȣ, τὸ ϛρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, ϰ τὸ ἐπιμελὲς τȣ̃ δρωμένȣ, πολλοῖς προσήκει.

nii vero, dum ab aqua rurſus ad Herculis templum in eadem caſtra reverterentur, adverſarios brevi *intervallo a ſe diſtantes*, omnesque jam in acie ſtantes, et ex colle progreſſos conſpiciunt. Tunc igitur Lacedaemonii tanto timore perculſi fuerunt, quanto nunquam ante, quod ipſi meminiſſent. nam perexiguum temporis ſpatium ipſis ad aciem inſtruendam dabatur, et prae feſtinatione in ſuum quique ordinem confeſtim ſe receperunt, Agide omnia Imperatoris munia obeunte, ut lex jubet. Quum enim Rex *exercitum* ducit, omnia ab illo reguntur; et ipſe quidem Polemarchis indicat ea, quae ſunt facienda. Illi vero, Lochagis. At Lochagi Pentecontateribus. Rurſus iſti, Enomotarchis. Enomotarchae vero, *ſuae* Enomotiae. Et imperia, ſiquid *reges fieri* velint, eodem ordine progrediuntur, citoque *per exercitum* permeant. Nam propemodum totus Lacedaemoniorum exercitus, exceptis paucis, ſunt duces ducum, et rerum gerendarum cura ad multos pertinet.

67. Tunc autem in ſiniſtro quidem ipſorum cornu collocati erant Sciritae, qui ſoli ex Lacedaemoniis hunc ordinem per ſe, *non permixti aliis*, ſemper obtinent. Juxta hos, Braſidiani milites ex Thracia reverſi, et cum illis Neodamodes. Deinde jam ipſi Lacedaemonii deinceps Lochos conſtituebant, et juxta ipſos, ex Arcadibus *ii, qui vocantur* Heraeenſes. Poſt hos, Maenalii. Sed in dextro cornu Tegeatae, et pauci Lacedaemoniorum, qui extremam *ejus partem* tenebant, et ipſorum equitatus in utroque cornu collocatus erat. Atque Lacedaemonii quidem ſic erant inſtructi. Hoſtium vero ipſis oppoſitorum dextrum quidem cornu Mantinei tenebant, quod in ipſorum *agro* res gereretur. Juxta ipſos erant ſocii ex Arcadia profecti: deinde mille ex Argivis delecti, quibus jampridem civitas *in rebus bellicis* ſeſe exercendi facultatem praebebat. Prope ipſos erant caeteri Argivi, poſt eos, ipſorum ſocii, Cleonaei, et Orneatae. Poſtea Athenienſes poſtremi, ſini-

ξζ'. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρῖται αὐτοῖς καθίσαντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ Νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν. ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίσασαν τοὺς λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς, Ἀρκάδων Ἡραιῆς. μετὰ δὲ τούτους, Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, Τεγεᾶται, καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνετο. παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν· ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ παρεῖχε. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεᾶται. ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχα-

τοι, τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες, καὶ ἱππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι.

ξή. Τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων ἦν· τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ' ἑκάστους ἑκατέρων, ἢ ξύμπαντας, οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς. τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν ἠγνοεῖτο, τῶν δ' αὖ, διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη, ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστί τῳ σκοπεῖν τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ, ἄνευ Σκιριτῶν, ὄντων ἑξακοσίων. ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοστύϊ, ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ, τέσσαρες. ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο· ἐπίπαν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ

ſtrum cornu tenebant, et domeſticus ipſorum equitatus cum ipſis erat.

68. Atque hic quidem ordo, et hic apparatus utrorumque erat. Sed Lacedaemoniorum exercitus *altero* major eſſe viſus eſt. Quantus autem utrorumque, vel ſingulorum populorum, vel univerſorum numerus exſtiterit, accurate ſcribere non potui. Nam Lacedaemoniorum quidem numerus ignorabatur propter inſtitutum illius civitatis, quae res ſuas occultat: horum vero propter jactationem, qua homines in efferenda ſuorum multitudine uti conſueverunt, credibilis non erat. Ex iſta tamen ratiocinatione cuilibet licet inire numerum Lacedaemoniorum, qui tunc *illic* adfuerunt. Nam Lochi ſeptem pugnabant, praeter Sciritas, qui erant ſexcenti. In ſingulis autem Lochis erant quatuor Pentecoſtues, et in unaquaque Pentecoſtue erant quatuor Enomotiae. In uno autem cujusque Enomotiae primo jugo, quaterni *milites* pugnabant. Neque vero omnium in acie collocatorum ubique aequalis erat denſitas: ſed pro arbitrio cujusque Lochagi. In univerſum autem acies octonis militibus in altitudinem erat denſata.

In latitudinem vero, prima acies *et totius exercitus frons porrecta* quadringentos et duodequinquaginta milites, praeter Sciritas, continebat.

69. Cum autem acies jamjam eſſent concurſurae, tunc vero ſingulorum populorum duces his verbis ſuos ſunt cohortati. Et Mantinei quidem *docentes*, proelium commiſſum iri et pro patria, ſimul et pro principatu et pro ſervitute: ut illo quidem, cujus periculum ante feciſſent, *et cujus commoda jam guſtaſſent*, minime ſpoliarentur; hanc vero, ne rurſus experirentur. Argivi vero, et pro priſtino principatu, et pro pari dignitate, quam in Peloponneſo quondam obtinuiſſent, ne ſe perpetuo *his* privari paterentur, ſimul etiam ut hoſtes, eosque finitimos, pro multis injuriis ulciſcerentur. Athenienſes vero, pulcrum eſſe, cum multis ac fortibus ſociis certamen ſubeuntes, in proelio nullis *virtute* cedere. Illud etiam addebant, ſi Lacedaemonios in Peloponneſo viciſſent, ſe *ſuum* imperium et magis ſtabilituros et amplificaturos, nec ullum alium poſthac in *ſu-*

ἑκάστων, πλὴν Σκιριτῶν, τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες, ἡ πρώτη τάξις ἦν.

ξθ'. Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις καθ' ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιάδε ἐγίγνοντο· Μαντινεῦσι μὲν, ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται, καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν, μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ, μὴ αὖθις πειρᾶσθαι· Ἀργείοις δὲ, ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας, καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας, μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι, μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους, μηδενὸς λείπεσθαι. καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες, τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω ἕξουσι, καὶ οὐ μή ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς

τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν Αργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα παρῃνέθη. Λακεδαιμόνιοι δὲ, καθ᾽ ἑκάςους τε, καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων, ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίςαντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο· εἰδότες ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσαν, ἢ λόγων δι᾽ ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν.

ό. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν· Αργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ, βραδέως, καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεςώτων· οὐ τοῦ θείου χάριν, ἀλλ᾽ ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες, προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις· ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα ςρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν.

οά. Ξυνιόντων δ᾽ ἔτι, Αγις ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δρᾶσαι. τὰ ςρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο, ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν, ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιΐσχουσι κατὰ τὸ

um agrum venturum Atque Argivis quidem, eorumque ſociis tales cohortationes propoſitae fuerunt. Lacedaemonii vero, partim per ſe ipſos, partim ob militarem diſciplinam, ſe mutuo hortabantur, ut memores eſſent virtutum, quas in ſe viris fortibus eſſe noverant: perſuaſum habentes diuturnum rerum *bellicarum* ſtudium ad ſalutem parandam plus valere, quam brevem verborum praeclare factorum cohortationem.

70. Atque poſt haec concurſus factus eſt. Et Argivi quidem, eorumque ſocii magno impetu, iraque concitati ferebantur: Lacedaemonii vero lente et ad cantum multorum tibicinum, qui ex lege inter ipſos erant interpoſiti; non rei divinae gratia, ſed ut ad numerum aequabili gradu incedentes progrederentur, et ne acies distraheretur: quod magni exercitus in ipſo concurſu facere ſolent.

71. Interea vero dum acies adhuc concurrerent, rex Agis hujusmodi ſtratagemate uti conſtituerat, quo omnes exercitus uti conſueverunt. nam in ipſo conflictu acies utrorumque in *ſuum* dextrum cornu latius

exporriguntur, et utrique *ſuo dextro cornu* ſiniſtrum hoſtium ſibi oppoſitum circumveniunt: quia ſinguli *milites ſibi* metuentes, ſui corporis partes armis nudatas, clypeo illius, qui ad dextram ſuam in acie collocatus eſt, protegere maxime ſtudent, et exiſtimant iſtam conjunctionis *et aciei confertae* denſitatem adverſus hoſtium irruptionem eſſe tutiſſimam. Atque hujus rei caput eſt is, qui primus ſtat in dextro cornu, eſſidue ſtudens, nudam ſui coporis partem ab hoſtibus ſubducere, et propter eundem metum caeteri quoque eum ſequuntur. Tunc autem Mantinei quidem *ſuo dextro cornu, ſiniſtrum* Sciritarum multum circumvenerunt: Lacedaemonii vero, et Tegeatae multo magis *ſiniſtrum* Athenienſium *cornu circumvenerunt*, quo majorem exercitum habebant. Agis igitur, veritus, ne ſiniſtrum ſuorum cornu *ab hoſte* circumdaretur, et exiſtimans, Mantineos aciem valde exporrectam habere ad ſuos circumveniendum, Sciritis et Braſidianis imperavit, ut aliqua ſuorum manu ſubducta *ſuum cornu* Mantineis exaequarent. Hipponoïdae vero et Ariſtocli Polemarchis praecepit, ut duas cohortes ex dextro cornu detraherent, et cum his in illud

τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφότεροι τῷ δεξιῷ· διὰ τὸ φοβουμένους προςέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαςον ὡς μάλιςα τῇ τȣ̃ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένȣ ἀσπίδι, καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλείσεως εὐσκεπαςότατον εἶναι. καὶ ἡγεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοςάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμȣ́μενος ἐξαλλάττειν ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἕπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ Μαντινῆς τῷ κέρᾳ πολὺ τῶν Σκιριτῶν, ἔτι δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι ϗ Τεγεᾶται τῶν Ἀθηναίων, ὅσῳ μεῖζον τὸ ςράτευμα εἶχον. δείσας δὲ Ἄγις μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκιρίταις καὶ Βρασιδείοις ἐσήμηνεν, ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν, ἐξισῶσαι τοῖς Μαντινεῦσιν· εἰς δὲ τὸ διάκενον τȣ̃το παρήγγελλεν ἀπὸ τȣ̃ δεξιȣ̃ κέρως δύο λόχȣς τῶν πολεμάρχων Ἱππονοΐδα καὶ Ἀριςο-

κλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν, καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας, βεβαιότερον τετάξεσθαι.

οβ'. Ξυνέβη οὖν αὐτῷ, ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι, τόν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἱππονοΐδαν μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι: καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει· καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας, ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμίξαι μὴ δυνηθῆναι ἔτι, μηδὲ τούτους ξυγκλεῖσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε, τῇ ἀνδρείᾳ ἔδειξαν οὐχ ἧσσον περιγενόμενοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρίτας καὶ τοὺς Βρασιδείους· καὶ ἐσπεσόντες οἱ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι

vacuum ſpatium transirent, et ingreſſi *lo-cum* explerent, exiſtimans et dextrum ſuorum cornu vel ſic ſatis magnam militum copiam habiturum, et *ſiniſtrum*, quod Mantineis erat oppoſitum, *hoc ſubſidio confirmatum*, in acie conſtantius perſtiturum.

72. Contigit autem ipſi (quippe quod in ipſo concurſu ac repente *haec illis* imperaſſet) ut Ariſtocles et Hipponoïdes *eo* transire nollent: quinetiam hac ipſa de cauſa poſtea Sparta ejecti fuerint, quia per ignaviam hoc admiſiſſe videbantur. Et *contigit, ut* hoſtes *cum Lacedaemoniis* manus ocius confererent: et cum ipſius *regis* juſſu cohortes ad Sciritas non acceſſiſſent, nec cum ipſis ſe rurſus conjungere, nec hoſtium agmen claudere amplius poſſet. Sed Lacedaemonii, quamvis omnibus in rebus tunc peritia longe inferiores fuiſſent, nihilominus virtute *ſua ſe* illis ſuperiores fuiſſe demonſtrarunt. Nam ubi ad manus venerunt, dextrum quidem Mantineorum *cornu* in fugam vertit ipſorum Sciritas ac Braſidianos. Et Mantinei, ipſorumque ſocii, et illi mille Ar-

givorum delecti Lacedaemonios, impreſſione per vacuum ac apertum latus *in eos* facta, caedebant. Eosque circumdatos in fugam verterunt, et ad plauſtra repulerunt; et aliquot de ſenioribus, qui impedimentis praeſidio relicti fuerant, interfecerunt. Atque hac quidem in parte Lacedaemonii ſuperati fuerunt. At cum reliquo exercitu, et praecipue medio, ubi rex Agis erat, et circa eum illi trecenti equites, qui *ſic* vocantur, impetu facto in Argivorum ſeniores, et illos, qui quinque cohortes appellantur, et in Cleonaeos, et Orneatas, et Athenienſes, qui juxta illos in acie collocati erant, in fugam verterunt, ita ut *earum* plerique ne ad manus quidem venire auſi fuerint, ſed, ſimul atque Lacedaemonii *in eos* invaſerunt, ſtatim ceſſerint; quinetiam nonnulli conculcati fuerint, *metuentes*, ne prius interciperentur, *quam elaberentur*.

73. Cum autem hac in parte Argivorum et ſociorum copiae ceſſiſſent, tunc vero ſimul et ab utraque *extrema* parte diſtractae

αὐτῶν, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ξυγκλεισθὲν, τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειραν. καὶ κυκλωσάμενοι ἔτρεψαν, καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἁμάξας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν τινας. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· τῷ δ᾽ ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ἧπερ ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἦν, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι, προσπεσόντες τῶν τε Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ πέντε λόχοις ὠνομασμένοις, καὶ Κλεωναίοις, καὶ Ὀρνεάταις, καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν, οὐδὲ εἰς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ᾽ ὡς ἐπῄεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας, καὶ ἔστιν οὓς καὶ καταπατηθέντας, τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν.

ογʹ. Ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ ξυμμάχων στράτευμα, παρερρήγνυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ᾽ ἑκάτερα, καὶ ἅμα

τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων κ̀ Τεγεατῶν ἐκυκλȣ͂το τῷ περιέχοντι σφῶν τȣ̀ς Ἀθηναίȣς. κ̀ ἀμφοτέρωθεν αὐτȣ̀ς κίνδυνος περιειςήκει, τῇ μὲν, κυκλȣμένȣς, τῇ δὲ, ἤδη ἡσσημένȣς. κ̀ μάλιςʼ ἂν τȣ͂ ςρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. κ̀ ξυνέβη τὸν Ἀγιν, ὡς ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονȣ͂ν τὸ κατὰ τȣ̀ς Μαντινέας κ̀ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίȣς, παραγγεῖλαι παντὶ τῷ ςρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. κ̀ γενομένȣ τȣ́τȣ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι [ἐν τȣ́τῳ] ὡς παρῆλθε, καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ ςράτευμα, καθʼ ἡσυχίαν ἐσώθησαν, κ̀ τῶν Ἀργείων μετʼ αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν. οἱ δὲ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον, ἀλλʼ ὁρῶντές τȣ́ς τε σφετέρȣς νενικημένȣς, κ̀ τȣ̀ς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένȣς, ἐς φυγὴν ἐτράποντο. κ̀ τῶν μὲν Μαντινέων κ̀ πλεί-

ſunt, ſimul etiam Lacedaemoniorum ac Tegaeatarum dextrum *cornu* ſuperante ſuorum copia Athenienſes circumdabat. Et periculum ipſos utrinque circumſtetit, quod hinc quidem *ab hoſte* circumvenirentur, illinc vero jam eſſent victi. Et praeter caeteros omnes, qui erant in exercitu, maximam cladem accepiſſent, niſi equites, qui aderant, ipſis auxilio fuiſſent. Accidit etiam ut Agis, cum ſiniſtrum ſuorum Mantineis et Argivorum mille *delectis* oppoſitum laborare cognoviſſet, univerſo exercitui praeciperet, ut tenderet ad *cornu*, quod vincebatur. Hoc autem facto, Athenienſes quidem interea, cum *Lacedaemoniorum* exercitus praeteriiſſet, ac ab ipſis declinaſſet, per otium evaſerunt, et una cum ipſis Argivi, qui victi fuerant. Mantineis vero, eorumque ſociis, et mille Argivorum delectis non amplius ad inſtandum hoſtibus animus erat: ſed, cum et ſuos *jam* profligatos, et Lacedaemonios contra ſe tendentes animadverterent, in fugam ſe conjecerunt. Et Mantineorum quidem plerique caeſi fuerunt: Argivorum ve-

ro delectorum magna *pars* evaſit. Haec tamen *Argivorum* fuga, et *Athenienſium* receptus, nec praeceps, nec in longum ſpatium fuit. Nam Lacedaemonii diu quidem, et acriter, in acie perſtantes pugnant, donec hoſtem in fugam verterint; ubi vero eum in fugam verterunt, eum neque diu, neque procul perſequuntur.

74. Ac proelium quidem iſtud hujusmodi fuit, et quam proxime ad haec, *quae a me commemorata ſunt*, accedens, et maximum omnium, quae inter Graecos jam a longiſſimo tempore geſta fuerunt, et in quo maximi nominis civitates inter ſe concurrerunt. Lacedaemonii vero, caeſorum hoſtium armis in patente conſpicuoque loco poſitis, tropaeum ſtatim erexerunt, ipſaque cadavera ſpoliarunt, ſuorumque ſuſtulerunt, et ad Tegeam absportarunt, ubi ſepulta fuerunt; hoſtiumque *cadavera* fide publica interpoſita reddiderunt. Occubuerunt autem ex Argivis quidem, et Orneatis, et Cleonaeis, ſeptingenti. Et Mantineis vero, ducenti, totidem etiam ex Athenienſibus cum Aeginetis, et *ipſorum Athenienſium* uterque dux. Lacedaemoniorum vero ſocii ab hoſte non

ους διεφθάρησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις, οὐ βίαιος οὐδὲ μακρὰ ἦν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι, χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ, βραχείας καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις.

οδʹ. Καὶ ἡ μὲν μάχη, τοιαύτη καὶ ὅτι ἐγγύτατα τούτων ἐγένετο, πλείστου δὲ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προθέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὅπλα, τροπαῖον εὐθὺς ἵστασαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς αὐτῶν ἀνείλοντο, καὶ ἀπήγαγον ἐς Τέγεαν, οὗπερ ἐτάφησαν· καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ Κλεωναίων, ἑπτακόσιοι· Μαντινέων δὲ, διακόσιοι· καὶ Ἀθηναίων ξὺν Αἰγινήταις, διακόσιοι, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμ-

μαχοι οὐκ ἐταλαιπώρησαν, ὥςε ϗ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν.

οέ. Τῆς δὲ μάχης μελλέσης ἔσεσθαι, ϗ Πλειςοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς, ἔχων τές τε πρεσβυτέρες ϗ νεωτέρες, ἐβοήθησε· ϗ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφίκετο, πυθόμενος δὲ τὴν νίκην, ἀπεχώρησε. ϗ τὲς ἀπὸ Κορίνθου ϗ ἔξω ἰσθμῦ ξυμμάχες ἀπέτρεψαν πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι. καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες, καὶ τὲς ξυμμάχες ἀφέντες (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα) τὴν ἑορτὴν ἦγον. ϗ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε ἐπιφερομένην αἴτιαν ἔς τε μαλακίαν, διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν, ϗ ἐς τὴν ἄλλην ἀβελίαν τε καὶ βραδυτῆτα, ἑνὶ ἔργῳ τέτῳ ἀπελύσαντο· τύχῃ μὲν, ὡς ἐδόκεν, κακιζόμενοι, γνώμῃ δὲ, οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες. τῇ δὲ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ συνέβη τῆς μάχης ταύτης καὶ τὲς Ἐπιδαυρίους

adeo preſſi fuerunt, ut eorum numerus ali- quis memoratu dignus deſideratus fuerit. Ex ipſis vero *Lacedaemoniis* verum dicere diffi- cile eſt, ad trecentos tamen obiiſſe dicebant.

75. Caeterum cum proelium jam eſſet committendum, Pliſtoanax etiam regum al- ter, cum ſenioribus ac junioribus, ſubſidio *ſuis* ivit. Et ad Tegeam usque profectus eſt: ſed cum victoriam audiſſet, rediit. Ii- dem Lacedaemonii auxilia et e Corintho, et ab ſociis, qui extra Iſthmum erant, venien- tia per nuntios remiſerunt. Cum autem ipſi ſociis dimiſſis reverſi fuiſſent, Carneorum (nam eorum celebrandorum tempus apud ipſos *tunc* erat) dies feſtos agere coeperunt. Atque hoc uno proelio deleverunt infamiae notam, ſibi ab univerſa Graecia tunc inu- ſtam, cum ignaviae nomine, propter cladem in inſula *Sphacteria* acceptam, tum etiam propter conſilii inopiam, et tarditatem aliis in rebus demonſtratam: cum tamen fortu- nae quidem iniquitate ignavi haberentur, animo vero iidem adhuc eſſent. Pridie au- tem, quam hoc proelium committeretur, ac- cidit, ut et Epidaurii cum omnibus ſuorum

copiis in *agrum* Argivum, quaſi praeſidio nudatum, irruptionem facerent; et illorum, qui ad *agri* cuſtodiam relicti fuerant, *caeteris* Argivis ad bellum profectis, multos occiderent. Cum autem Eleorum armatorum tria millia, et Athenienſium mille, praeter priores, poſt proelium commiſſum, Mantineis ſubſidio veniſſent, hi ſocii univerſi confeſtim adverſus Epidaurum contenderunt, dum Lacedaemonii Carnea celebrarent. Et urbem circumvallare coeperunt, *opus* inter ſe partiti. Et caeteri quidem *opus facere* ceſſarunt, Athenienſes vero, ut ipſis ea pars operis attributa fuerat, arcem, in qua Junonis templum erat, abſolverunt: atque in hac arce praeſidio, quod ex omnium copiis collectum fuerat, relicto, in ſuam quique urbem abierunt. Atque haec aeſtas exceſſit.

76. Hyemis autem inſequentis initio, ſtatim Lacedaemonii, poſtea quam Carnea celebrarunt, in expeditionem exierunt. Cum autem Tegeam perveniſſent, Argos praemiſerunt pacis conditiones. Erant enim vel jampridem *Argis* nonnulli *Lacedaemoniorum* ſtudioſi, qui popularem Argivorum do-

πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Αργείαν, ὡς ἔρημον οὖσαν, ϗ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας, τῶν Αργείων ἐξελθόντων, διαφθεῖραι πολλούς. καὶ Ηλείων τρισχιλίων ὁπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης, ϗ Αθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ Επίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἦγον· καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. ϗ οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο, Αθηναῖοι δὲ, ὥσπερ προσετάχθησαν, τὴν ἄκραν τὸ Ηραῖον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. ϗ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν, ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. ϗ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

οϛ´. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομένου, εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τέγεαν, λόγους προὔπεμπον ἐς τὸ Αργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι, ϗ βουλόμε-

ναι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι. καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ, πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος· τὸν μὲν, καθότι εἰ βούλονται πολεμεῖν· τὸν δ', ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, (ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρὼν) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους, προσδέξασθαι τὸν ξυμβατήριον λόγον. ἔστι δὲ ὅδε.

οζ'. ‘ ΚΑΤΤΑΔΕ δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς Ἀργείως. ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαν-

minatum abolere cupiebant. Hoc autem proelio commiſſo, multo facilius populum ad compoſitionem faciendam inducere poterant: ſed volebant primum quidem foedera, deinde vero et ſocietatem cum Lacedaemoniis inire, atque ita demum populum aggredi. Lichas autem Arceſilai *filius*, quod Argivorum hoſpes eſſet, a Lacedaemoniis *miſſus*, Argos ivit, duas conditiones ferens; unam quidem, de bello, ſi bellum gerere vellent; alteram vero, de pace, ſi pacem colere mallent. Cum autem *Argis* magna exſtitiſſet altercatio (nam et Alcibiades aderat) illi, qui Lacedaemoniorum partibus favebant, jam vel palam audentes, Argivis perſuaſerunt, ut compoſitionis formulam admitterent, cujus haec ſunt verba.

77. ‘ Placet conſilio Lacedaemonio-
‘ rum, his conditionibus compoſitionem fa-
‘ cere cum Argivis, ut *Argivi* liberos Or-
‘ chomeniis reddant, et viros Maenaliis, et
‘ illos, qui ſunt Mantineae, Lacedaemoniis;
‘ utque ex agro Epidaurio excedant, et mu-

'nitionem, *quam exſtruxerunt*, evertant. 'Et, niſi Athenienſes ex agro Epidaurio ex-'ceſſerint, pro hoſtibus habeantur ab Argi-'vis, et Lacedaemoniis, et ab utrorumque 'ſociis. Et ſi quem puerum Lacedaemonii 'penes ſe habent, eum ſuae civitati reſtitu-'ant. Quod autem attinet ad Deum, *quem 'Epidaurii debitis victimis fraudant, La-'cedaemonii dicunt, ſe* velle *ipſos Argivos* 'compoſitionem facere cum Epidauriis, *de 'controverſia, quam hoc nomine cum illis ha-'bent*, ipſosque *Argivos* jurisjurandi for-'mulam *Epidauriis* offerre, ex qua jurent, '*ſe poſthac officium facturos, debitasque Deo 'victimas miſſuros*. Item ut tam parvae, 'quam magnae civitates, quae ſunt in Pelo-'ponneſo, omnes liberae ſint, patriis inſtitu-'tis utentes. Si quis vero illorum, qui ſunt 'extra Peloponneſum, in agrum Pelopon-'neſiacum maleficii cauſa veniat, *Argivi 'cum Lacedaemoniis* ad arcendam vim ho-'ſtilem accurrant, initis una conſiliis, ea ra-'tione, quae Peloponneſiis rectiſſima vide-'bitur. Quotquot autem extra Peloponne-'ſum ſunt ſocii Lacedaemoniorum, eadem 'conditione erunt, qua ſunt et Lacedaemo-

‘ τινεία τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, ‘ καὶ ἐξ Ἐπιδαύρω ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖ‑ ‘ χος ἀναιροῦντας. αἰ δέ κα μὴ εἴκωντι ‘ τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπιδαύρω, πολεμίους ‘ ἦμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμο‑ ‘ νίοις, καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμ‑ ‘ μάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμά‑ ‘ χοις. καὶ ἄν τινα τοὶ Λακεδαιμόνιοι ‘ παῖδα ἔχωντι, ἀποδόμεν ταῖς πόλεσι ‘ πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ, συμβατόσαι‑ ‘ μεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δῶμεν δὲ ‘ αὐτοὺς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν ‘ Πελοποννάσῳ, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, ‘ αὐτονόμως ἦμεν πάσας καττὰ πάτρια. ‘ αἰ δέ κα τῶν ἐκτὸς Πελοποννάσου τὶς ‘ ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κα‑ ‘ κῷ, ἀλεξέμεναι ἀμόθι βωλευσαμένως ὅπα ‘ κ' δικαιότατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις. ‘ ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακε‑ ‘ δαιμονίων ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τῷ αὐτῷ ‘ ἐσῶνται ἐν τῷπερ κ' τοὶ τῶν Λακεδαι‑

‘ μονίων κὴ τοὶ τῶν Αργείων ξύμμαχοι ἐν-
‘ τὶ, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ
‘ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐ-
‘ τοῖς δοκῆ. αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῆ τοῖς
‘ ξυμμάχοις, οἴκαδ᾽ ἀπιάλλειν.’

οη΄. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Αργεῖοι, κὴ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ᾽ οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ᾽ ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων κὴ Ηλείων κὴ τὴν Αθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας Αργείους, σπονδὰς κὴ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. κὴ ἐγένοντο αἵδε.

οθ΄. ‘ ΚΑΤΤΑΔΕ ἔδοξε τοῖς Λακε-
‘ δαιμονίοις κὴ Αργείοις σπονδὰς κὴ ξυμμα-
‘ χίαν ἦμεν πεντηκονταέτη· ἐπὶ τοῖς ἴσοις κὴ
‘ ὁμοίοις δίκας διδόντας καττὰ πάτρια· ταὶ
‘ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ ἐν Πελοποννάσῳ,
‘ κοινᾶν ἐόντων τᾶν σπονδᾶν κὴ τᾶν ξυμμα-

'niorum et Argivorum ſocii, ſuum *agrum* 'obtinentes. Ubi vero *Argivi et Lacedaemo-* '*nii pacis conditiones* ſociis oſtenderint, ſi 'aſſentiantur, *ita demum* compoſitionem fa- 'ciant. Quod ſiquid aliud praeterea viſum 'fuerit, *hoc etiam* ſociis domum mittant.'

78. Hanc igitur conditionem Argivi primum admiſerunt, et Lacedaemoniorum exercitus a Tegea domum revertit. Poſtea vero, cum mutuum commercium inter illos jam eſſet, non multo poſt iidem viri, *qui Lacedaemoniorum partibus favebant*, rurſus effecerunt, ut Argivi, relicta Mantineorum et Eleorum et Athenienſium ſocietate, foedera ſocietatemque cum Lacedaemoniis inirent in haec verba.

79. 'Lacedaemoniis et Argivis pla- 'cuit, foedera et ſocietatem *inter ſe* eſſe in 'annos quinquaginta, his conditionibus: 'Ut aequo et pari jure judicium patriis mo- 'ribus ſubeant. Caeterae vero civitates, 'quae ſunt in Peloponneſo, quia haec foe- 'dera, atque hae ſocietates *ipſis omnibus*

'ſunt communes, liberae ſuique juris *ſint*, 'ſuum *agrum* obtinentes, *et* patriis inſtitu-'tis judicium aequo parique jure ſubeun-'tes. Quotquot vero extra Peloponneſum 'ſocii ſunt Lacedaemoniorum, iisdem erunt 'conditionibus, quibus et Lacedaemonii. 'Et Argivorum ſocii eodem jure erunt, quo 'et Argivi, ſuum *agrum* obtinentes. Si quo 'autem communis expeditio ſit facienda, La-'cedaemonii et Argivi conſultent, de ſocio-'rum cauſa, quam aequiſſime fieri poterit, 'judicantes. Si quae vero controverſiae or-'tae fuerint inter aliquas *ſocias* civitates, 'vel earum, quae ſunt intra Peloponneſum, 'vel earum, quae ſunt extra, aut de *agri* 'finibus, aut aliqua alia de re, diſceptetur, '*et iſtae controverſiae judicio dirimantur*. ſi 'qua autem ſocialis civitas cum alia conten-'dat, *ei liceat* ad civitatem *aliquam* ire, *e-'jusque arbitrio ſuam controverſiam permit-'tere*, quamcunque utrisque civitatibus ae-'quam eſſe judicaverit. Civibus autem jus 'patrio ritu dicatur.'

80. Haec igitur foedera, atque haec ſocietas inita fuit, et quaecunque alteri alte-

' χίαν, αὐτόνομοι κ̀ αὐτοπόλιες, τὰν αὐ-
' τῶν ἔχοντες, κατὰ πάτρια δίκας διδόν-
' τες τὰς ἴσας κ̀ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πε-
' λοποννάσω Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἐν-
' τὶ, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσοῦνται τοῖσπερ κ̀
' τοὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ τοὶ τῶν Αργεί-
' ων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται τῷ-
' περ καὶ τοὶ Αργεῖοι, τὰν αὐτῶν ἔχον-
' τες. αἰ δέ ποι στρατιᾶς δέη κοινᾶς, βου-
' λεύεσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Αργείως,
' ὅπα κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς ξυμ-
' μάχοις. αἰ δέ τινι τᾶν πολίων ἦ ἀμφί-
' λογα, ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοπον-
' νάσω, αἴτε περὶ ὅρων, αἴτε περὶ ἄλλου
' τινὸς, διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμά-
' χων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν,
' ἄν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι δοκοίη.
' τοῖς δὲ ἔταις κατὰ πάτρια δικάζεσθαι.'

π'. Αἱ μὲν σπονδαὶ, καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο, καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοι-

νῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι, τὰ τείχη ἐκλιπόντες· καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῳ, μηδὲ πολεμεῖν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφότεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἀρχαῖον ἐξ Ἄργους· καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ, ἀφικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ

torum bello *occupaverant, alteri alteris reſtituerunt,* aut ſi quid aliud habebant, diluerunt. Jamque communiter res adminiſtrantes, decreverunt caduceatorem, et legationem ab Athenienſibus non recipiendam, niſi ex Peloponneſo excederent, relictis munitionibus, *quas in agro Epidaurio fecerant:* neque cum ullo compoſitionem faciendam, aut bellum gerendum, niſi communiter. Et cum alia impetu quodam animi adminiſtrabant, tum etiam utrique legatos in Thraciam, et ad Perdiccam miſerunt, eique perſuaſerunt, ut ſocietatem jurejurando interpoſito ſecum iniret. Non tamen ſtatim ab Athenienſibus defecit: ſed in animo habebat, quod et Argivos *jam defeciſſe* videret. Erat autem et ipſe antiquitus ex Argivorum urbe profectus. Praeterea vetuſtum jusjurandum cum Chalcidenſibus renovarunt, et aliud jurarunt. Argivi etiam legatos ad Athenienſes miſerunt, imperantes, ut munitiorem in agro Epidaurio factam relinquerent. Illi vero, cum animadverterent, ſuos *milites* paucos eſſe, prae caeteris praeſidiariis militibus, qui in eodem loco erant, quorum numerus major erat, Demoſthenem *eo* miſerunt, ut ſuos *illinc* educeret. Ille vero,

cum *illuc* perveniſſet, et quoddam gymnicum certamen extra munitionem illam ſe editurum ſimulaſſet, ſimul ac alterum praeſidium egreſſum eſt, portas clauſit. Poſtea vero Athenienſes ipſi, foedere *cum Argivis* renovato, munitionem illam Epidauriis reſtituerunt.

81. Poſt Argivorum defectionem ab *Athenienſium* ſocietate factam, Mantinei quoque, quamvis primo quidem *paci* reſtitiſſent, deinde tamen, quod *Lacedaemoniis* ſine Argivis *reſiſtere* non poſſent, et ipſi compoſitionem cum Lacedaemoniis fecerunt, et civitatum, *quas in ſua poteſtate habebant*, imperium dimiſerunt. Lacedaemonii autem et Argivi cum mille *de ſuis* utrique communem expeditionem ſusceperunt, et Sicyone ſtatum popularem ipſi Lacedaemonii *eo* profecti in paucorum dominatum magna ex parte converterunt; et poſt haec utrique, popularem dominatum, qui Argis erat, ſuſtulerunt; et paucorum dominatus Lacedaemoniorum reipublicae congruens *ibi* conſtitutus fuit. Atque haec ſub extremam hyemem, vere jam appropinquante, geſta ſunt; et decimus quartus hujus belli annus exceſſit.

φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλεισε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

πα'. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

πϐʹ. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους, Διλλιδιῆς τε οἱ ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ, οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσαντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ᾽ ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ᾽ οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει ἀγγέλων, καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμάχων, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ᾽ ἑκατέρων, ἔγνωσαν

82. Inſequenti vere, Dictidienſes, qui in Atho habitant, ab Athenienſibus ad Chalcidenſes deſciverunt; et Lacedaemonii in Achaia res, quae prius *ipſis* amicae non erant, conſtituerunt. Et Argiva plebs concilia paulatim habens, et animis reſumtis, paucos, *qui res adminiſtrabant*, aggreſſa eſt, obſervato illo ipſo tempore, quo Lacedaemonii gymnicos puerorum ludos faciebant, proelioque intra urbem commiſſo, plebs vicit: et alios quidem interfecit, alios vero expulit. Lacedaemonii vero, cum multo ante, *quam proelium committeretur*, amici, *qui Argis erant*, ipſos acceſſiviſſent, *ad eos tamen tunc* non iverunt: ſed *poſtea* dilato certamine puerorum, quos nudos exercebant, in viam ſe dederunt, ut opem ipſis ferrent. At cum Tegeae audiſſent, paucorum ſtatum ſuperatum, ulterius progredi noluerunt, quamvis illi, qui effugerant, *ipſos* orarent: ſed domum reverſi, gymnicum puerorum certamen peregerunt. Poſtea vero, cum legati tam ab Argivis, qui in urbe erant, quam ab illis, qui exſulabant, *miſſi* veniſſent, cumque praeſentibus ſociis multa ab utriſque

dicta fuiſſent, *Lacedaemonii* pronuntiarunt quidem, illos, qui in urbe erant, injuſte feciſſe, et cum exercitu Argos ſibi petendum cenſuerunt: ſed morae et cunctationes interpoſitae fuerunt. Interea vero populus Argivus Lacedaemonios metuens, et Athenienſium ſocietatem rurſus ſibi concilians, et exiſtimans, ſe maximam utilitatem ex ea percepturum, longos ad mare uſque muros duxit, ut, ſi terra prohiberentur, Athenienſium auxiliis adjuvarentur ad commeatus *in urbem* mari invehendos. Horum autem murorum *ab Argivis* exſtructorum nonnullae etiam Peloponneſii civitates conſciae fuerunt. Quicquid autem hominum Argis erat, viri, mulieres, et ſervi, in his exſtruendis occupatum fuit. Et fabri, et lapicidae Athenis ad ipſos venerunt. Et haec aeſtas exceſſit.

83. Inſequenti hyeme Lacedaemonii, cum muros *ab Argivis* exſtrui intellexiſſent, expeditionem adverſus Argivos ſuſceperunt, cum ipſi, tum ſocii, praeter Corinthios. Nam neſcio quid ipſis jampridem Argis in ipſa urbe ſtruebatur. Agis *vero*

μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος· διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις ἐγίγνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐν τούτῳ φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενός τε, καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν· τειχίζει μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν, ὅπως, ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ. ξυνῄδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεί, καὶ αὐτοί, καὶ γυναῖκες, καὶ οἰκέται ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες, καὶ λιθουργοί. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

πγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι ὡς ᾔσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος, αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν Κορινθίων. ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν Ἆγις ὁ Ἀρχιδά-

μȣ, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν, οὐ προὐχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομȣμενα τείχη ἑλόντες ϗ καταβαλόντες, ϗ Ὑσιὰς χωρίον τῆς Αργείας λαβόντες, ϗ τȣς ἐλευθέρȣς ἅπαντας ȣς ἔλαβον ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τȣτο καὶ Αργεῖοι ἐς τὴν Φλιασίαν· ϗ δηώσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας ἀπεδέχοντο. οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κατῴκηντο. κατέκλεισαν δὲ τȣ αὐτȣ χειμῶνος ϗ Μακεδονίας Αθηναῖοι Περδίκκαν, ἐπικαλȣντες τήν τε πρὸς Αργείȣς ϗ Λακεδαιμονίȣς γενομένην ξυνωμοσίαν, ϗ ὅτι παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θράκης, καὶ Αμφίπολιν, Νικίȣ τοῦ Νικηράτȣ στρατηγȣντος, ἔψευστο τὴν ξυμμαχίαν, ϗ ἡ στρατιὰ μάλιστα διελύθη ἐκείνȣ ἀπάραντος. πολέμιος ȣν ἦν. ϗ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὕτω· καὶ πέμπτον καὶ

Archidami *filius* Lacedaemoniorum rex exercitum ducebat. Verum illae quidem res, quae in urbe jam praeparatae eſſe videbantur, nequaquam *ipſis* ſucceſſerunt: ſed muros, qui adhuc aedificabantur, ceperunt et diruerunt. Item Hyſias *agri* Argivi oppidum ceperunt; ac ingenuis omnibus, quos ceperunt, interfectis abierunt, et in ſuam quique civitatem ſe receperunt. Poſt haec et Argivi copias in *agrum* Phliaſium duxerunt, eoque vaſtato abierunt, quia ſuos exſules receperant. Illic enim eorum plerique domicilium habebant. Eadem hyeme Athenienſes Perdiccam uſu maris in Macedonia intercluſerunt, crimini dantes, tum quod cum Argivis atque Lacedaemoniis ſocietatem jurejurando interpoſito feciſſet, tum quod exercitu ab ipſis praeparato, quem ducerent adverſus Chalcidenſes, qui ſunt in Thracia, et Amphipolin, Nicia Nicerati *filio* duce, ſocietatem fefelliſſet, tum etiam quod exercitus ille potiſſimum propter ipſum, qui diſceſſerat, diſſipatus fuiſſet. His igitur de cauſis erat hoſtis. Atque haec hyems ſic

exiit: et quintusdecimus hujus belli annus exceſſit.

84. Inſequentis aeſtatis initio Alcibiades cum viginti navibus Argos trajiciens, trecentos Argivos, qui ſuſpecti erant, et cum Lacedaemoniis ſentire videbantur, comprehendit. Athenienſes autem ipſos depoſuerunt in proximis inſulis, quibus imperabant. Iidem adverſus Melum inſulam navigaverunt cum triginta ſuis navibus, et ſex Chiis, et duabus Lesbiis; et cum mille et ducentis gravis armaturae militibus, et trecentis ſagittariis, et viginti hippotoxotis, qui omnes erant nominis Attici; et cum ſociorum, ac illorum, qui inſulas incolebant, ferme mille, et quingentorum armatorum manu. Melii autem ſunt illi quidem Lacedaemoniorum coloni: ſed Athenienſibus parere nolebant, ut caeteri inſularum incolae. Verum initio quidem, quod in partibus non eſſent, quieſcebant; poſtea vero, cum Athenienſes ipſos coegiſſent, quod agrum *ipſorum* vaſtarent, bellum aperte gerere coeperunt. Cum

δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

πδ. Τῦ δ' ἐπιγιγνομένυ θέρυς, Αλκιϐιάδης τε πλεύσας ἐς Αργος ναυσὶν εἴκοσιν, Αργείων τὺς δοκῦντας ἔτι ὑπόπτυς εἶναι, κ̀ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαϐε τριακοσίυς ἄνδρας· κ̀ κατεθέντο αὐτὺς Αθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους, ὧν ἦρχον. κ̀ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Αθηναῖοι ἐςράτευσαν ναυσὶν, ἑαυτῶν μὲν, τριάκοντα, Χίαις δὲ, ἓξ, Λεσϐίαιν δὲ, δυοῖν· καὶ ὁπλίταις ἑαυτῶν μὲν, διακοσίοις κ̀ χιλίοις, κ̀ τοξόταις τριακοσίοις, κ̀ ἱπποτοξόταις εἴκοσι· τῶν δὲ ξυμμάχων κ̀ νησιωτῶν, ὁπλίταις μάλιςα πεντακοσίοις κ̀ χιλίοις. οἱ δὲ Μήλιοι, Λακεδαιμονίων μὲν εἰσὶν ἄποικοι, τῶν δ' Αθηναίων ὐκ ἤθελον ὑπακύειν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ὐδετέρων ὄντες, ἡσύχαζον, ἔπειτα, ὡς αὐτὺς ἠνάγκαζον οἱ Αθηναῖοι δηῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερὸν κατέςησαν. ςρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρα-

σκευῇ ταύτῃ οἱ ςρατηγοὶ Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν ἥκουσιν. οἱ δὲ τῶν Αθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιάδε.

πέ. ΑΘ. ‘ΕΠΕΙΔΗ οὐ πρὸς τὸ ‘πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ‘ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ‘ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν, ἀ‘πατηθῶσι (γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι τοῦ‘το Φρονεῖ ὑμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγω‘γὴ) ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέςε‘ρον ποιήσατε. καθ' ἕκαςον γὰρ καὶ μηδ' ‘ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ‘ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνον‘τες, κρίνετε. καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέ‘γομεν, εἴπατε.’ οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο,

igitur *Athenienſium* duces, Cleomedes Lycomedis et Tiſias Tiſimachi *filius*, cum hoc apparatu caſtra in ipſorum agro poſuiſſent, antequam ullo maleficio agrum afficerent, legatos ad colloquia *cum Meliis* habenda miſerunt. Quos Melii ad populum quidem non produxerunt: ſed apud Magiſtratus, et apud paucos ea dicere juſſerunt, quorum cauſa veniſſent. Athenienſium vero legati haec verba fecerunt.

85. ATH. 'QUONIAM non apud populum verba *a nobis* fiunt, ne multitudo, ſi nos perpetua oratione utamur, et verba ad animos alliciendos apta, et quae a nemine refelli queant, faciamus, nobis ſemel auditis decipiatur (intelligimus enim nos ad paucos eo conſilio *nunc* a vobis adductos fuiſſe,) vos *igitur*, qui eſtis in iſto conſeſſu *hoc veſtrum conſilium* tutius reddite, *magisque conſtabilite:* et ne vos quidem perpetua oratione utamini; ſed ad ſingula, quae non opportune *a nobis* dici videbuntur, continuo judicantes reſpondete. ac primum quidem declarate, an *vobis* placeat *facere*, ut dicimus.' Meliorum vero conſeſſus reſpondit.

86. Mel. ' Aequitas quidem, qua homines ſe mutuo verbis pacificis docent, ' non vituperatur: ſed bellum, quod jam ' praeſens eſt, non autem futurum, ab hac ' re videtur differre. Videmus enim vos eorum, quae dicentur, judices veniſſe, et (ut ' veriſimile eſt) hujus colloquii exitum, ſi ' jure quidem *vobis* ſuperiores fuerimus, et ' propterea *vobis* non ceſſerimus, bellum ' nobis allaturum: ſi vero *verbis veſtris* adducti fuerimus, ſervitutem.

87. Ath. ' Si igitur rerum futurarum ' ſuſpiciones, aut aliquid aliud enumeraturi ' conveniſtis *potius*, quam propter ea, quae ' ſunt praeſentia, et quae cernitis, de *veſtrae* ' civitatis ſalute conſultaturi, finem dicendi ' faciemus: ſin ad hoc veniſtis, loquemur.

88. Mel. ' Rationi quidem conſentaneum, veniaque dignum eſt, homines, qui ' in hujusmodi rerum ſtatu ſunt conſtituti, ' in varias partes ſe vertere, et multa dicere, atque ſuſpicari. Hic tamen conventus ' inſtitutus eſt de ſalute *noſtrae civitatis.* ' Quare colloquium *eo* modo, quo *nos ipſi*

πϛʹ. ΜΗΛ. ‘ Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ ‘ διδάσκειν καθ’ ἡσυχίαν ἀλλήλους, οὐ ψέ‑ ‘ γεται· τὰ δὲ τοῦ πολέμου, παρόντα ἤδη, ‘ καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα αὐτοῦ φαίνε‑ ‘ ται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκον‑ ‘ τας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τε‑ ‘ λευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰκὸς, περιγι‑ ‘ γνομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ δι’ αὐτὸ μὴ ‘ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πεισθεῖσι ‘ δὲ, δουλείαν.

πζʹ. ΑΘ. ‘ Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας ‘ τῶν μελλόντων λογιούμενοι, ἢ ἄλλο τι, ‘ ξυνήκετε, ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶ‑ ‘ τε, περὶ σωτηρίας βουλεύσοντες τῇ πόλει, ‘ παυοίμεθ’ ἄν· εἰ δ’ ἐπὶ τοῦτο, λέγοι‑ ‘ μεν ἄν.

πηʹ. ΜΗΛ. ‘ Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώ‑ ‘ μη, ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶτας, ἐπὶ πολλὰ ‘ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέπεσθαι· ἡ ‘ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἤδη πά‑ ‘ ρεστι, καὶ ὁ λόγος, ᾧ προκαλεῖσθε τρό‑

‘ πω, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω.

πθ΄. ΑΘ. ‘ Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐ-
‘ τοὶ μετ᾽ ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως
‘ τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν, ἢ
‘ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆ-
‘ κος ἄπιστον παρέξομεν· οὔθ᾽ ὑμᾶς ἀξιοῦ-
‘ μεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες
‘ οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδι-
‘ κήκατε, λέγοντας, οἴεσθαι πείσειν· τὰ
‘ δυνατὰ δ᾽ ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρο-
‘ νοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς
‘ εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ
‘ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυ-
‘ νατὰ δὲ οἱ προὔχοντες πράσσουσι, καὶ οἱ ἀ-
‘ σθενεῖς ξυγχωροῦσι.

ϟ΄. ΜΗΛ. ‘ Ἡ μὲν δὴ νομίζομέν γε
‘ χρήσιμον (ἀνάγκη γὰρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς
‘ οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον, τὸ ξυμφέρον λέ-
‘ γειν ὑπέθεσθε) μὴ καταλύειν ἡμᾶς τὸ
‘ κοινὸν ἀγαθὸν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ
‘ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα καὶ δίκαια,

'provocaſtis, ſi placet, fiat.

89. Ath. 'Neque igitur nos ipſi ſpecioſis nominibus utentes longam ac incredibilem orationem afferemus, ut probemus vel imperium jure partum a nobis obtineri, quod Medum debellarimus, vel *nos a vobis* injuſte laceſſitos *noſtras injurias* nunc perſequi. Neque cenſemus vobis exiſtimandum, fore, ut dicendo nobis perſuadeatis, vel vos nobiſcum non militaſſe, quod eſſetis Lacedaemoniorum coloni, vel vos nullam injuriam nobis feciſſe. Sed *potius petimus a vobis*, ut ex ea opinione, quam utrinque animo vere concepimus, *inter nos* ea transigantur, quae fieri poſſunt: quia et vos, et nos aeque ſcimus, de jure quidem inter homines oratione tunc disceptari; quum par eſt neceſſitas; illos vero, qui ſunt potentiores, *per vim* facere quicquid poſſunt, et infirmiores concedere.

90. Mel. 'Atqui utile cenſemus (neceſſe enim eſt, *nos quoque utilitatis mentionem facere*, quandoquidem vos ita praeterita aequitate, ſermonem de utilitate inſtituiſtis) bonum, quod *omnibus* eſt commune, a nobis non everti: ſed *oportet* ei, qui ſemper in periculo verſatur, res rationi

‘ conſentaneas et aequas eſſe, quin etiam *o-*
‘ *portet* quemlibet, ſi quid *alteri* perſuaſerit,
‘ omiſſo ſummo jure, *ex hac ratione, quam*
‘ *ſequutus, cum altero ex aequo et bono egerit,*
‘ fructum aliquem percipere. Hoc autem eo
‘ magis e re veſtra futurum eſt, quo etiam
‘ major *graviorque* poena vos manet, ſi of-
‘ fenderitis, qua caeteris *mortalibus* exem-
‘ plo eritis.

91. Ath. ‘ Nos vero noſtri imperii, e-
‘ tiam ſi deletum fuerit, finem non extime-
‘ ſcimus. Neque enim qui aliis imperant, ut
‘ Lacedaemonii, ii *ſunt* formidabiles victis.
‘ ſed *in praeſentia* cum Lacedaemoniis nul-
‘ lum nobis eſt certamen. at *nunc illud ſcire*
‘ *volumus*, an illi, qui aliquo in loco aliorum
‘ imperio *ante* paruerint, cum ipſi *eos poſtea*
‘ aggreſſi fuerint, victoriam ab iis ſint repor-
‘ taturi, *ac imperium in eos habituri.* Sed hac
‘ quidem de re periclitari nobis permittatur.
‘ Illud vero declarabimus, nos jam *hic* adeſ-
‘ ſe tum propagandi noſtri imperii gratia,
‘ tum ut de veſtrae civitatis ſalute verba fa-
‘ ciamus. Nam vobis quidem ſine moleſtia
‘ veſtra imperare volumus; ſed tamen vos e
‘ veſtra noſtraque re ſalvos eſſe *cupimus.*

92. Mel. ‘ Sed qui fieri poteſt, ut ita

‘ καί τι καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά
‘ τινα ὠφεληθῆναι. ϗ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσ-
‘ σον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ
‘ σφαλέντες ἂν, τοῖς ἄλλοις παράδειγμα
‘ γένοισθε.

ϟα΄. ΑΘ. ‘ Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας
‘ ἀρχῆς, ἢν ϗ παυθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν
‘ τελευτήν. οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων,
‘ ὥσπερ ϗ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς
‘ νικηθεῖσιν. ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονί-
‘ ους ἡμῖν ὁ ἀγὼν, ἀλλ᾽ ἢν οἱ ὑπήκοοί που
‘ τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατή-
‘ σωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφεί-
‘ σθω κινδυνεύεσθαι. ὡς δὲ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ
‘ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, καὶ
‘ ἐπὶ σωτηρίᾳ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν
‘ τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώ-
‘ σομεν· βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρ-
‘ ξαι, χρησίμως δ᾽ ὑμᾶς ἀμφοτέροις σω-
‘ θῆναι.

ϟβ΄. ΜΗΛ. ‘ Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν

‘ ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν
‘ ἄρξαι;

ϟγ'. ΑΘ. ‘Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ
‘ δεινότατα παθεῖν, ὑπακοῦσαι ἂν γένοι-
‘ το· ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς, κερ-
‘ δαίνοιμεν ἄν.

ϟδ'. ΜΗΛ. ‘Ὥστε δὲ ἡσυχίαν ἄγον-
‘ τας ἡμᾶς, φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολε-
‘ μίων, ξυμμάχους δὲ μηδετέρων, οὐκ ἂν δέ-
‘ ξοισθε;

ϟε'. ΑΘ. ‘Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς
‘ βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία
‘ μὲν, ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος, δυνάμε-
‘ ως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλού-
‘ μενον.

ϟϛ'. ΜΗΛ. ‘Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕ-
‘ τως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἰκὸς, ὥστε τούς τε μὴ
‘ προσήκοντας, καὶ ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολ-
‘ λοὶ, καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται, ἐς
‘ τὸ αὐτὸ τιθέασι;

ϟζ'. ΑΘ. ‘Δικαιώματι γὰρ οὐδε-

'nobis ex uſu ſit, ſervire, ut vobis, impe-'rare?

93. Ath. 'Quia vobis quidem contin-'get, ut antequam *mala* extrema patiamini, 'imperata faciatis; nos vero, vobis non in-'terfectis, quaeſtum faciemus.

94. Mel. 'Verum nonne nos *ea con-'ditione* recipietis, ut ab armis abſtineamus, 'et pro hoſtibus amici *utrisque* ſimus; neu-'tris vero ſocii?

95. Ath. '*Minime.* Neque enim ve-'ſtra inimicitia tantum detrimentum nobis 'affert, quantum *amicitia. Nam* amicitia 'quidem *veſtra* imbecillitatis *noſtrae*, odi-'um vero *veſtrum* potentiae *noſtrae* mani-'feſtum argumentum *erit* illis, qui noſtro 'imperio parent.

96. Mel. 'Itane vero, qui veſtro impe-'rio ſunt ſubjecti, perpendunt aequitatem, 'ut eodem loco habeant eos, qui nihil ad 'vos attinent, quo eos, qui, cum magna ex 'parte veſtri coloni eſſent, et *eorum* non-'nulli *a vobis* defeciſſent, ſubacti fuerunt?

97. Ath. '*Quidni?* Neutris enim de-'eſſe putant rationes, quibus ſuam cauſam 'tueantur: ſed illos quidem, propter poten-

'tiam, *quam habent*, ſuperſtites eſſe; nos ve-
'ro, prae metu *illos* non aggredi. Quare
'praeterquam quod imperium in plures ob-
'tinebimus, incolumitatem etiam *majorem*
'nobis praebebitis, ſi ſubacti fueritis, prae-
'ſertim cum ſitis inſulani, et aliis, qui claſſe
'pollent, infirmiores, niſi *ſervitutis jugum,*
'*quod vobis imponere ſtatuerunt, a veſtris*
'*cervicibus repellatis, atque* ſuperiores eva-
'datis.

98. Mel. 'In illa vero ratione, *qua vobis*
'*ſuademus, ut ab illis ſubigendis abstinea-*
'*tis, in quos nullum jus habetis*, nihil prae-
'ſidii *vobis ad res veſtras firmius tutandas*
'eſſe putatis? Oportet enim viciſſim hic eti-
'am (quemadmodum vos, qui ex juris dis-
'ceptatione nos extruſiſtis, ſuadetis, ut ve-
'ſtrae utilitati morem geramus) *ſic* nos quo-
'que, docendo vos id, quod nobis eſt utile,
'ſi vobis etiam idem utile eſſe contingat,
'operam dare, ut *vobis* perſuadeamus *quod*
'*nobis utile commodumque judicamus*. Quo-
'modo enim hoſtes vobis non reddetis illos,
'quotquot in hoc bello neutras partes ſe-
'quuntur, quum haec, *quae per vim contra*
'*nos facitis*, intuentes *atque conſiderantes*,
'vos contra ſe quoque aliquando venturos

‘ τέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται, κατὰ δύναμιν δὲ, τοὺς μὲν, περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ, φόβῳ οὐκ ἐπιέναι. ὥστε, ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυτοκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε.

ϟή. ΜΗΛ. ‘ Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς, τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες, τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ τυγχάνοι καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν. ὅσοι γὰρ νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτοὺς, ὅταν ἐς τάδε βλέψαντες, ἡγήσωνταί ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν; κᾀν τούτῳ, τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρ-

‘ χοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ
‘ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι, ἄκοντας ἐ-
‘ πάγεσθε;

ϞΘʹ. ΑΘ. ‘ Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν
‘ τούτους δεινοτέρους ὅσοι ἠπειρῶταί που
‘ ὄντες, τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλ-
‘ λησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσων-
‘ ται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀ-
‘ νάρκτους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς
‘ ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. οὗ-
‘ τοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπι-
‘ τρέψαντες, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς
‘ προὖπτον κίνδυνον καταστήσειαν.

ρʹ. ΜΗΛ. ‘ Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην
‘ γε ὑμεῖς τε, μὴ παυσθῆναι ἀρχῆς, καὶ
‘ οἱ δουλεύοντες ἤδη, ἀπαλλαγῆναι, τὴν
‘ παρακινδύνευσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε τοῖς
‘ ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ δει-
‘ λία, μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπε-
‘ ξελθεῖν.

'exiſtimabunt? Hac vero ratione, quid aliud '*facitis*, quam priſtinos quidem hoſtes au'getis, illos vero, qui ne unquam quidem '*vobis hoſtes* eſſe ſtatuerant, invitos *ad ini*'*micitias ſuscipiendas* impellitis?

99. ATH. '*Hoc non timemus*. Neque e'nim magis pertimeſcendos nobis exiſtima'mus illos, quicunque usquam continentem 'incolentes, propter libertatem, *qua fruun*'*tur*, a nobis accurate ſibi cavebunt, *nullo*'*que bello a nobis laceſſiti, libertatis ſtudio*, '*pacis commodis indulgebunt*: ſed cum inſu'larum incolas, qui usquam ſunt, et qui nul'lius imperio parent, quemadmodum vos, '*qui inſulam incolitis, et nullius imperio pa*'*retis*, tum etiam illos, qui jam irritantur 'propter imperii neceſſitatem. Iſti enim, in'conſultis affectibus plurimum indulgentes, 'et ſe ipſos et nos in apertum periculum ad'ducunt.

100. MEL. 'Si igitur et vos, ne imperio 'ſpoliemini; et illi, qui *veſtro imperio* ſervi'unt, ut liberentur, tantum diſcrimen ade'unt: profecto nobis, qui adhuc liberi ſu'mus, magno vitio et ignaviae detur, niſi 'prius omnia experiamur, quam ſerviamus.

101. Ath. ‘Nequaquam *haec facietis*, ‘ſi recte conſultaritis. Neque enim vobis ex ‘aequo *nobiscum* eſt de ſtrenuitate certa‘men, ne in dedecus incurratis, *ſi nobis ceſ‘ſeritis*: ſed potius de ſalute conſultatio, ne ‘multo potentioribus reſiſtatis.

102. Mel. ‘Sed *probe* ſcimus, res bel‘licas interdum exitus habere magis com‘munes, quam pro diverſa utrorumque mul‘titudine. Et nobis, ſi ſtatim quidem *vobis* ‘cedamus, nullam *ſalutis* ſpem ſupereſſe; ‘ſed ſi rem *ſtrenue* geramus, ſpes *eſt*, fore, ‘ut adhuc recte ſtemus.

103. Ath. ‘Spes vero, quae periculi eſt ‘ſolatium, illos quidem, qui in magna opum ‘abundantia, ipſa utuntur *ac nituntur*, quam‘vis damno afficiat, non *tamen funditus* e‘vertit. Ab illis vero, qui de ſumma ſuarum ‘fortunarum aleam jaciunt, (nam *ſpes* natu‘ra eſt detrimentoſa,) ſimul ac *illi* lapſi ſunt, ‘cognoſcitur *qualis ſit, et quam detrimento‘ſa*, nec *ullum locum* amplius relinquit, in ‘quo quis *ſeſe continens* ab ipſa cognita ſibi ‘caveat. Quare vos, qui infirmi eſtis, et in ‘unico *rerum* momento poſiti, hoc ne *vobis*

ρα΄. ΑΘ. ‘ Οὐκ, ἢν γε σωφρόνως βου-
‘ λεύησθε. οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀ-
‘ γὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν, μὴ αἰσχύνην ὄ-
‘ φλειν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βου-
‘ λὴ, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ μὴ ἀν-
‘ θίστασθαι.

ρϐ΄. ΜΗΛ. ‘ Ἀλλ’ ἐπιστάμεθα τὰ
‘ τῶν πολεμίων ἔστιν ὅτε κοινοτέρας τὰς
‘ τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον
‘ ἑκατέρων πλῆθος. καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι
‘ εὐθὺς, ἀνέλπιστον· μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου
‘ ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.

ργ΄. ΑΘ. ‘ Ἐλπὶς δὲ κινδύνῳ παρα-
‘ μύθιον οὖσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας
‘ χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ καθεῖ-
‘ λε· τοῖς δ’ ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναῤ-
‘ ῥιπτοῦσι (δάπανος γὰρ φύσει) ἅμα τε
‘ γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ
‘ ἔτι φυλάξεταί τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν,
‘ οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ
‘ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλησθε πα-

‘ θεῖν. μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς ‘ παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλείπωσιν αἱ ‘ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίςανται, μαντικήν τε καὶ χρησμοὺς, ‘ καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ᾽ ἐλπίδων λυμαίνεται.

ρδʹ. ΜΗΛ. ‘ Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς (εὖ ἴςε) νομίζομεν πρὸς δύναμίν τε ‘ τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τȣ ἴσȣ ἔςαι, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ ‘ πιςεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τȣ θείου μὴ ‘ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ δικαίους ἱςάμεθα· τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι, τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσεσθαι, ἀνάγκην ἔχȣσαν ‘ ϗ εἰ μὴ τȣ ἄλλȣ, τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα ϗ αἰσχύνῃ βοηθεῖν, ϗ ȣ παντάπασιν ȣ̔́τως ἀλόγως θρασυνόμεθα.

ρεʹ. ΑΘ. ‘ Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ ‘ θεῖον εὐμενείας οὐδ᾽ ἡμεῖς οἰόμεθα λε-

'accidat diligenter cavete. Neque pleriſque 'ſimiles eſſe *velitis*, qui, cum humanis ſub-'ſidiis conſervandae ſalutis facultas adhuc 'ipſis detur, poſtquam certa ſpes ipſos *ab* '*hoſte* preſſos deſtituit, ad incertam confu-'giunt, *ad* divinationem *videlicet*, ac ora-'cula, et hujusmodi, quae ſpe perdunt.

104. Mel. 'Nos etiam (hoc probe ſcia-'tis) arduum quidem eſſe ducimus, et cum 'veſtra potentia et cum fortuna certare, ſi 'non ex aequo eſt futurum. Veruntamen, 'quod ad fortunam quidem attinet, nos non 'inferiores futuros, Deo favente, confidi-'mus: quia inſontes *vobis* haud juſte nos in-'vadentibus obſiſtimus. Quod vero attinet 'ad *noſtrae* potentiae tenuitatem, *confidimus* 'Lacedaemoniorum ſocietatem nobis adfu-'turam, quae ſi nulla alia re, ſaltem cogna-'tione et pudore adducta *nobis* opem ferre 'cogetur. Quare non penitus temere ſic 'audaces ſumus.

105. Ath. 'Ne nos quidem benevolen-'tiam deorum nobis defuturam arbitramur,

'Nihil enim facimus praeter ritus, quibus
'homines in cultu Deorum uti ſolent, aut
'*quicquam a vobis* poſtulamus *praeter ipſo-
'rum hominum* voluntatem erga ſe ipſos: *ſed
'a vobis petimus, quod quilibet alii homines
'potentiores ab infirmioribus petere, ſibique
'praeſtari volunt.* Nam opinione *jam recep-
'ta* exiſtimamus et Deos, et homines natu-
'rae neceſſitate haud dubie ſemper illi im-
'perare, quem in ſua poteſtate tenent. Hanc
'autem legem nos neque tulimus, neque ea
'lata primi uſi ſumus: ſed jam receptam, *a
'majoribus* accepimus ac uſurpamus, perpe-
'tuam futuram *poſteris* relicturi. Nam per-
'ſuaſum habemus, vos quoque, caeterosque,
'ſi eadem, qua nos, potentia praediti eſſetis,
'idem eſſe facturos. Quod igitur ad Deos
'quidem attinet, ſic, ut eſt veriſimile, non
'extimeſcimus, ne *vobis* inferiores futuri ſi-
'mus. Quod vero pertinet ad opinionem,
'quam de Lacedaemoniis habetis, qua freti
'confiditis, eos pudore adductos opem vo-
'bis laturos, veſtram quidem ſimplicitatem
'laudamus, ſed *veſtram* ſtultitiam non pro-
'bamus. Lacedaemonii enim erga ſe qui-
'dem ipſos, et in domeſticis inſtitutis, vir-

λείψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν, ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν δ' ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γὰρ τό, τε θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διαπαντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας οὗ ἂν κρατῇ ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον, οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες, καὶ ἐσόμενον ἐς ἀεὶ καταλείψοντες, χρώμεθα αὐτῷ· εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν, καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἂν αὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον, οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι. τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτοὺς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον, οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα, πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ

‘ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἄν τις ἔχων εἰπεῖν
‘ ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστ' ἂν δη-
‘ λώσειεν ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν, τὰ
‘ μὲν ἡδέα, καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμ-
‘ φέροντα, δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑ-
‘ μετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη
‘ διάνοια.

ρϛ'. ΜΗΛ. ‘ Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ
‘ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πιστεύομεν τῷ ξυμ-
‘ φέροντι αὐτῶν, Μηλίους ἀποίκους ὄντας,
‘ μὴ βούλεσθαι προδόντας, τοῖς μὲν εὔνοις
‘ τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστῆναι, τοῖς
‘ δὲ πολεμίοις ὠφελίμους.

ρζ'. ΑΘ. ‘ Οὐκοῦν οἴεσθε τὸ ξυμφέ-
‘ ρον μὲν, μετὰ ἀσφαλείας εἶναι, τὸ δὲ
‘ δίκαιον καὶ καλὸν, μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι·
‘ ὃ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς ἐπιτοπολὺ
‘ τολμῶσιν.

ρη'. ΜΗΛ. ‘ Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύ-
‘ νους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν
‘ ἐγχειρίσασθαι αὐτοὺς, καὶ βεβαιοτέρους

‘ tute plurimum utuntur. erga alios vero ‘ quales ſe praeſtent, quamvis multa quis ‘ commemorare poſſit: illud tamen in ſum‑ ‘ ma paucis declarare poterit, eos omnium, ‘ quos noverimus, res quidem jucundas pro ‘ honeſtis, res vero utiles pro juſtis habere. ‘ Quamobrem hujusmodi mens *et conſilium* ‘ pro veſtra inconſulta ſalute non facit.

106. MEL. ‘ Nos vero ob hoc ipſum ‘ jam vel maxime ipſos propter ſuam utili‑ ‘ tatem confidimus nolle proditis Meliis, ‘ qui ſunt *ipſorum* coloni, a Graecis quidem ‘ amicis infidos haberi, hoſtibus vero utiles ‘ eſſe.

107. ATH. ‘ Ergo utilitatem quidem a ‘ periculo abeſſe, aequitatem vero et hone‑ ‘ ſtatem, ſi ei opera detur, cum periculo ‘ conjunctam eſſe putatis. Quod *periculum* ‘ Lacedaemonii *omnium* minime *pro aliis* ‘ *adire* plerumque audent.

108. MEL. ‘ Imo vero exiſtimamus ip‑ ‘ ſos noſtri cauſa *eo* facilius pericula ſuſcep‑ ‘ turos, et exiſtimaturos, *nos eſſe amicos erga*

'ſe conſtantiores, quam erga alios, quo ad 'bella quidem gerenda, Peloponneſo pro'pinquiores ſumus, ob animorum vero con'junctionem a *noſtra* cognatione manantem, 'fideliores, quam alii, *erga ipſos* ſumus.

109. Ath. 'At illi, qui ſuppetias latu'ri ſunt, non in benevolentia eorum, a qui'bus evocati fuerint, ſed in ea potentia, qua 'quis ad res gerendas *caeteris* eſt inſtructi'or, ſuae ſalutis praeſidium collocant. Quod 'Lacedaemonii vel multo magis, quam cae'teri, ſpectare ſolent. Nam propter appa'ratus domeſtici diffidentiam, vel finiti'mos cum magnis ſociorum copiis invadunt. 'Quare non eſt veriſimile, ipſos in inſulam 'ſaltem, nobis maris imperium obtinenti'bus, trajecturos.

110. Mel. 'Atqui Lacedaemonii vel 'alios mittere poterunt. Latum autem eſt 'Creticum pelagus, in quo illi, qui maris 'imperium tenent, difficilius intercipere, 'quam illi, qui clam *ad opem nobis feren'dam* venire voluerint, ſaluti ſuae conſule're poterunt. Et, ſi hoc aſſequi nequeant, 'arma convertent in veſtrum agrum, et in 'reliquos *veſtros* ſocios, quos Braſidas non

‘ ἢ ἐς ἄλλȣς νομιεῖν, ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔρ-
‘ γα, τῆς Πελοποννήσȣ ἐγγὺς κείμεθα,
‘ τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ πιςότεροι ἑ-
‘ τέρων ἐσμέν.

ρθ΄. ΑΘ. ‘ Τὸ δ᾽ ἐχυρόν γε τοῖς ξυν-
‘ αγωνιȣμένοις ȣ̓ τὸ εὔνȣν τῶν ἐπικαλεσα-
‘ μένων φαίνεται, ἀλλ᾽ ἢν τῶν ἔργων τὶς
‘ δυνάμει πολὺ προὔχῃ, ὃ Λακεδαιμόνιοι
‘ κ̀ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι. τῆς
‘ γȣ̃ν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιςία, κ̀ μετὰ
‘ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρ-
‘ χονται. ὥςε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐ-
‘ τȣ̀ς ἡμῶν ναυτοκρατόρων ὄντων περαι-
‘ ωθῆναι.

ρι΄. ΜΗΛ. ‘ Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν
‘ ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν
‘ πέλαγος, δι᾽ οὗ τῶν κρατȣ́ντων ἀπορώ-
‘ τερος ἡ λῆψις, ἢ τῶν λαθεῖν βȣλομένων,
‘ ἡ σωτηρία. κ̀ εἰ τȣ̃δε σφάλλοιντο, τρά-
‘ ποιντ᾽ ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἐπὶ
‘ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ

‘ Βρασίδας ἐπῆλθε. καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσ-
‘ ηκούσης μᾶλλον ἢ τῆς οἰκειοτέρας ξυμ-
‘ μαχίδος τε καὶ γῆς ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται.

ρια΄. ΑΘ. ‘ Τούτων μὲν καὶ πεπειρα-
‘ μένοις ἄν τι γένοιτο καὶ ὑμῖν καὶ οὐκ ἀνεπι-
‘ στήμοσιν, ὅτι οὐδ᾽ ἀπὸ μιᾶς πώποτε πο-
‘ λιορκίας Ἀθηναῖοι δι᾽ ἄλλων φόβον ἀπε-
‘ χώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι φήσαντες
‘ περὶ σωτηρίας βουλεύσειν, οὐδὲν ἐν τοσού-
‘ τῳ λόγῳ εἰρήκατε ᾧ ἄνθρωποι ἂν πιστεύ-
‘ σαντες νομίσαιεν σωθήσεσθαι· ἀλλ᾽ ὑμῶν
‘ τὰ μὲν ἰσχυρότατα, ἐλπιζόμενα μέλλε-
‘ ται· τὰ δ᾽ ὑπάρχοντα, βραχέα πρὸς
‘ τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι.
‘ πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέ-
‘ χετε, εἰ μὴ μεταστησάμενοι ἔτι ἡμᾶς,
‘ ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε.
‘ οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ
‘ προύπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν
‘ ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε. πολλοῖς
‘ γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα φέρονται, τὸ

'invaſit. Itaque non pro alieno potius, 'quam pro veſtro ipſorum ac ſociorum a- 'gro, labor vobis erit ſubeundus.

111. ATH. 'Ubi vero aliquid horum, '*quae urbibus expugnatis accidere ſolent*, 'vobis quoque contigerit, tunc veſtro ma- 'lo docti cognoſcetis, Athenienſes propter 'aliorum metum a nulla obſidione unquam 'receſſiſſe. Animadvertimus autem vos, 'quamvis de ſalute veſtra vos conſultaturos 'dixeritis, nullam tamen in tanto ſermone 'mentionem ullius rei feciſſe, qua homines 'freti ſe ſervatum iri arbitrentur. Sed ea 'quidem, in quibus firmiſſimum veſtrae ſalu- 'tis praeſidium collocatis, ſperantur fore, *et* '*incerta ſpe nituntur*: opes vero praeſentes, '*quas habetis*, ſunt parvae ad vos tutandos 'adverſus opes jam *vobis* oppoſitas. Qua- 'propter magnam declaratis amentiam, niſi, 'nobis ſemotis, aliquid aliud his prudentius 'adhuc decernatis. Nam ad verecundiam, 'quae in foedis ac apertis periculis homi- 'nes plerumque perdit, nequaquam jam vos 'convertetis. Multos enim, quamvis adhuc

'manifeſte cernerent *mala*, in quae fere-'bantur, tamen ea, quae turpitudo vocatur, 'vi nominis animos allicientis, verbo ſupe-'ratos, *et ſpecioſis nominum lenociniis captos*, '*ad ſe ſic* attraxit, ut re ipſa *illi* ſua ſponte 'in graviſſimas calamitates inciderint, et de-'decus turpius propter *ſuam* ſtultitiam *po-'tius* quam *propter* fortunam acceperint. 'Quod vos, ſi recte conſultaveritis, cavebi-'tis. Nec indecorum cenſebitis potentiſſi-'mae civitati cedere, quae commodis condi-'tionibus provocat, ut ſocii ſitis, et veſtrum '*agrum* retinentes, tributum pendatis; ne-'ve, belli et incolumitatis optione *vobis* da-'ta, contentionis ſtudio deteriora ſequami-'ni. Nam qui paribus quidem non cedunt, 'erga ſuperiores vero recte ſe gerunt, et in-'ferioribus ſe moderatos praebent, ii diu-'tiſſime ſtare poſſunt. Conſiderate igitur 'nobis etiam ſemotis, et ſaepius vobiſcum 'cogitate, vos de patria conſultare, quae in 'hac una, et ex hac una conſultatione vel 'felix vel infelix eſt futura.'

112. Poſt haec Athenienſes quidem ex colloquio diſceſſerunt. Melii vero, cum *in*

‘ αἰσχρὸν καλȣμενον, ὀνόματος ἐπαγωγȣ̃ δυ-
‘ νάμει, ἐπεσπάσατο ἡσσηθεῖσι τȣ̃ ῥήμα-
‘ τος, ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας
‘ περιπεσεῖν, κὴ αἰσχύνην αἴσχιω μετὰ ἀ-
‘ νοίας ἢ τύχης προσλαβεῖν. ὃ ὑμεῖς, ἢν
‘ εὖ βȣλεύησθε, φυλάξεσθε· κὴ ȣ̓κ ἀπρε-
‘ πὲς νομιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσ-
‘ σᾶσθαι, μέτρια προκαλȣμένης, ξυμμά-
‘ χȣς γενέσθαι, ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐ-
‘ τῶν ὑποτελῆ. κὴ δοθείσης αἱρέσεως πο-
‘ λέμȣ πέρι, κὴ ἀσφαλείας, μὴ τὰ χείρω
‘ φιλονεικῆσαι. ὡς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις
‘ μὴ εἴκȣσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσ-
‘ φέρονται, πρὸς δὲ τȣ̀ς ἥσσȣς μέτριοί εἰσι,
‘ πλεῖστ᾽ ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε ȣ̃ν κὴ με-
‘ ταστάντων ἡμῶν, κὴ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις
‘ ὅτι περὶ πατρίδος βουλεύεσθε, ἣν μιᾶς
‘ πέρι, κὴ ἐς μίαν βȣλὴν, τυχȣ̃σάν τε καὶ
‘ μὴ κατορθώσασαν, ἔσται.’

ρϛ΄. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρη-
σαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι καλὰ σφᾶς

αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε. ‘ Οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν ἢ ἅπερ καὶ τὸ πρῶτον, ὦ Ἀθηναῖοι· οὔτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως, ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης, τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτὴν, καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες, πειρασόμεθα σώζεσθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς, φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι, σπονδὰς ποιησαμένους αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις.

ριγ'. Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων, ἔφασαν. ‘ Ἀλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ, τῷ βούλεσθαι, ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε· καὶ

xuria ſoli remanſiſſent, poſtquam ipſis eadem, quae *ante* dixerant, viſa ſunt, haec *ipſa* reſponderunt. ‘Nobis vero, Athenienſes, neque aliud, quam paulo ante videtur: neque brevi temporis ſpatio urbi, quae jam per ſeptingentos annos habitatur, libertatem eripiemus: ſed tum fortuna, quae divinitus eam huc uſque conſervavit, tum humanis auxiliis et Lacedaemoniorum *ope* freti, noſtram ſalutem tueri conabimur. Vos tamen provocamus, ut amici quidem *utrisque* ſimus, hoſtes vero neutris; utque foederibus initis, quae utrisque commoda videbuntur, ex agro noſtro diſcedatis.’

113. Melii igitur haec reſponſa dederunt. Athenienſes vero, cum e colloquio jam digrederentur, dixerunt. ‘Enimvero vos ſoli *omnium*, ut nobis videmini, his *veſtris* conſiliis, res quidem futuras, *quarum exitus eſt incertus*, certiores *eſſe* judicatis, quam quae cernuntur, res vero occultas, quod *eas* cupiatis, ut praeſentes jam ſpec-

' tatis. Et quia Lacedaemoniis et fortunae ' et ſpei jam plurimum vos ipſos permiſiſtis, ' et *his nimium* confiditis; plurimum etiam ' labemini.'

114. Atque Athenienſium quidem legati ad caſtra redierunt. Ipſorum vero duces, cum Melii nullo modo morem ipſis gerere vellent, ad bellum continuo ſe converterunt; et *opus* inter civitates partiti, Melios vallo circumdederunt. Poſt haec Athenienſes, praeſidio cum ex ſuis tum ex ſociorum copiis et a mari et a terra *illic* relicto, cum majore copiarum parte domum redierunt. Reliqui in obſidione urbis manſerunt.

115. Sub idem tempus Argivi, irruptione in *agrum* Phliaſium facta, et a Phliaſiis et a ſuis exſulibus per inſidias excepti, circiter octoginta perierunt. Et Athenienſes, qui Pyli erant, magnam Lacedaemoniorum praedam ceperunt. Lacedaemonii vero, ne ſic quidem propterea ſolutis foederibus, bel-

" Λακεδαιμονίοις, ϗ τύχῃ ϗ ἐλπίσι πλεῖ-
" στον δὴ παραβεβλημένοι ϗ πιστεύσαντες,
" πλεῖστον ϗ σφαλήσεσθε.'

ριδ. Καὶ οἱ μὲν Αθηναίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐς τὸ στράτευμα. οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς ἐτράποντο, ϗ διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. ϗ ὕστερον φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν ϗ τῶν ξυμμάχων καταλιπόντες οἱ Αθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμενοι, παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

ριέ. Καὶ Αργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν, ϗ λοχισθέντες ὑπό τε τῶν Φλιασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων, διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. ϗ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Αθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. ϗ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ, τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὡς

ἀφέντες, ἐπολέμουν αὐτοῖς· ἐκήρυξαν δὲ, εἴτις βȣ́λεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίȣς λῄζεσθαι. ϗ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ᾽ ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύχαζον. εἷλον δὲ ϗ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τȣ̃ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν, προσβαλόντες νυκτὸς, ϗ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν, ϗ ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε ϗ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήμασιν, ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον. ϗ οἱ Ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν τοέπειτα παρεσκευάζοντο. ϗ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ϱις΄. Τȣ̃ δ᾽ ἐπιγιγνομένȣ χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι, μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις ȣ̓κ ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπήσαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ᾽ αὐτȣ̀ς ϗ διέφυγον. ϗ οἱ Μήλιοι περὶ τȣ̀ς αὐτȣ̀ς χρόνȣς αὖθις καθ᾽ ἕτερόν τι τȣ̃ περιτειχίσματος εἷλον τῶν

lum ipſis fecerunt. Edicto autem permiſerunt cuilibet de ſuis, ut praedam ex Atheniensium finibus ageret. Et Corinthii quidem privatarum quarundam controverſiarum cauſa bellum Athenienſibus intulerunt. Caeteri vero Peloponneſii quieſcebant. Melii quoque munitionis ab Athenienſibus extructae partem, quae forum ſpectabat, ceperunt, *eam* aggreſſi noctu, et *nonnullos* viros interfecerunt, et frumentum aliumque commeatum pecunia comparatum, quam plurimum potuerunt, *in urbem* importarunt, et cum *in eam* ſe recepiſſent, quieſcebant. Et Athenienſes poſtea diligentius excubias agebant. Et haec aeſtas exceſſit.

116. Inſequentis hyemis initio, Lacedaemonii copias in *agrum* Argivum educere ſtatuerant: ſed cum in ipſis finibus ſacrificium pro tranſitu feciſſent, nec litare potuiſſent, *domum* reverterunt. Argivi vero, quod illi in ſuum agrum invadere ſtatuiſſent, nonnullos, qui in urbe erant, ſuſpectos habuerunt: et eorum alios quidem comprehenderunt, alii vero ex ipſorum manibus elapſi profugerunt. Sub idem quoque tempus Melii rurſus Athenienſium munitionem ab

alia parte aggreſſi, ubi non multi cuſtodes aderant, *eam partem* ceperunt. Cum autem mox, poſt has res geſtas, alius exercitus Athenis veniſſet, cui praeerat Philocrates Demeae *filius*; cumque *Melii* gravi obſidione jam premerentur, quadam etiam proditione a quibusdam ipſorum civibus facta, Athenienſibus ſeſe dediderunt, ea conditione, ut ipſi *Athenienſes* de ſe *arbitratu ſuo* ſtatuerent. Illi vero, Meliorum quoscunque puberes ceperunt, *omnes* interfecerunt, pueros et foeminas in ſervitutem abstraxerunt, et urbem ipſi incoluerunt, poſtea quingentis colonis *eo* miſſis.

THUCYDIDIS
LIBRI QUINTI
FINIS.

Ἀθηναίων, παρόντων ȣ̓ πολλῶν τῶν φυλάκων. καὶ ἐλθȣ́σης ϛρατιᾶς ὕϛερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέȣ, ϗ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης ϗ προδοσίας τινὸς, ἀφ᾽ ἑαυτῶν ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ὥϛ᾽ ἐκείνȣς περὶ αὐτῶν βȣλεῦσαι, οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσȣς ἡβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ ϗ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ὤκησαν, ἀποίκȣς ὕϛερον πεντακοσίȣς πέμψαντες.

ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ

ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ.